

MUĞLA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**2010 DÜNYA BASKETBOL ŞAMPİYONASI'NIN SPOR TURİZMİ VE EKONOMİK
ETKİLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BİLAL KARAKOÇ

YRD.DOÇ.DR.SÜMMANİ EKİCİ

EKİM, 2011
MUĞLA

MUĞLA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

2010 DÜNYA BASKETBOL ŞAMPİYONASI'NIN SPOR TURİZMİ VE EKONOMİK
ETKİLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

BİLAL KARAKOÇ

Sosyal Bilimler Enstitüsünde

“Yüksek Lisans”

Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 27.10.2011

Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 27.09.2011

Tez Danışmanı : Yrd.Doç.Dr.Sümmani EKİCİ

Jüri Üyesi : Doç.Dr.Özcan SAYGIN

Jüri Üyesi : Yrd.Doç.Dr.Reşat KARTAL

Enstitü Müdürü : Prof.Dr.Namık Kemal ÖZTÜRK

EKİM, 2011

MUĞLA

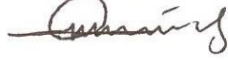
TUTANAK

Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 02./06./2011 tarih ve 522/4.. sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 25/1 maddesine göre, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Bilal KARAKOÇ'un "2010 Dünya Basketbol Şampiyonası'nın Spor Turizmi ve Ekonomik Etkileri Açısından İncelenmesi" adlı tezini incelemiş ve aday 27./09./2011 tarihinde saat 13.30'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 60 dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin ...kabul..... olduğuna ...oy birliği.. ile karar verildi.

Tez Danışmanı

Yrd.Doç.Dr.Sümmani EKİCİ

Üye

Doç.Dr.Özcan SAYGIN

Üye

Yrd.Doç.Dr.Reşat KARTAL

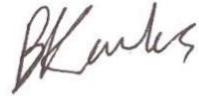

YEMİN

Yükseklisans tezi olarak sunduğum “2010 Dünya Basketbol Őampiyonası'nın Spor Turizmi Ve Ekonomik Etkileri Açısından İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı dűşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça'da gűsterilenlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

27/10/2011

BİLAL KARAKOÇ

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

YAZARIN

MERKEZİMİZCE DOLDURULACAKTIR.

Soyadı : KARAKOÇ

Adı : Bilal

Kayıt No:

TEZİN ADI

Türkçe : 2010 Dünya Basketbol Şampiyonası'nın Spor Turizmi Ve Ekonomik Etkileri Açısından İncelenmesi

Y. Dil : Investigation of 2010 Basketball World Championship's economical impacts and analysis of sport tourism

TEZİN TÜRÜ: Yüksek Lisans

Doktora

Sanatta Yeterlilik

(X)

( )

( )

TEZİN KABUL EDİLDİĞİ

Üniversite : Muğla Üniversitesi

Fakülte : Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü

Diğer Kuruluşlar :

Tarih : 27.09.2011

TEZ YAYINLANMIŞSA

Yayınlayan :

Basım Yeri :

Basım Tarihi :

ISBN :

TEZ YÖNETİCİSİNİN

Soyadı, Adı : EKİCİ, Sümmani

Ünvanı : Yrd.Doç.Dr.

TEZİN YAZILDIĞI DİL : TÜRKÇE

TEZİN SAYFA SAYISI:

TEZİN KONUSU (KONULARI) :

1. 2010 DÜNYA BASKETBOL ŞAMPİYONASI

2.SPOR TURİZMİ

3.TÜRKİYE EKONOMİSİ

TÜRKÇE ANAHTAR KELİMELER :

1. BASKETBOL

2. EKONOMİ

3.SPOR

4.TURİZM

Başka vereceğiniz anahtar kelimeler varsa lütfen yazınız.

İNGİLİZCE ANAHTAR KELİMELER: Konunuzla ilgili yabancı indeks, abstract ve thesaurus'u kullanınız.

1. BASKETBALL

2. ECONOMICS

3.SPORT

4.TOURISM

Başka vereceğiniz anahtar kelimeler varsa lütfen yazınız.

1- Tezimden fotokopi yapılmasına izin vermiyorum ( )

2- Tezimden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümünün fotokopisi alınabilir ( )

3- Kaynak gösterilmek şartıyla tezin tamamının fotokopisi alınabilir (X)

Yazarın İmzası :

Tarih : 27/10/2011

ÖNSÖZ

Spor ve spor aktiviteleri insanoğlunun her zaman ilgisini çeken aktiviteler olmuştur. Gerek aktif katılım gerekse pasif katılımcı olarak olsun insanlar büyük bir merakla spor organizasyonlarını izlemeyi ve takip etmeyi sürdürmüşlerdir.

İnsanlar ve ülkeler arasında barışın sağlanabilmesi için yaklaşık bir asırdır sporun bir araç olduğu FIBA Dünya Şampiyonaları, her dört yılda bir din, dil, ırk ve renk ayırımı yapmadan kültürlerin, adetlerin ve örflerin alış-veriş vasıtası olagelmıştır.

Dünyanın önde gelen turizm ve spor örgütleri dünya turizm gelirinin yüzde 32'sinin spor turizminden kaynaklandığı görüşünde uzlaşıyorlar. Türkiye, yükselen bu pazardan ciddi bir pay alabilmek için spora uygun bir alt ve üst yapı geliştirmek zorundadır. Son yıllarda turizmle ilişkisi gittikçe artan sportif aktiviteler, Türkiye'nin turizmde gelişme potansiyeli olan alanlardan biri olarak ortaya çıkıyor. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün 2001 yılında gerçekleştirdiği Yabancı Ziyaretçiler Anketi'ne göre "Sportif aktiviteler/ilişkiler" amacı ile gelen yabancı turist sayısı yaklaşık 150 bin kişi olarak tespit edilmişti. Bu rakam o yıl Türkiye'ye gelen toplam yabancıların yüzde 1,3'ünü oluşturuyordu.

Büyük spor olaylarının gelişmekte olan ülkeler için çok önem arz ettiği literatürde de görülmektedir. Türkiye'nin dünya basketbol şampiyonası ev sahipliği ile sosyo-kültürel tanıtım, ekonomik etkiler, turizm faydası, yeni tesislerin yapımı gibi bir çok katkısı olacağı beklenmektedir. Çalışmanın amacı bu organizasyonun ülkeye yapacağı şampiyonaya gelecek spor turistinin sosyo-ekonomik durumlarının ortaya konmasıdır.

"2010 Dünya Basketbol Şampiyonası'nın Spor Turizmi Ve Ekonomik Etkileri Açısından İncelenmesi" adlıbu araştırmanın her aşamasında rehberlik eden, katkı veyardımlarını esirgemeyen danışman hocam sayın **Yrd.Doç.Dr.Summani EKİCİ**'ye ve istatistiksel analizlerde yardımcı olan, Araştırma Görevlisi **Halil Evren ŞENTÜRK**'e , hayatım boyunca bana maddi ve manevi desteğini esirgemeyen aileme ve hocalarıma teşekkür ederim.

Bilal KARAKOÇ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER	II
ÖZET	IV
SUMMARY	V
TABLolar LİSTESİ	VI
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. Turizmin Tanımı.....	3
2.2. Turizm Çeşitleri.....	4
2.2.1. Turistin Geldiği Yere Göre Turizm.....	4
2.2.2. Turist Sayısına Göre Turizm	4
2.2.3. Amacına Göre Turizm.....	5
2.3. Spor ve Spor Turizmi Kavramları	10
2.3.1. Spor Turizmi Kavramı	11
2.3.2. Spor Turizmine İlişkin Temel Tanımlar	11
2.3.3. Spor Turizminin Geçmişi ve Bugünü	17
2.4. Endüstriyel Dönem Öncesi Spor	18
2.4.1. Endüstriyel Dönemde Spor Turizmi	20
2.4.2. Spor Turizmi Çeşitleri.....	21
2.5. Türkiye’de Spor Turizmi	27
2.6. Turizm ve Yöresel El Sanatları	29
2.7. Turizm ve Şehirleşme İlişkisi	30
2.8. Turizm, Ulaşım ve Altyapı	30
2.9. Turizmin Ekonomik Etkileri.....	33
2.10. Turizmin Diğer Olumlu ve Olumsuz Etkileri.....	34
2.11. Turizmin İstihdama Etkisi	40

2.12. Dünya Basketbol Şampiyonası Tarihi	42
2.12.1. 2010 Dünya Basketbol Şampiyonası Ekonomik Etkileri.....	42
3. GEREÇ- YÖNTEM	46
4. BULGULAR.....	48
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	58
6. KAYNAKÇA.....	61
6.1. İnternet Kaynakları	67

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, spor turizminin önemli bir parçası olan FIBA Dünya Şampiyonasına katılımcı olan spor turistlerinin Türkiye ekonomisine katkılarının incelenmesi sonucunda ev sahibi ülke ve kente beklendiği düzeyde ekonomik katkıda bulunup bulunmadığının incelenmesidir.

Büyük spor olaylarının gelişmekte olan ülkeler için çok önem arz ettiği literatürde de görülmektedir. Türkiye'nin dünya basketbol şampiyonası ev sahipliği ile sosyo-kültürel tanıtım, ekonomik etkiler, turizm faydası, yeni tesislerin yapımı gibi bir çok katkısı olacağı beklenmektedir. Böylelikle bu organizasyonun ülkeye yapacağı ekonomik katkıların ortaya konmasıdır.

Çalışmanın evrenini 2010 dünya basketbol şampiyonası için İzmir'e gelen yabancı turistler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise İzmir'e organizasyonu izlemeye gelen 400 adet turist oluşturmaktadır.

Çalışma betimsel bir çalışmadır. Çalışma için literatür taraması yapılmıştır. Çalışma için araştırmacı tarafından hazırlanan ve geçerlik güvenirlik testi yapılmış (test tekrar test - 1 hafta – SPSS – alfa = 0,79) bir anket formunun turistler tarafından doldurmaları istenmiştir. İzmir'e gelen turistlerden 400 kişi gönüllü olarak çalışmaya katılmıştır.

Çalışmanın istatistiksel değerlendirmesi SPSS 17.00 paket programında analizlenmiştir. Elde edilen verilerin yüzde, frekans dağılımları yapılmış, çapraz tabloları oluşturulmuş ve ki-kare değerlerine bakılarak istatistiksel anlamda farklılık gösteren tablolar çalışmaya eklenmiş ve yorumlanmıştır.

Şampiyonaya spor turisti olarak katılan kadın bireylerin çoğunlukla spor turizmini araç olarak kullandığı ve ülkemizdeki tarihi yerlere kültür turizmine katkı yapacak şekilde ziyaretlerde buldukları araştırmadan çıkan önemli sonuçlar arasındadır. Bu durumu yine turizmin farklı kollarının birbirini olumlu etkilemesi ile açıklayabiliriz. Ekonomik açıdan ise oluşan durumun beklentileri karşılamadığı görülmüştür.

SUMMARY

The purpose of this research, sports tourism is an important part of the FIBA World Championship participant sport tourists as a result of examination of the contributions of Turkey's economy and the host country to the city to investigate the presence of an expected level of economic contribution.

Large sporting events of great importance for developing countries is shown in the literature. Turkey's world basketball championship with a host of socio-cultural promotion, economic impacts, tourism benefits, such as the construction of new facilities is expected to contribute a lot. Thus, the economic contribution of this organization is to expose the country will do.

The population of the study are the foreign tourists coming to İzmir for 2010 world basketball championship. The sample from the 400 pieces of tourists are watching the organization of Izmir.

The study is a descriptive study. Literature search was conducted for the study. The validity and reliability testing and has been prepared by the researcher for the study (test-retest - 1 week - SPSS - $\alpha = 0.79$) were asked to complete a questionnaire by tourists. 400 people participated in volunteer work as tourists coming to İzmir.

Statistical evaluation of the study were analyzed using SPSS package program 17:00. Percent of the data obtained, the frequency distributions were created in cross-tables and chi-square values indicate statistical differences by looking statements included in the study and interpreted.

Women participating in the championship, as sports tourists mostly sports tourism as a tool used by individuals in our country and visits to historical sites in their research will contribute to cultural tourism are among the important results. This situation still have a positive impact of tourism can be explained by the different branches of each other. Economically, the situation which was not meeting expectations.

TABLolar LİSTESİ

Tablo.1. 2010 Dünya Basketbol Şampiyonasının Ekonomik Etkisi (Mn. Avro).....	45
Tablo.2. Kamp yapmak için Antalya'ya gelen futbol kulübü sayısı	58
Tablo 3. Araştırmanın örneklemeine ilişkin bilgiler	70
Tablo 4. Araştırmaya katılanların cinsiyetlerine göre dağılım tablosu.....	72
Tablo 5. Araştırmaya katılanların yaş gruplarına göre dağılım tablosu.....	72
Tablo 6. Araştırmaya katılanların medeni durumlarına göre dağılım tablosu.....	72
Tablo 7. Araştırmaya katılanların aylık gelirlerine göre dağılım tablosu.....	72
Tablo 8. Araştırmaya katılanların milliyetlerine göre dağılım tablosu.....	73
Tablo 9. Araştırmaya katılanların mesleklerine göre dağılım tablosu.....	73
Tablo 10. Araştırmaya katılanların Türkiye'yi ziyaretlerine göre dağılım tablosu.....	74
Tablo 11. Araştırmaya katılanların geliş sebeplerine göre dağılım tablosu.....	74
Tablo 12. Araştırmaya katılanların spor turizmine katılımlarına göre dağılım	74
Tablo 13. Araştırmaya katılanların seyahat yandaşlarına göre dağılım tablosu.....	74
Tablo 14. Araştırmaya katılanların seyahat zamanına göre dağılım tablosu.....	75
Tablo 15. Araştırmaya katılanların seyahat tekrarlarına göre dağılım tablosu.....	75
Tablo 16. Araştırmaya katılanların konaklama yerlerine göre dağılım tablosu.....	75
Tablo 17. Araştırmaya katılanların memnuniyetlerine göre dağılım tablosu.....	76
Tablo 18. Araştırmaya katılanların Türk insanına tutumlarına göre dağılım	76
Tablo 19. Araştırmaya katılanların şampiyonadan etkilenmelerine göre dağılım ...	76
Tablo 20. Araştırmaya katılanların Türkiye gönüllüsü olmalarına göre dağılım	77
Tablo 21. Araştırmaya katılanların bağımsız faaliyetlerine göre dağılım tablosu... ..	77
Tablo 22. Araştırmaya katılanların eğlence turizmi ziyaretlerine göre dağılım	77
Tablo 23. Araştırmaya katılanların kültür turizmi ziyaretlerine göre dağılım	79
Tablo 24. Spor turistlerinin cinsiyet – medeni durum ki-kare tablosu	78
Tablo 25. Spor turistlerinin cinsiyet - seyahat nedenleri ki-kare tablosu	79
Tablo 26. Spor turistlerinin cinsiyet - konaklama yerleri ki-kare tablosu	79
Tablo 27. Spor turistlerinin cinsiyet - gönüllülük ki-kare tablosu	80
Tablo 28. Spor turistlerinin cinsiyet – kültür turizmi ki-kare tablosu	80

1. GİRİŞ

Spor ve spor aktiviteleri insanoğlunun her zaman ilgisini çeken aktiviteler olmuştur. Gerek aktif katılım gerekse pasif katılımcı olarak olsun insanlar büyük bir merakla spor organizasyonlarını izlemeyi ve takip etmeyi sürdürmüşlerdir.

İnsanlar ve ülkeler arasında barışın sağlanabilmesi için yaklaşık bir asırdır sporun bir araç olduğu FIBA Dünya Şampiyonaları, her dört yılda bir din, dil, ırk ve renk ayırımı yapmadan kültürlerin, adetlerin ve örflerin alış-veriş vasıtası olagelmiştir.

FIBA Dünya Şampiyonaları, dünya çapında sporcu, gazeteci, televizyoncu, spor adamı ve seyircilerin katılımı ile pahalı ve maliyeti yüksek bir spor organizasyonudur. Kalkınmış ülkeler ancak bu maliyeti karşılayabilmekte, bu da ev sahibi ülkelerin tanıtımını, turizm faaliyetlerinin artmasını ve modern spor tesislerinin kazanılmasını sağlamaktadır.

Spor organizasyonlarının maliyetini karşılamak için ev sahibi ülkeler modern pazarlama anlayışı içinde masraflarını çeşitli büyük ticari şirketlerle paylaşarak, hem bu kuruluşların tanıtımını hem de spor faaliyetlerine destek sağlamaktadırlar. Spor organizasyonlarının maliyetini karşılamak için ev sahibi ülkeler modern pazarlama anlayışı içinde masraflarını çeşitli büyük ticari şirketlerle paylaşarak, hem bu kuruluşların tanıtımını hem de spor faaliyetlerine destek sağlamaktadırlar.

Büyük spor olayları ülkeler için geçmişte bir yük olarak görülürken son yıllarda özellikle gelişmekte olan ülkeler için ev sahibi olmak için büyük yarış verdikleri bir sektör haline gelmiştir. Büyük organizasyonlara ev sahipliği yapan ülkelerin tesis, altyapı, turizm, sosyal ve ekonomik gelişimleri için büyük fırsat sağlamaktadır. Büyük spor organizasyonları, ev sahipliği yapan şehirler ve bölgelere ekonomik yararlar sağlamaktadır. Güney Korede yapılan 2002 dünya futbol şampiyonasında güney korenin ekonomisine satışlardan 135 milyon dolar, 307 milyon dolar gelirlerden ve 713 milyon dolar katma değer üretmiştir.

Dünya Kupası günümüzde düzenlenen en önemli ekonomik ve sportif etkinliklerin başında geliyor. Kupa öncesi, kupa dönemi ve kupa sonrasında başta turnuvayı düzenleyen ülke ekonomisi olmak üzere tüm küresel ekonomi, bu organizasyondan önemli ölçüde etkileniyor (Akşar, 2006).

FIBA Dünya Şampiyonaları spor turizmi içerisinde yer alan en önemli organizasyonlardan biridir. Spor turizmi dünya literatürüne yeni girmiş bir kavramdır. Bu kavramın tanımı ve neleri teşkil ettiği gibi konular henüz tam olarak uzmanlar tarafından netleştirilememişse de, bu olgunun tanımları yapılırken “Spor + Turizm” kavramları ayrı ayrı düşünülerek bir bütünlük oluşturulmaya çalışılmıştır. Elde edilen bilgiler ışığında kısa ve öz

tanımlama ile spor turizmi; sportif aktivitelere katılmak, izlemek veya orada bulunmak amacıyla uluslar arası veya ulusal alanda seyahat etmek olarak tanımlanmaktadır (Ataçocuğu, 2008).

Tanımlardan da anlaşılacağı gibi spor turizmi kavramı hem sporu hem de seyahati içermektedir. Bu tür şampiyonaların yarattığı seyahat akını, spor odaklı olması ve beraberinde turistik faaliyetleri de uyarması nedeniyle en büyük spor turizmi aktivitelerinden olduğu açıktır.

Gerçekte bu tür şampiyonaların ekonomik etkilerinin kesin olarak ölçülmesi oldukça zordur ancak elde edilen bulgular sonucunda konuyla ilgili yeterli verimli çalışmanın olmadığı, daha çok araştırma yapılması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Bu araştırmanın amacı, spor turizminin önemli bir parçası olan FIBA Dünya Şampiyonasına katılımcı olan spor turistlerinin Türkiye ekonomisine katkılarının incelenmesi sonucunda ev sahibi ülke ve kente beklendiği düzeyde ekonomik katkıda bulunup bulunmadığının incelenmesidir.

Büyük spor olaylarının gelişmekte olan ülkeler için çok önem arz ettiği literatürde de görülmektedir. Türkiyenin dünya basketbol şampiyonası ev sahipliği ile sosyo-kültürel tanıtım, ekonomik etkiler, turizm faydası, yeni tesislerin yapımı gibi bir çok katkısı olacağı beklenmektedir. Böylelikle bu organizasyonun ülkeye yapacağı ekonomik katkıların ortaya konmasıdır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Turizmin Tanımı

Turizm, turistlerin kazanç sağlamak amacına yönelik olmayan ve sürekli yerleşmemek koşulu ile bir yerlere seyahatleri ve orada kalmaları sonucu ortaya çıkan olayların, ilişkilerin tümüdür. Daha öz ve kısa olarak turizm; sürekli yaşanan yer dışında tüketici olarak yapılan seyahat ve geçici konaklama olayıdır (Barutçugil, 1989). Turizm dinlenme, eğlenme, sağlık, ziyaret, spor eğitimi, bulunulan yerden uzaklaşma, bir şeyler keşfetme amacıyla yapılan seyahatleri kapsar (Tezel, 1990). Turizm özünde eğlence ve zevk amacı olan belirli bir paranın ve zamanın kullanılması veya dinlenmek ve tatil geçirmek amacıyla geziye çıkmaktır (Özgüç, 1984).

Dünya Turizm Örgütü (WTO) turizmi, gelir getirici etkinlikler dışında kalan boş zamanların hemen hepsini içine alan bir seyahat; bundan doğan konaklama, yeme içme, ulaşım, eğlence, gibi hizmetler ve ilişkiler diye tanımlamıştır (TB, 1993). Daha geniş bir ifade ile turizm, insanların sürekli ikamet ettikleri, çalıştıkları ve her zamanki olağan

gereksinimlerini karşıladıkları yerler dışında yerleşmemek ve ekonomik gelir elde etmemek koşulu ile dinlenme, eğlenme, merak, spor, sağlık, kültür, deneyim kazanma, akraba ziyareti, kongre ve seminerlere katılma, dini gereklerini yerine getirme vb nedenlerle kişisel ya da toplu olarak yaptıkları seyahatlerden ve gittikleri yerlerde en az bir geceleme yaparak turizm işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetleri talep etmelerinden ortaya çıkan iş ve ilişkiler bütünüdür (Hacıoğlu ve ark., 2003).

Günümüze kadar turizm için en çok sözü edilen tanım Avrupa İktisadi İşbirliği Teşkilatı(OECD) tarafından benimsenen tanımdır. Bu tanıma göre turizm; para kazanma amacına dayanmayan ve devamlı kalış biçimine dönüşmemek kaydıyla yabancıların bir yerde konaklamalarından ve bir yere seyahatlerinden doğan olay ve ilgilerin tümüdür (Evliyaoğlu, 1989).

Turizm genellikle bir rekreasyonel etkinlik olarak tanımlanıp analiz edilirken insanların kendi yaşadıkları yer dışında sürekli yerleşmemek, ticari ve politik bir amaç taşımamak koşulu ile temel amaç dinlenmek ve eğlenmek olan boş zamanların değerlendirilmesine yönelik, değişik amaçlarla yapılan seyahatlerden ve gittikleri yerdeki konaklamalarından doğan ihtiyaçlarını karşılama, insanları kabul etme ve ağırlama sanatı olarak açıklanmıştır(Gürdal, 1987).

2.2. Turizm Çeşitleri

Turizmin çeşitli kriterler esas alınarak kapsamlı bir gruplaması şöyle yapılmaktadır (KTB, 1989);

2.2.1. Turistin Geldiği Yere Göre Turizm

Turizm bu kriter esas alınarak iç turizm ve dış turizm diye ikiye ayrılmaktadır.

1-İç turizm: Kişilerin ülkeleri içinde yaptıkları seyahatlerdir.

2-Dış turizm: Kişilerin ülkeleri dışında yaptıkları seyahatlerdir. Dış turizm de iki ye ayrılır;

a-Aktif dış turizm: Yurtdışından gelen yabancı turistlerin oluşturduğu turizmdir.

b-Pasif dış turizm: Ülke fertlerinin başka ülkelerde turizm amacıyla yaptıkları seyahatlerden oluşan turizmdir.

2.2.2. Turist Sayısına Göre Turizm

Turizm bu kriter esas alınarak bireysel, kollektif ve kitle turizmi diye üçe ayrılmaktadır.

1- Bireysel turizm: Kişisel olarak yapılan seyahat ve konaklamalardır.

2- Kollektif turizm: Belirli bir grup veya örgüt (kulüp, dernek vb.) tarafından düzenlenen seyahat ve konaklamalardır.

3- Kitle turizmi: Seyahatin büyük ölçüde ve konaklamanın tümü ile kolektif bir biçimde gerçekleştirildiği ve turistin grupla bütünleşmesinin bilinçli olarak özendirildiği bir turizm biçimidir.

2.2.3. Amacına Göre Turizm

Kişilerin turizm olgusuna kayılmasını sağlayan dürtüler çeşitlidir. Bir turistin hangi amaçla seyahate karar vermiş olduğunu belirlemek, amaçların birbiri ile yakından ilişkili ve çoğu zamanda iç içe olması sebebiyle oldukça güçtür. Bununla beraber, seyahat ve konaklama süresince yapılan faaliyetlerin ve kurulan ilişkilerin ağırlığının hangi noktalarda toplandığına bakılarak temel amacın belirlenmesi mümkündür. Buna göre aşağıda bazı gruplar belirlenmiştir.

2.2.3.1. Spor ve Turizm

İnsanların spor yapmak ve/veya sportif etkinlikleri izlemek amacıyla turizm olayına katılmalarından doğan olaylar ve ilişkiler bütününe spor turizmi denir. Bir seyahatin spor turizmi kapsamına girmesi için; seyahatin turizm tanımına ve kapsamına uygun olması, öncelikli olarak sportif amaçlarla yapılması gerekmektedir. Örnek olarak sadece belirli bir daldaki sporları (tırmanma, dağ yürüyüşü, kış sporları gibi etkinliklerden oluşan dağ sporları gibi) yapmak amacıyla, bireysel veya kolektif şekilde seyahat etmeleri veya söz konusu spor etkinliği konusunda düzenlenen paket turlara katılımda bulunmaları verilebilir (Hazar, 2007).

Günümüzde spor turizmi kavramı öylesine gelişmiştir ki, insanlar birkaç farklı dalda spor yapmanın yanında tek bir sporu yapmak amacıyla da seyahat yapmaya başlamışlardır. Böylece farklı dallarda spor yapmayı kapsayan “spor turizmi” yanında spor turizmi türleri alt dallar ortaya çıkmış veya alt dallar gelişmiştir (Hazar, 2007). Spor ve turizmin karşılıklı ekonomik beklentiler nedeni ile “çıkar evliliği” yaptığı dönem olarak bilinmektedir. Spor turizmi terimi ile sıkça karşılaşılmış ve turizm endüstrisinde spor kökenli birçok program sunulmuştur (Gündoğdu, 2004). Turizmdeki gelişmeler, tüm dünya çapındaki spor endüstrilerinin gelişiminde de olumlu etkiler meydana getirmiştir.

Turizm – Spor ilişkisinin ekonomik etkilerinin dışında birçok pozitif yararı vardır. Örneğin, ülkedeki sportif aktivitelerin sayısının her geçen gün artması, ulusal basının bu konuya ilgi göstermesi ve bu ilginin artması sayesinde kendi kültürünü tüm dünya toplumları ile paylaşma şansı, spordaki profesyonellik olgusunun gelişmesi, artması kitle sporunun gelişmesi, mastır oyunları ve ülkenin belli bölgelerindeki sportif üretkenlik ve gelişim

sağlanmaktadır (Miçoğulları, 2004).

2.2.3.2. Kongre turizmi

Uluslar arası niteliğe sahip kuruluşların, belirli aralıklarla düzenledikleri kongre, seminer, konferans, yuvarlak masa genel kurul vb. faaliyetlere katılma olgusudur (Kayhan, 1993). Tarihin eski devirlerinden itibaren insanlar dinlenmek, öğrenmek, tartışmak, oylamak ve karar vermek amacıyla toplantılar düzenlemişlerdir. Bu toplantılara yukarıda bahsedildiği gibi her birine seminer, bilgi şöleni (sempozyum), konferans ve kongre gibi değişik isimler vermişlerdir (Türsab, 2006). Kongre turizminin yapıldığı yöreye günlük kongre harcamalarının, uluslar arası turizm için yapılan ortalama harcamalardan en az iki katı daha fazla olmasıdır. Kongrelerin turizm sezonunu uzatıcı veya alternatif turizm özelliği ile şehir merkezindeki pek çok otel, sezon dışı olmasına rağmen fiyatlarda esnek davranmayabilirler. Turistik kongre merkezinin tanıtımı ve gelişmesini sağlayıp saygınlık kazandırırken o ülkenin kamusal alandaki başarısının göstergesi olur. Aynı zamanda kongre nedeniyle sezon sonu istihdam sağlanmış olur (Zengin, 2006).

Kongre merkezlerine iyi bir örnek; Antalya ve İstanbul'da turizme kazandırılan Kongre merkezleri Antalya cam piramit ve İstanbul Lütfi Kırdar uluslararası kongre ve sergi sarayı ile Türkiye son yıllarda çok başarılı uluslararası kongrelere ev sahipliği yapmıştır. Bunlar arasında, HABITAT, AGİT zirvesi, Interpol kongresi ve İstanbul'da Söğütözü semtinde yapılan yeni kongre binasında 2009 yılında yapılan dünya su kongresi gibi dünya çapında dev organizasyonlar bulunmaktadır (Şebin, 2009).

2.2.3.3. Sağlık turizmi (kaplıca/termal)

Kişilerin tedavi olmak amacıyla yaptıkları seyahatlerin neden olduğu turizm çeşididir. Doğanın sağlık verici özelliklerinden yararlanmak isteyen insanların sıcak su, maden suyu, hamam, kaplıca ve bunları tamamlayan kür merkezlerini ve bazı tıbbi hizmetlerin sunulduğu sağlık merkezlerini ziyaret etmeleridir (Karaküçük, 1999). İnsanlar tarihin ilk çağlarından beri sağlık amacıyla özellikle termal suların buldukları yerlere gittikleri bilinmektedir (Kozak ve ark., 2001). Termal merkezlerinin tercih edilmesindeki en önemli neden ülkelerin yoğun sanayileşme ve kentleşmeden dolayı insanların karşı karşıya kaldıkları sağlık sorunlarıdır. Bu tür etkinlikler turizm alternatifleri arasında yerini almıştır. Termal turizm, mineral içerikli termal sular ile çamurların, kaynağın yöresinde çevre ve iklim faktörleri ile birlikte, belirli bir süre için yer değiştiren insanların doğal kaynaklara dayalı, turistik kaplıca tesislerine giderek kür uygulaması, konaklama ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir turizm alanıdır (İncekara, 1996).

Önemli bir jeotermal kuşak üzerinde yer alan Türkiye, kaynak zenginliği ve potansiyeli açısından dünyada ilk yedi ülke arasına girmektedir. Sıcaklıkları 20°C-110°C arasında debileri ise 2–500 l./sn arasında değişebilen 1000'nin üzerinde kaynak bulunmaktadır. Bu kaynaklardan 200'ün üzerinde termal merkez oluşturulmuştur (Yenal ve Umsan, 1976).

2.2.3.4. İnanç turizmi

Dinlerce kutsal sayılan beldeleri ziyaret etmek, dinsel toplantı ve törenlere katılmak veya bunları izlemek, hac gibi dinsel görevleri yerine getirmek veya ünlü mabetleri görmek amacıyla yapılan ve bazı zamanlarda çok önemli boyutlara ulaşan seyahatlerin ve konaklamaların oluşturduğu turizm türüdür (Karaküçük, 1999). İnsanların devamlı ikamet ettikleri, çalıştıkları ve her zamanki olağan ihtiyaçlarını karşıladıkları yerlerin dışında, dini inançlarını gerçekleştirmek için inanç çekim merkezlerini görmek amacıyla yaptıkları turistik amaçlı gezilerin turizm olgusu içerisinde değerlendirilmesi İnanç turizmi olarak tanımlanabilmektedir (Uğurlu, 2005). İnanç turizmi, kutsal yerlere yönelik turizm etkinlikleri olarak da tanımlanmaktadır. Değişen turist isteklerine bağlı olarak tüm dünyada gelişme gösteren inanç turizmi kapsamında mevcut kültür değerlerinin korunması, turizme kazandırılması ve tanıtılması hedeflenmektedir (Kozak ve ark., 2001). Gerek ilk çağ medeniyetlerinin Anadolu'da gelişmesi gerekse Hıristiyanlığın ilk dönemlerinde havarilerin ortaçağda ise Musevilerin buldukları ülkelerde karşılaştıkları ağır baskı ve yok etme politikaları sonucu, bu topraklara sığınmış olmaları Türklerin kendi dini olan İslamiyet'e ait eserlerin yanı sıra çok sayıda sinagog ve kilisenin Anadolu'da yer almasına neden olmuştur (Uğurlu, 2005).

2.2.3.5. Akarsu (rafting) Turizmi

Su hacmi ve nehir eğiminin yüksek olduğu yerlerde, nehrin botlarla geçilmeye çalışıldığı spor dalına rafting denilmektedir. İkinci dünya savaşı sırasında Amerikalı askerlerin çıkartma yapmak amacıyla kullandıkları, kauçuktan yapılmış şişme botların savaş sonrasında rekreasyonel amaçlı kullanılması ile başlamıştır. Zengin doğal kaynaklarına sahip olan Türkiye su sporları (rafting, kano ve nehir kayağı) için ziyaretçilerine önemli bir akarsu turizmi potansiyeli sunmaktadır. Ülkemizde tarihi, arkeolojik, kültürel ve otantik değerlerine uyum sağlayan akarsu turizmi, çevreyle ve diğer turizm çeşitleriyle bir bütün oluşturmaktadır.

Rafting, günümüzde en büyük turizm çeşitlerinden biri haline gelmiştir. Dalaman'da her yıl 20 bini yabancı yaklaşık 25 bin kişi rafting turlarına katılıyor. Rafting her geçen gün turizmin içerisinde ağırlığını artırmaktadır (Türsab Araştırma-Geliştirme Departmanlığı, <http://www.tursab.org.tr/content/turkish/istatistikler>).

Türkiye’de irili ufaklı yüzlerce akarsu bulunmakta olup, birçoğu akarsu sporlarına elverişli yapıdadır. Yeryüzünün en hızlı akan nehirlerinden biri olarak ün yapan Çoruh nehri dünyaca tanınmakta olup, 13–23 Temmuz 1993 yılında Amerikalı “Projeck Raft” adlı kuruluşun organizasyonu ve 28 ülkeden 300 sporcu, bilim adamı ve basın mensubunun katıldığı 4. Dünya Akarsu Şampiyonasına ev sahipliği yapmıştır (Uğurlu, 2005). Rafting’in spor olarak yapılmaya başlanması ve normal şartlar altında ancak son derece tecrübeli profesyonellerin geçebileceği nehirlerde turistlere eğlence olsun diye tur düzenlenebilmesi, bugün kullanılan özel botların yani “raft”ın sayesinde olmuştur. Doğaya zarar vermeden direnç gösterme ilkesine dayanan bu sporda akarsular; suyun akış hızı, hacmi, nehir yatağının genişliği, suyun düşüş yükseklikleri gibi zorluk kriterlerine göre 6 sınıfa ayrılır (Erişim Tar:20.03.2008. www.members.lycos.co.uk). Rafting Türkiye’de ilk kez 1992 yılında İspir’de başlayarak Artvin’de sona eren 335 km.lik güzergâhta, 6 şişme botla yapılmıştır. Çoruh nehrini barındıran Erzurum ili ile sınır olan Artvin ilinin topraklarının büyük bir bölümünü sarp ve geçit vermeyen dağlar kaplamıştır. Çoruh nehri bu dağlık bölgelerin arasından geçerek Karadeniz’e ulaşmaktadır. Çoruh’un Artvin sınırları içerisindeki uzunluğu yaklaşık 150 kilometreyi bulur. Karadeniz’e dökülen Çoruh nehri aynı zamanda dünyanın en hızlı akan nehirlerinden biridir. Nehir çevresindeki doğal güzellikleriyle, otantik yapısı ve tarihi zenginlikleriyle turistik çekim alanı özelliği taşımaktadır (Koşan, 1994).

2.2.3.6. Dağ Turizmi

Dağlar, tarihin en eski dönemlerinden beri insanoğlunun ilgisini çekmiştir. İsviçre’deki Reffelhorn’un doruğunda 2.927 metrede bronz çağından kalma resimler bulunmuştur. Önceleri ulaşım amacıyla aşılacak dağlarda, salt tırmanma amaçlı girişimler 13.yy.da başladı. 1940’lı yıllarda Atakemennalar’ın, Lullailaco Dağı’nın 6.723 metrelik doruğuna kursan platformu yapmaları, dağların aynı zamanda kutsal yerler sayılmalarının göstergesidir (T.D.F. Erişim.Tar.28.04.2008. www.tdf.org.tr.). İnsanoğlunun dağların doruklarına “spor olarak” tırmanmaya başlaması, dağcılık sporunun da başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Bu tarih ise eldeki mevcut belgelere göre 1786’dır ve Jacques BALMAT ile Dr. Paccard’ın Avrupa’nın en yüksek noktası olan Alp Dağları üzerindeki Mont Blanc 4.810 metre zirvesine ulaşmayı başardıkları günün 8 Ağustos 1786 tarihiyle ilgilidir (Atabeyoğlu, 1991).

2.2.3.7. Kültürel Turizm

Kültürel turizm, insanların hayat tarzlarını ve düşünce yapılarını öğrenmek amacıyla yapılan seyahat içindeki tüm yönlerini kapsar. Kültürel faktörler, Sanat eserlerin, müzelerin, tarihi eserlerin görülmesini kapsayan bir turizm çeşididir (Bastem, 1997). Başka bir tanımla

kişilerin diğer kişi ve toplumlarla ilgili tüm düşünce ve yaşayışlarını öğrenmelerini sağlayan bir turizm çeşididir (Macintosh, 1997). Yapılan araştırmalar çerçevesinde kültürel turizmin toplumlara birçok faydası bulunmaktadır. Richard bunları şu başlıklar altında toplamıştır (Richards, 1994).

- Toplumların ortak miraslarının öğrenilmesini sağlar,
- Doğal çevreyi duyarlı bir şekilde korur,
- Turizm sezonunu yıla yayar ve turizm alanını genişletir,
- Uluslararası işbirliğini ortaya çıkarır,
- Ekonomik faaliyetleri bölgelerde gelir ve istihdam yaratır.

2.3. Spor ve Spor Turizmi Kavramları

Spor, insanoğlunun varoluşundan beri onunla beraber olan, belirli kurallar içeren, rekabet ortamı olan, haz veren aktiviteler bütünüdür. Erkal" a göre (1992) spor; uğraşanları açısından yarışma kazanmaya dönük, fiziksel, zihinsel ve teknik bir çaba izleyenler açısından heyecan ve istek duygusu kazandıran bir süreç bütünlüğü içerisinde ise anatomi, ortopedi, biyomekanik, psikoloji gibi bilim dallarının yardımı ile gelişen, sürdürülen bir bilimsel olgudur.

Koludar"ın (1988) tanımına göre ise, kişinin belli düzenlemeler içinde fiziksel aktivitesini ve motorik becerilerini zihinsel, ruhsal ve sosyal davranışlarını geliştiren ve bu özelliklerini belirli kurallar içinde yarıştırmasını amaçlayan biyolojik, pedagojik ve sosyal bir uğraştır.

Fişek"e göre (1980) spor, insanın doğayla ilk ya da toplumla işbirliğine dayalı ileri ilişkilerin bir benzetim modeli olarak, doğayla savaşım sırasında edinilen bedensel beceri ve geliştirilen araçlı- araçsız yöntemleri, sonuçları açısından barışçıl, yapan açısından tam-güncü, izleyen açısından eğlendirici biçimde bireysel ya da toplu boş zamana uygulanan; oyun, oyalama ve işten uzaklaşmanın araçlarını giderek „işin kendisi" yaparken kendi bağımsız ekonomik aygıtını da geliştiren estetik, teknik, fizik, yarışmacı, mesleki ve toplumsal bir süreçtir.

Zaman içinde sporun geleneksel değer yargılarındaki esneklik, daha önceki homojen amaçlarının değişmesine neden olmuştur. Sporun 1970"li yıllarda popülerliğinin artması, spor endüstrisine yapılan yatırımların sonucunda dünya genelinde spor bilincinin ve alışkanlığının yerleşmeye bağlanması, sporun yaşamın vazgeçilmez bir alışkanlık olarak kabul görmesi, insanların tatilleri boyunca gündelik spor yaşamlarını sürdürmek istemeleri, turizm sektörünün spor ile kaynaşmasının en önemli nedenidir (Sağcan, 1986).

2.3.1. Spor Turizmi Kavramı

‘Spor turizmi nedir?’ sorusu çok önemlidir. Sorunun cevabı, yalnızca turizmin bir mikro pazarı olarak incelenmesi ya da spor turizminin bir alt dalı olarak incelenmesi yerine, yanıtı araştırılacak alanın ya da alt alanın parametrelerini belirler ve spor turizminin bilimsel bir çalışma alanı olarak belirlenmesine yardımcı olur (Weed, 2008). Dr. Turco’ya göre spor turizmi, insanların önceden belirlenmiş bir spor etkinliğine aktif yada pasif katılımı ile gerçekleşen seyahatlerden oluşan turizm türü olarak tanımlanır (Turco, Riley, Swart, 2002 ; içöz, 2008).

Uluslararası veya ulusal olsun sportif aktivite içeren organizasyonlar, turlar, Şampiyonalar v.b., katılanların amacının boş zaman değerlendirme veya yarışma isteği olduğu, temelinde sportif etkinliklere katılmak için seyahat içeren tüm turizm hareketleridir. Spor Turizmi, sportif aktivitelere katılmak, izlemek veya orada bulunmak amacıyla uluslararası veya ulusal alanda seyahat etmek olarak tanımlanmaktadır (Kurtzman ve Zauhar, 2001).

Ayrıca spor turizmi; sportif aktivitelerle sporcu, yönetici gibi formlarda meşgul olmak ve görmek amacıyla yapılan seyahat deneyimlerinin tümü olarak da tanımlanabilir (Stephen, 2001).

2.3.2. Spor Turizmine İlişkin Temel Tanımlar (Spor, Turizm, Rekreasyon ve Boş Zaman Kavramları

Spor, turizm ve rekreasyon tanımları arasında çok yakın bir ilişki vardır. Boş zamanı değerlendirme etkinlikleri olarak kabul edilen ve bu nedenle de turizm faaliyetleri arasında yer alan rekreasyon kavramı, insanların zorunlu çalışma zamanları dışında kalan diğer zamanlarında dinlenmek, eğlenmek, yenilenmek ve bireysel olarak tatmin olmak için gönüllü olarak katıldıkları etkinlik ve deneyimler olarak tanımlanmıştır (Kraus, 1977; içöz, 2008).

Karaküçük’e göre (2008) rekreasyon; insanın yoğun çalışma yükü, rutin hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni ruhi sağlığını tekrar elde etmek, korumak veya devam ettirmek aynı zamanda haz ve zevk almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız boş zaman içinde isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinliklerdir.

Rekreasyonla ilgili yapılacak bir çalışmada öncelikle ele alınacak konuların başında boş zaman kavramı gelmektedir. Çünkü rekreasyon her şeyden önce boş zamanı olan insanların, bu boş zamanlarında gerçekleştirecekleri etkinliklerle ilgilidir. Boş zaman, insanın zorunluluklara bağlı olmadan, amaç şart koşmadan, kişinin eğilim ve arzusu yönünde, kendi

Örf, adet geleneklere uygun tarzda başkaları ile birlikte veya yalnız başına meşguliyeti ve dinlenmesi için hak ettiği zamandır (Karaküçük, 2008).

Spor, rekreasyonun en kapsamlı, çeşitli ve ilgi çeken alanlarından birini oluşturmaktadır. Spor ve rekreasyon karşılıklı olarak birbirini etkiler. Spor insanların rekreatif ihtiyaçlarını karşılamada önemli bir hareket alanı sağlarken, rekreasyon da sporun toplumda yaygınlaşması, tanınması ve sportif başarılar elde edilmesinde önemli roller üstlenmiştir. Spor bu rolünü genellikle herkes için spor veya sağlık için spor gibi etkinlik rollerini yerine getirerek gerçekleştirmektedir (Karaküçük, 2008).

İnsanlar hoşça vakit geçirmek için birçok turizm ve rekreasyon aktivitelerine katılırlar. Bu nedenle rekreasyonla turizm ve spor ilişkisinin ekonomik etkilerinin yanı sıra birçok pozitif etkisi de vardır. Örneğin, ülkedeki sportif aktivitelerin sayısının her geçen sene artması, ulusal basının daha çok ilgisinin çekilmesi, bu ilginin artmasıyla beraber kendi kültürünü tüm dünya toplumları ile paylaşma şansı, spordaki profesyonellik olgusunun gelişmesi, toplumun spora olan katılımının artması (Kitle Sporunun Gelişmesi), yaş oranlarına göre spor organizasyonlarının sayısında artış (Master Oyunları) ve ülkenin belli bölgelerindeki sportif üretkenlik ve gelişim sağlanmaktadır (Miçooğulları, 2004).

Turizm ve rekreasyon arasındaki ilişkiler belirgin olmamakla birlikte, turizm ve rekreasyonel faaliyetler birçok yönden birbiriyle kaynaşmış durumdadır. Rekreasyon ve turizm talebi; davranışlar yönünden ele alındığında, iki talep tipinin birbirinden ayırlamayacak kadar ilişkili olduğu görülmektedir. Turizm talebinin kaynak esaslı imknlara yönelik olmasına karşın; rekreasyon talebinin kullanım esaslı imkanlara yönelik olması gibi, nispi olarak yapılabilen bir ayırım dışında kullanılan imkanlar, katılınan aktiviteler ve taleplerin değişkenlik gösteren yapılarından dolayı her iki talep grubu da benzerlikler göstermektedir. Ayrıca iki talep grubunun yöneldiği aktiviteler arasında, bir rekabetin olması da rekreasyon ve turizm arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır (eribaşı, 1994).

Toplumda ağdaş mutluluğu yakalamak etkin şekilde eğlence faaliyetlerine bağlıdır. Yani, alışma dışında kalan zaman içinde sadece yeme-içme uyuma şeklindeki dinlenme, ağdaş insan için yeterli değildir. Bunun eğlence faaliyetleri ile desteklenmesi şarttır (eribaşı,1994).

Rekreasyon ve turizm aynı etkinlik eşitleri ve aynı etkinlik yapılan alanları kullanabilmektedirler. Turizm ve dışarıda yapılan rekreasyon etkinliklerinin; imkânlarının sağlanması ve bunlara katılma talebi yönünde iki temel ortak özelliği bulunmaktadır. Bu arz ve talebin ekonomik ve sosyal etkileri vardır. Böylece, rekreasyonistlerle turistler aynı faaliyetleri yapan insanlar olarak görülebilmektedir. Turizm ve rekreasyon ilişkisinde, birçok

turizm olayının esasında rekreasyon olduğu gör÷lmektedir. İş turizmi, meslek, kişisel sebeplerle ilgili bazı seyahatlerin ise, rekreasyonla bir ilgisi yoktur. Bu yaklaşıma göre rekreasyon; vücudun ve zihnin tekrardan hayat kazanmasına yön veren, isteğe bağlı veya boş zaman esnasındaki bir tecrübe olmasından, tamamen boş zaman içerisinde yer almaktadır (Murphy 1985).

Turizm insanların, kişisel tatmin amacıyla, kendi hür iradeleri ve istekleri doğrultusunda, maddi çıkar elde etme amacı gözetmeksizin, sürekli olarak oturdukları yerlerden ayrılarak geri dönmek koşuluyla başka bir merkeze, belirli bir süre için gitmeleri ve orada kaldıkları sürede oluşturdukları faaliyetlerdir (Orel ve Yavuz, 2003).

Rekreasyon ve turizm arasında ortak yaşam ilişkisinden söz edilmektedir. Rekreasyon imkanlarındaki gelişme o bölgeyi daha çekici kılarak, bölgeye daha çok turistin gelmesi ve bölgenin gelirinin artmasına neden olabilmektedir. Halkın turizmin gelişiminden ekonomik bir çıkar beklentisi içinde olduğu göz önünde tutulursa, halkın rekreasyon etkinliklerine olumlu ve teşvik edici yaklaşımı da söz konusudur. ABD'nin Colorado eyaletinin kırsal bölgelerinde yapılan araştırma; insanların rekreasyon ve turizmin gelişimine olan tutumlarında farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır. Bu araştırmaya göre; rekreasyonun hayat kalitelerine olan etkisinin, turistik gelişimin etkilerinden daha çok olumlu olduğu sonucu çıkarılmaktadır. Yani rekreasyon hizmetlerinin genel hayat kalitesini arttırmaya turizmin gelişiminden daha fazla yardımcı olduğu söylenebilir. Diğer yandan, insanlar turizmin gelişimini hayat kalitesinin durumuna değil, ekonomik durumun iyiliğine bağlı olarak görmektedirler. Yine bu araştırmaya göre; turizm ve rekreasyon ilişkisi; turizmin bir sonucu olarak rekreasyon imkanlarının gelişeceği, turistik gelişimin, rekreasyon tesis ve programlarına olumlu yönde etki edeceği ve rekreatif kaliteyi artırabileceği şeklindedir (Karaküçük, 2008). Ancak, bölgesel olarak turistler için geliştirilmiş rekreasyon tesis ve hizmetlerin, bölge halkı yararına kullandırılmasındaki yetersizlik de bu ilişki için endişeyi yaratmaktadır (Karaküçük, 2008).

Rekreasyon ve turizm arasındaki ilişki şu şekilde açıklanmaktadır (Hazar, 2003):

Gerek rekreasyonda gerekse turizmde doğal ve beşeri değerler (insan yapısı olan tarihi eserler, kültürel değerler v.b.) kaynak olarak kullanılmaktadır.

Bir yöre veya ülkedeki insanların rekreasyona yönlendirilmesi, turistik rekreasyonun ve dolayısı ile iç turizmin gelişmesini sağlayacaktır.

Rekreatif alanlar (spor tesisleri, anfi tiyatrolar, piknik alanları, koşu yolları, konser alanları v.b.) ve buralardaki organize etkinlikler, animasyon hizmetlerine canlılık

getirmektedir. Rekreasyon bazen standart ürün paketi içinde yer alan bir animasyon ürünü niteliği taşımakta, diğer bir ifade ile turistik ürünün bir halkası olabilmektedir. Örneğin; paket tur kapsamında gidilen festivallerin, önemli sportif karşılaşmaların izlenmesi gibi olaylar turizm ile rekreasyon arasındaki bağı ortaya koymaktadır.

Rekreatif istasyonlar ve işletmeler, turistler için boş zaman değerlendirme imkânı yaratmaktadır. Bu nedenle bir bölgedeki cazibe, faydalılık, kolay elde edilebilirlik özelliklerine sahip rekreatif etkinlikler, turistlerin konaklama süresini uzatmaktadır.

Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin her ne kadar birbiriyle örtüştüğü gözükse de aralarında belirgin farkları da görmek mümkündür. Bunlar: turizm faaliyetleri, boş zaman ve çalışma zamanı ile ilgili iken, rekreasyon faaliyetleri sadece boş zamanda gerçekleşebilir. Örneğin; inanç turizmi, akraba ve arkadaş ziyaretleri boş zaman faaliyetleri olmasına rağmen rekreasyon faaliyetleri ile ilgili değildir.

Turizm, rekreasyon faaliyetlerinin aksine geçici yer değiştirme hareketlerini kapsamına rağmen, rekreasyon faaliyetleri için böyle bir yer değiştirme zorunluluğu yoktur. Örneğin; birçok açık hava rekreasyon faaliyetleri doğal ortamlarda ve şehir merkezlerinden uzak alanlarda gerçekleştirilmelerine rağmen katılımcıların turizm olayında olduğu gibi sürekli oturdukları konutlarının dışında konaklama yapmalarına gerek yoktur. Diğer bir deyişle birçok rekreasyon faaliyeti kişinin yaşadığı bölgede gerçekleşmektedir. Rekreasyon ve turizm kavramı anlam bakımından birbirinden farklılık göstermezler, aynı zamanda da birbirinden farklıdır. Rekreasyon araçlarının satın alınması aile bütçesinden turizme ayrılan kaynakların rekreasyonel kullanıma neden olduğu için çelişki yaratabilmektedir. Turizm faaliyetleri, ticari açıdan ekonominin önemli bir parçasını oluşturur. Rekreasyon faaliyetleri de, ticari olmasına karşın daha zayıf ve yetersizdir. Özellikle devlet, sosyal organizasyonlar ve işverenler tarafından ücretsiz rekreasyon imkanlarının sunulması bu olguyu güçlendirmektedir. Turizm merkezlerindeki faaliyetlerin aksine, rekreasyon faaliyetleri bazı özel yetenekler gerektirir.

Birbirinden ayrı olgular olan rekreasyon ve turizm, aynı alanı, aynı kaynakları, aynı zamanı kullanma ve benzer aktiviteleri paylaşma gibi ortak özellikleri dikkate alındığında rekreasyon ile turizm faaliyetlerinin aralarındaki ilişkileri şu üç başlık altında inceleyebiliriz (Uğurlu, 2005):

- Yerine getirilen işlevler açısından sosyal ilişkiler
- Yaratılan fayda açısından ekonomik ilişkiler

- Kullanılan alan açısından mekansal ilişkiler

Yerine getirilen işlevler açısından rekreasyon ve turizm arasındaki ilişkilerin ana kaynağı her iki faaliyetinde boş zamanda yapılmasıdır. Artan boş zaman kullanımı ve maddi harcama olanaklarının artması bireysel rekreasyonel katılımı turistik bir hale çevirmiştir. Yaratılan fayda açısından turizm ve rekreasyon arasındaki ilişkiler ekonomiktir. Burada bir ortak yararlanma ilişkisi mevcuttur (Uğurlu, 2005).

Turizm ve Spor ilişkisinin ekonomik etkilerinin dışında birçok pozitif yararı vardır. Örneğin, ülkedeki sportif aktivitelerin sayısının her geçen sene artması, ulusal basının daha çok ilgisinin çekilmesi, bu ilginin artması sayesinde kendi kültürünü tüm dünya toplumları ile paylaşma şansı, spordaki profesyonellik olgusunun gelişmesi, toplumun spora olan katılımının artması (Kitle Sporunun gelişmesi), yaş oranlarına göre spor organizasyonlarının sayısında artış (Master Oyunları) ve ülkenin belli bölgelerindeki sportif üretkenlik ve gelişim sağlanmaktadır. Tatil sırasında yeni bir spor dalını katılım yoluyla öğrenenler, öğrendiği spor dalına katılımı tatil sonrasında da sürdürenler, spor amaçlı seyahat eden turistlerden etkilenerek aynı aktivitelere katılanlar, yamaç paraşütü gibi uygun ortam gerektiren spor dallarında sportif performansını üst düzeye çıkarmak için seyahat edenler, turizmin, sporun gelişimine verdiği desteğe örnek oluştururlar (Gibson,1998; İçöz, 2008).

Spor etkinlikleri ve içeriğindeki diğer etkinlikler açısından tüm dünyada rekreasyonel turizmin oluşmasında ve gelişmesinde etkili olan üç temel neden vardır:

1. Ülke nüfuslarının artması ve buna bağlı olarak rekreasyona olan talebin artması
2. İnsanların rekreasyona olan ihtiyaçlarının artması. Bu ihtiyaçlar içinde de insanların sağlıkları konusunda duyarlı ve bilinçli olması ve bu nedenden dolayı daha fazla hareketlilik ve bunun bağlantısı olarak da spor içeren etkinliklere katılma isteği
3. Talep ve ihtiyaç artışına bağlantılı artış gösteren rekreasyon yatırımları ve altyapı ve üstyapı bakımından rekreasyonel arz olanakları, bu alandaki girişimci sayısındaki artış (Leberman ve Mason, 2002).

2.3.3. Spor Turizminin Geçmişi ve Bugünü

Bilindiği gibi spor turizm olgusu içinde “seyahat” kavramı çok önemli bir yer tutmaktadır. İnsanoğlunun seyahat amacıyla kullandığı ilk yolları hayvanların ayak izlerinden oluşan patikalardan oluştuğu bilinmektedir. M.Ö. 10 bin yıl önceden itibaren bu yolların kullanıldığı ve bu patikaların günümüzde gelinen duruma temel oluşturduğu belirtilmektedir. Yaşama devam etme, beslenme ve savaşma v.b. sıkıntılar yüzünden boş zamanlarda yapılan seyahat

türleri eski çağlarda çok seyrek olarak görülmekteydi. Kaliteli seyahatin yaşamın bir parçası olması insanların düzenli bir şekilde seyahat etmeye başlamalarıyla yaşamlarına girmiştir. Düzenli yapılan kısa süreli iş seyahatleri, tatil amaçlı geziler ve kutsal günleri kutlama alışkanlıkları, insanoğlunun bu yollarla kendini gerçekleştirmesi, rahatlama ve büyük yolculukların yapılmasına katkıda bulunmuştur. Bunun sonucunda seyahat ve turizm bağlantısı oluşturulmuştur. Buna ek olarak politik, teknolojik ve sosyal olaylar turizmi dünya çapında bir boş zaman etkinliği haline getirmiştir (www.turizm.gov.tr).

Turizm olgusu her dönemde genellikle servis ve olanaklarının geliştirilmesi, genel aktivite hareketleri, mali (finans) etkileri, tipolojisi, yolculuk modelleri ve çeşitleri konularını incelemiştir. Seyahati insanlara aşlamaya çalışan çalışmalar hoşlanma, kültürel değişiklik, dini konular, iş alanları v.b konular üzerinde yoğunluk göstermektedir. Birçok yazar ve uzman turizm olgusunu izafi modern bir olay olarak irdelemiştir. Spor ve seyahatin iç içe olduğu etkinliklere katılan, dünya çapındaki tüm insanların ister amatör olsun ister profesyonel anlamda olsun hedefleri katılmış oldukları aktiviteden zevk alma ve iyi zaman geçirmektir. Bu tür seyahatçiler tabiatlarında var olan sporla yayılan değerlerini, kendi eğilimleri doğrultusunda finansal destek ile şekillendirebilen insanlardır. Bu tür insanlar bu şekilde seyahatleri sık sık yaparlar. Üstelik spor seyahati son yıllarda her yaş ve her kesimden bütün düzeylerde artmaktadır. Bununla birlikte birçok spor organizasyonu insanoğlunun tabiatında var olan eğilimler ve öğrenilebilir yaklaşımlara göre pazarlanmakta ve organize edilmektedir (www.turizm.gov.tr).

Dünya Turizm Örgütü; seyahat ve turizm alanında uluslararası öncü bir kuruluştur. Turizm mevzuatına pratik bir kaynak ve turizm politikasını ilgilendiren konulara dünya çapında bir forum olarak hizmet verir. 144 asli ve ortak üye ülkenin yanı sıra yerel yönetimlerin, turizm derneklerinin, havayollarının, otel zincirlerinin, tur operatörlerinin de dâhil olduğu özel sektörü temsil eden 350'den fazla bağlı üyesi mevcuttur. Merkezi Madrid'de bulunan Dünya Turizm Örgütü, Birleşmiş Milletler tarafından turizmin tanıtımı ve geliştirilmesi için görevlendirilmiş hükümetler arası bir kuruluştur. Dünya Turizm Örgütü turizm aracılığıyla iktisadi gelişmeyi ve iş alanı yaratılmasını kültürel mirasın ve çevrenin korunmasını teşvik eder, uluslararası anlayış ve barışa katkıda bulunur.

Dünya Turizm Örgütü, turizm endüstrisinin arasında rekabeti artırarak dünyanın en büyük endüstrisine başarıyla katılmalarına yardımcı olur. Çalışma programları altı alanda toplanmıştır:

1. Kalkınma için işbirliği

2. İstatistikler, iktisadi analiz ve pazar araştırması
3. Çevre, planlama ve finans
4. Turizm gelişiminin kalitesi
5. İnsan kaynakları gelişimi
6. İletişim ve dokümantasyon

Dünya Turizm Örgütü verilerine göre; Sportif turizmin 1999 yılında %11 oranında arttığını ve gelecekteki 20 yıl içerisinde her sene % 4,1 oranında artacağını beklendiğini belirtmiştir (www.turizm.gov.tr).

2.4. Endüstriyel Dönem Öncesi Spor

Sporun tam olarak hangi tarihlerde başladığı bilinmese de, Yunan, Çin ve Mısır kültürlerinde organize sporların önemi kesin olarak bilinmektedir (Masterman, 2004).

En eski spor turizmi örneğinin M.Ö. 766 yılındaki Olimpiyatlar sırasında yapıldığı kabul edilmektedir. Bununla beraber Yunanistan'da Olimpia'daki Pan Hellenic oyunlar bu yarışma ya da festivallerin en önemlisi olarak kabul edilir (Weed ve Bull, 2004). Atletizm türü oyunlar eski Yunan yaşamının en önemli parçası olup her ülkedeki her saygın kentin kendine ait bir stadyumu vardır. Yunanlıların spora bakış açılarında göze çarpan en önemli olgulardan biri özetle "*yaşamak için savaş – savaşmak için yaşa*" teorisiydi. Hızlı koşulara, güreşte becerili olmaya, fiziksel güzelliğe çok büyük hayranlık duyuyorlardı.

Yapılan birçok spor organizasyonları tanrılara bağlılık olarak da gösteriliyordu. Bu sportif organizasyonlarda değişik eyaletlerden gelen sporcular hünerlerini gösterirler ve ödül olarak yağ, gümüş, altın gibi ödüller alırlardı. Bu tür yarışmalarda yabancı ülkeden gelerek başarılı olan insanların ödül aldıkları ve müsabakaların daha rahat ortamlarda izlenebilmesi için çok sayıda Stadyum yapıldığı da belirtilmiştir. Bu organizasyonlarda ilgi çeken noktalardan biri de daha fazla sayıda yabancı ve yerli izleyicinin katılabilmesi için yarışmaların Nisan ayı ve sonrasında, 3-7 günlük süreçlerde düzenleniyor olmasıydı. Bu dönem ile ilgili bazı kazı sonuçları incelendiğinde değişik yarışmaların yapılmasına uygun farklı stadyum boyutlarına ulaşılmıştır (Miçooğulları, 2004).

Mısırlılar birçok değişik kültürden insanın hepsine ortak bir kültür formatı oluşturarak çok önemli bir iş yapmışlardır. Bu olay içerisinde de spor kavramı çok önemli bir yer almıştır. Mısırlı insanlar hünerlerin gösterildiği, kuvvete dayalı yapılan performansları izlemekten çok zevk alıyorlardı. Ayrıca Toplu oyunlar, avcılık, balıkçılık ve kuş avlamak popüler sporlardı. Bunların yanında güreş müsabakaları, boks maçları ve öküz dövüşleri de insanlar tarafından

sevilerek izleniyordu. Mısırlılar su sporları açısından da önemli bir yer tutmaktaydılar. Kendi yaptıkları botları deniz ulaşımında kullanmışlardır. Yüzme yarışları, kürekli botlarla bir yerden bir yere ulaşma amacıyla yapılan yarışlara da bu dönem içinde rastlanmaktadır. Firavun rahipleri kendi aralarında ata binme, avlanma ve balıkçılık yaparak spor aktivitelerinden zevk alırlardı. Firavunların en ilginç özelliklerinden biri de saraylarının bahçelerine yaptırdıkları suni havuzlar içerisinde balık avlayarak, her tuttıkları balıktan sonra kendilerini izleyenlere kendilerini alkışlatmalarıdır. Bütün bu spor branşlarının yanında dans, Mısır uygarlığı için önemli bir etkiye sahipti. Dans etmek insanların bir üst sınıfa geçmesi için önemli bir etken olarak bile görülmüştür (Standeven ve Knop, 1999) .

Ortaçağda ve Rönesans döneminde spor ve turizm ilişkisi tekrardan yoğun bir şekilde devam etmiştir. 16 ve 17. yüzyılda spor turnuvaları toplumsal bir hal almış ve hem elegant sporlar hem de izleyiciye dönük sporlar yalnızca toplumun üst sınıflarına özgü etkinlikler olmuştur (Standeven ve Knop, 1999).

2.4.1. Endüstriyel Dönemde Spor Turizmi

19. yy'da demiryollarının devreye girmesiyle ulaşım ucuzlamaya başlamış ve sosyalleşmiştir. Demiryolları sporda da önemli gelişmelerin ortaya çıkarmasında etkili olmuştur. İngiltere'de futbol federasyonu 1863 yılında kurulmuş ve ilk şampiyonayı 1872'de düzenlemiştir. Futbolun gelişmesi ile seyahatlerde yaygınlaşmaya başlamış ve gelir düzeyinde önemli artışlar meydana gelmiştir. Bu dönemlerde kayak, tırmanma ve yürüyüş sporları da önemli ve yaygın sporlar olmuştur (Standeven ve Knop, 1999).

Spor turizminin Endüstriyel dönemden günümüze kadar gelişmesi 4 şekilde ortaya çıkmıştır;

- Spor katılımcılarının demografik profilleri genişlemiştir.
- 1970'lerden bu yana batı toplumlarının sağlık ve bedensel uyum konusundaki ilgisi giderek artmıştır.
- 1980'lerden itibaren tatil sırasında rekreasyonel faaliyetlere katılımıda yoğun bir talep olmuştur.
- Kentlerin gelişmesinde ve imajlarının artmasında sporun ve sportif olayların oynadığı roller konusunda oldukça artan bir ilgi vardır (Hinch ve Higham, 2004; İçöz, 2008).

Bu gelişmeler aynı zamanda ekonomik ve politik güçler tarafından da desteklenmiştir ve aynı zamanda değişen sosyal değerler ve davranışlar da spor turizmine yön vermiştir.

2.4.2. Spor Turizmi Çeşitleri

Spor turizmi kendi içinde çeşitlere ayrılmaktadır. Bunlar;

2.4.2.1. Olay Tabanlı Spor Turizmi

Olay Tabanlı Spor Turizmi; Olimpiyatlar, herhangi bir branşta yapılan Dünya Kupaları gibi kaliteli organizasyonların içinde bulunduğu spor turizm şeklidir. 1994 Amerika Dünya Kupası sırasında Amerika" ya 50 milyon yabancı turistin giriş yaptığı ve bu insanların yaklaşık olarak 100 milyar dolar para harcadığı hesaplanmıştır (Miçooğulları, 2004).

2.4.2.2. Aktif Spor Turizmi

Bireysel olarak sportif aktivitelere yalın katılım amacıyla bir yerden bir yere yapılan seyahat olayı, aktif spor turizmi kapsamındadır. Bu aktif katılım olayı çok geniş formlar ve çok geniş sportif branşlar içerir. Golf, kayak, tenis, sörf, v.b. gibi bireysellik içeren birçok spor branşı bu kategori içine girmektedir (Miçooğulları,2004)

2.4.2.3. Nostalji Spor Turizmi

Nostalji Spor Turizmi; çok uzun süreden beri yapılmakta olan ünlü sportif organizasyonlara katılım veya bulunma amacıyla yapılan seyahatleri içerir. Dünyanın belli merkezlerinde bulunan spor müzeleri, çok eski dönemlerde inşa edilmiş ve spora hizmete devam eden alanlar, eski dönemlerde yapılan stadyumlar ve tarihi sportif alanlar Nostalji spor turizmin merkezlerine örnek olabilir (Miçooğulları, 2004).

2.4.2.3. Spor Turizminin Çeşitli Etkileri

2.4.2.3.1. Spor Turizminin Ekonomik Etkileri:

Bir ülke ekonomisi için, turizm bir kazanç kaynağı ve döviz girdisi sağlayan olay olarak ne kadar önemli ise, bölgeler arası dengesizliğin giderilmesi, altyapısı bulunmayan bölgelere gerekli desteğin sağlanması ve turizm oranının yüksek olduğu ülkelerde yeni meslek alanlarının açılması sayesinde işsizliğin azaltılması, tarım, ulaştırma ve diğer turizmle doğrudan ve dolaylı olarak ilgili bulunan ticari faaliyetlerin canlılık kazanması da o kadar önemlidir (İçöz ve Kozak, 2002).

Spor turizminin ekonomiye etkisiyle ilgili bir takım göstergeleri inceleyecek olursak; Andreff tarafından Avrupa konseyinin sponsorluğuyla 1984 den 90"lı yılların ortalarına kadar sürdürülen ve sporun Avrupa"daki etki ve önemini ortaya çıkartılmasını hedefleyen "Avrupa"da Sporun Finansmanı" isimli araştırma sporda bilgi paylaşımı ve demokratikleşme gibi amaçlar taşıyan "Play The Game" organizasyonunun 2000 yılı İsveç"de yapılan toplantısında bilimsel bir rapor halinde sunulan çalışmaya AB ülkelerinin tamamında karşılaştırılabilir verilerin derlenmesi ile gerçekleştirmiştir. Bu çalışmadaki veriler merkezi hükümet bütçelerinden spora ayrılan kaynak İsviçre"de 38.4, İsveç"te 47, İtalya"da, 1006, Fransa"da, 133 milyon dolar, toplam spor finansmanında Merkezi Yönetim bütçesinin payı

İsviçre“de 0.4, Almanya“da 0.6, Fransa“da 8.9, Portekiz“de ise yüzde 9.9 olarak bulunmuştur. Tüketici harcamalarının toplam spor finansmanındaki payı Portekiz“de yüzde 36,5, Danimarka“da 55.6, İngiltere“de 79.1 ve İsviçre“de yüzde 91.6 olarak , Avrupa“nın Spor Malzemeleri açısından en büyük spor pazarını oluşturan İngiltere 6575, Almanya 2284, İtalya 2012 ve 191 milyon dolarla Fransa olarak sıralandığı toplam 37537 milyon dolarlık bir pazarın 1989 rakamlarıyla olduğu tespit edilmiştir (Devecioğlu, 2004).

ABD ve Kanada“da spordan kazanılan toplam gelirin (bilet satışlarından spor malzemelerine kadar) 1995 yılında 88.5 milyar dolardan daha fazla olduğu ve 21. yüzyılın başında bu miktarın 160 milyar dolara yükselmesi beklenmektedir. Kuzey Amerikan şirketlerinin sadece spor alanında yapacakları reklam harcamalarının 13.8 milyar dolara çıkacağı ifade edilmektedir. Tüm dünyadaki spor amaçlı reklam harcamalarının ise 430 milyar dolara ulaşmasına kesin gözüyle bakılmaktadır. 1990-1994 döneminde ABD Ulusal Futbol ligi, televizyondaki maç gösterim haklarından 43.6 milyar dolar gelir elde ettiği 1994 yılında Nike firmasının ABD“deki toplam satışları 4.73 milyar dolar olduğu ve yalnızca Michael Jordan markalı basketbol ayakkabılarından 600 milyon dolar kazanıldığı, 1993“de ise Nike“ ın reklamcılık ve pazarlama harcamaları ise yaklaşık 90 milyon dolar olduğu ifade edilmiştir. Genel üretimdeki sporun payı (F.Almanya) 1.4 ü başka alanlara kıyaslandığında petrol, demir, saç gibi metal üretimine denktir. Paterbon Üniversitesi araştırma gurubuna Ulusal Alman Spor Bilimleri Enstitüsü tarafından 1990-93 yılları arasında yaptırılan bir araştırma sonuçları da; sporun Alman ekonomisi üzerinde çok büyük bir rol oynadığını ortaya koymuştur. Spor için olan alım-satım zamanla gelişime yol açmıştır. En büyük pay boş zaman için yapılan spor faaliyetleri ve bunların materyalleridir (Devecioğlu, 2004).

1980“lere kadar ev sahibi toplumlara önemli bir ekonomik yük getiren büyük spor organizasyonları (Örneğin: 1976 Münih Olimpiyat Oyunları 692 milyar Sterlin) 1984 Los Angeles Olimpiyat Oyunlarından (215 milyon Sterlin kazanç) itibaren önemli birer ekonomik kazanç kaynağı haline dönüşmüştür. 1996 Atlanta Olimpiyat Oyunları 5.1 milyar dolar ekonomik hareketlilik getirirken aynı zamanda 77,000 yeni iş yaratmıştır. ABD“de ulusal ve uluslararası spor organizasyonlarında ilan edilen ekonomik değerler şaşırtıcı düzeylere ulaşmıştır. Örneğin: Ulusal Amerikan Futbol Ligi (NFL) 1999 Şampiyonluk maçı Süper Bowl için 400 milyon dolar, Amerikan Baseball 1. ligi “1999 All Star” maçında 75 milyon dolar kar ve “1998 Erkekler Basketbol Final Four” 110 milyon dolar gelir ürettiği ilan edilmiştir. İngiltere“deki Euro 96 ekonomik etkileriyle (280,000 ziyaretçi seyirci ve gazetecilerin harcamaları 120 milyon sterlin, bunların bölge otellerine yarattığı 900,000

yatak/gece iş ve 4,000 tam zamanlı iş/sene) büyük bir başarı kabul edilmektedir. Bu sonuçlar ülkelerin büyük spor organizasyonları ülkelerine getirmek için daha büyük çabalar içine girmesine sebep olmaktadır (Doğu, 2006).

Keimyung Üniversitesi, Kore'den Ick-Keun Oh un "Effective Tourisni Marketing Approaches to Sporting Events: Lessons from the 2002 World Cup" başlıklı sunusunda bu tür büyük organizasyonların ev sahibi şehre çok önemli TV tanıtım imkanı (6 milyon insan ve 190 ülke) yarattığı dile getirilmiştir. Bu kısa süreli TV yayını sayesinde ev sahibi şehir turizm için cazip bir dünya Şehri olduğu imajı yaratabilmektedir. Örneğin Atlanta 1996 Olimpiyat Oyunlarından sonra bir Dünya şehri kabul edildi. Barcelona bugün hala Olimpiyat Oyunlarından miras kalan spor tesisleri sayesinde uluslararası spor kuruluşlarının ve spor turistlerinin tercih ettiği bir şehir özelliğini taşımaktadır. Burada, TV den organizasyonu seyredenlerin nasıl gerçek turizm içine çekilebileceği önemli bir konu olarak ortaya çıkmakta ve bu doğrultuda pazarlama stratejileri uygulanmaktadır (Doğu, 2006).

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Genel Sekreteri Dr. Neşe Gündoğan'ın Dünya Gazetesindeki (www.dunyagazetesi.com) demecinde; oyunların televizyon ve sponsorluk haklarının iyi bir pazarlama stratejisiyle satılmasının ardından 1984 Olimpiyat Oyunları sonunda oyunların Güney Kalifornia ekonomisine yaklaşık 3.29 milyar dolarlık bir katkıda bulunması üzerine 1992 Olimpiyat Oyunları için o dönemde rekor sayılabilecek sayıda altı kentin birden aday olduğunu belirtmiştir. Organizasyon Komitesi resmi raporuna göre, 1988 Seoul Olimpiyat Oyunlarını organize eden Güney Kore'nin 1988 yılındaki endüstri malları ihracatı bir önceki yıla oranla %28.3'lük artış göstererek 60.67 milyar dolara ulaşmıştır. 1986 yılında 2,321 dolar olan kişi başına düşen milli gelir, 1988de 3,728 dolara; yine 1986 yılında 953 milyon dolar olan gayrisafî milli hâsılatı, 1988 yılında 1 milyar 561 milyon dolara yükselmiştir. Diğer taraftan Güney Kore'yi 1988 yılında ziyaret eden turist sayısı bir önceki yıla oranla %23 artış göstererek 2,300.000e ulaşmış ve ülke ekonomisine 3 milyar 300 milyon dolarlık bir gelir sağlamıştır. Seoul Oyunları 1982 - 88 yılları arasında 302,000 kişilik ek istihdam yaratarak işsizlik oranının da düşüş göstermesine yol açmıştır (www.dunyagazetesi.com.tr).

Olimpiyat Oyunları organize etmek için dört kez aday olup kaybetmesine rağmen yılmayan ve beşinci adaylığı olan 1992 Olimpiyat Oyunlarıyla bu şansı elde eden İspanyanın Barcelona kenti 1991 yılının ortalarına gelindiğinde Barcelona Avrupa'daki en gelişmiş ve yaşanabilir kentler arasında sekizinci sıraya yükselmiştir. Ayrıca Barcelona Olimpiyat Oyunları 1986 - 1992 yılları arasında 326,301 kişilik ek istihdam yaratarak işsizlik oranının da büyük bir düşüş göstermesine yol açmıştır (www.dunyagazetesi.com.tr).

1996 Atlanta Olimpiyat Oyunlarının 1991 -97 yılları arasında Georgia eyaleti ekonomisine katkısı ise 5.1 milyar dolar olmuş ve Oyunlar sonunda eyalet hükümeti 176 milyon dolarlık vergi geliri elde etmiştir. Atlanta'da oyunların alınmasından itibaren her yıl giderek artan iÇ istihdamı oyunların yapıldığı yıl olan 1996'da 77,000 kişiye ulaşmıştır.2000 Sydney Olimpiyat Oyunlarının etkilerine ilişkin yaptıkları araştırma sonuçlarına göre 1994 - 2004 yılları arasında Avustralya'nın gayri safi milli hasılatına 7.3 milyar Avustralya doları eklenmiş ve oyunlar 150,000 kişilik ek iş istihdam yaratmıştır. Yine bu dönemde Sydney'i 1.3 milyon ek yabancı ve 174,000 yerli turist ziyaret etmesi ve ülke ekonomisine 3 milyar Avustralya doları gelir getirmesi beklenmektedir. Sydney Oyunları Avustralya'nın ticari işlemlerini de artıracak ve 1994-2004 dönemindeki ek ihracattan yaklaşık 3.5 milyar Avustralya doları gelir sağlanacaktır. Bütün bunların yanı sıra, Avustralya dünya klâsında spor tesislerine kavuşacak ve her zaman büyük uluslararası spor yarışmalarını en iyi şekilde organize edebilecektir (Miçooğulları, 2004).

Olimpiyat oyunlarının televizyon yayını ve sponsorluk haklarını tüm dünyada çeşitli yayın kuruluşlarına ve şirketlere satan IOC, 2012 Olimpiyat Oyunlarının henüz hangi kentte yapılacağı belli olmamasına rağmen ABD'deki yayın haklarını NBC televizyon kanalına 1,181 milyar dolara satmıştır (2008 Beijing ise 894 milyon dolar idi) (www.dunyagazetesi.com.tr).

Televizyon yayın haklarından gelecek olan gelir 2012 Olimpiyat Oyunları organizasyonu yapacak kentin bütçe giderlerinin yaklaşık % 60ını karşılayacaktır. Bütçenin diğer yarısı ise bilet satışları, sponsor gelirleri ve hediye eşya satışlarından gelen gelirlerle denkleşecektir (Mengütay, 2009).

2.4.2.3.2. Spor Turizminin Sosyo- Kültürel Etkileri:

Spor ekiplerini ve takımlarını desteklemek için bir bölgeye seyahat eden turistlerin davranış, deneyim ve motivasyonlarını anlamak bölge yöneticileri için son derece önemlidir. Spor ekiplerinin taraftarlarının davranışları bu sporların yapıldığı bölgede önemli yararlar sağlayabileceği gibi, ciddi zararlar da verebilir. Spor turizm organizasyonlarına ev sahipliği yapan ülkeler; tesislerini, elemanlarını, konaklama tesislerini ve alışveriş merkezlerini gelen insanların hizmetine sunarak onlarla belirli oranlarda kültürel değişmelere yol açarlar (Stephen, 2001).

Spor turizminin yararı turist getirmekten ibaret değildir. Spor turizmi aynı zamanda önemli bir tanıtım aracıdır. Bunun en son örneğini İstanbul'da yaşadık. Akdeniz'in en büyük açık deniz yelken yarışı olan Cap İstanbul Nice'den başlayarak İstanbul'da tamamlandı. 1700 millik bu yarışa sadece 29 yarışçı katılmasına rağmen, dünyanın prestijli yelken çevrelerince

yakından izlendi. Bu açıdan Türkiye için önemli bir tanıtım desteği sağlandı (www.tuyed.org.tr).

2.4.2.3.3. Spor Turizminin Çevresel Etkileri:

Spor turizmini çevresel etkileri özellikle outdoor spor branşlarının doğal ortamlar üzerindeki negatif ve pozitif etkilerini içerir. Outdoor sporların etkinliklerinin gelişimi doğal ortamların kullanılabilirliği, verimi ve daha optimum tesisleştirilmesi açısından yararlı olabilmektedir. Fakat bu ortamlar içindeki toprağın, ağaçların ve bu ortam içinde yaşamını sürdüren canlıların zarar görmelerini de beraberinde getirmektedir (Miçooğulları, 2004).

Spor turizminin etkilerini geliştirecek unsurlar;

- Vizyon oluşturmalı
- Fırsatları tanımlamalı
- Eylem planı hazırlamalı
- Stratejiyi yapıp sonuçlandırarak işbirliklerini kurmalı
- İş planı ve izlenecek yol haritası çıkarılmalı
- Etkinliklerin “Neden-Nasıl” çözümlerine yardımcı olunmalı
- Etkinliklerin hedef ve yönünü özlü olarak tanımlamalı
- Organizasyonlarda her mevkinin yapısı ve görevi net olarak tanımlanmalı
- Zaman çizelgesini yapıp, izlenecek yolu adım adım saptamalı
- İhtiyacı karşılayacak ayrıntılı bir bütçe yapısı oluşturulmalı (www.tuyed.org.tr).

2.5. Türkiye’de Spor Turizmi

Dünyanın önde gelen turizm ve spor örgütleri dünya turizm gelirinin yüzde 32’sinin spor turizminden kaynaklandığı görüşünde uzlaşıyorlar. Türkiye, yükselen bu pazardan ciddi bir pay alabilmek için spora uygun bir alt ve üst yapı geliştirmek zorundadır. Son yıllarda turizmle ilişkisi gittikçe artan sportif aktiviteler, Türkiye’nin turizmde gelişme potansiyeli olan alanlardan biri olarak ortaya çıkıyor. Devlet İstatistik Enstitüsü’nün 2001 yılında gerçekleştirdiği Yabancı Ziyaretçiler Anketi’ne göre “Sportif aktiviteler/ilişkiler” amacı ile gelen yabancı turist sayısı yaklaşık 150 bin kişi olarak tespit edilmişti. Bu rakam o yıl Türkiye’ye gelen toplam yabancıların yüzde 1,3’ünü oluşturuyordu (TURSAB Ar-Ge, 2002).

2008 verilerinde ise bu rakam 26.379.845 tir Ancak Devlet İstatistik Enstitüsünün (DĞE) 2001 yılında yaptığı yabancı ziyaretçiler anketine göre sportif aktiviteler /ilişkiler çerçevesinde ÷lkemize gelen yabancı turistlerin toplam turistler içindeki oranı yüzde 1.28 olarak gör÷lürken, 2008 yılındaki verilere baktığımızda ise bu oran yüzde 1,5 olarak gör÷lmektedir. Bu durum spor turizmi bakımından yeterli potansiyelimizin olmasına rağmen gerek pazarlamada, gerekse yetişmiş eleman temininde ve spor amaçlı gelen turistlere alt yapıda verilmesi gereken lojistik destek anlamındaki eksikliklerimizi ortaya koymaktadır (Mengütay, 2009).

Günümüzde dünya turizm gelirleri içinde spor turizminin payı %32 dir. İzmir Ticaret Odasının 2009 Temmuz Ar&Ge bülteninde Spor Turizmi Uluslar arası Konseyi"nin (STIC) araştırmasına göre sportif faaliyetlerin 182 milyar dolarlık bir endüstri haline geldiği belirtilmektedir. Aynı kaynakta belirtilen araştırmaya göre spor etkinlikleri yılda 47 milyon geceleme yapılmasına neden olmakta ve konaklayan spor turistinin otel giriş ücreti ve diğer ihtiyaçları için günlük 180 dolar harcadığını ortaya koymaktadır (Mengütay, 2009).

Türkiye"de özellikle de doğa sporlarından kaynaklanan sportif turizm, son yıllarda baş döndürücü bir hızla gelişti. Bundan 15-20 yıl öncesine kadar isimleri büyük bir çoğunluk tarafından bilinmeyen ve turizm endüstrisinde de henüz birer ürün olarak keşfedilmemiş rafting, parasliding, trekking, diving, gibi pek çok doğa sporu türü Türkiye"nin yapılabilir sporları envanterine girdi. Bu gelişmelerin turizm için önemi bu spor dallarının tümünün turizm ile birlikte ortaya çıkması ve gelişmesi oldu. Bu arada bölgelerinde sportif turizm olanakları ile turizmi geliştirme potansiyelini gören Alanya, Erzincan gibi bazı il ve ilçelerimiz kendilerini sportif turizmle özdeşleştirme çabasında büyük başarılar kaydettiler. Tüm bu gelişmeler, 1997 yılında 1. Dünya Hava Oyunları"nın Türkiye"de gerçekleştirilmesi ve ardından 1999 yılında da Avrupa Yüzme şampiyonası"nın ÷lkemizde yapılması ile zirveye ulaştı. Türkiye 2000, 2004 ve 2008 olimpiyatlarına talip olacak kadar bu alanda kendine güven hissetmeye başladı. Şimdiye kadar olimpiyatları elde etmede başarısız olsa dahi bu sayede İstanbul"a çok modern tesisler kazandırıldı. Galatasaray"ın önce UEFA kupasını daha sonra da süper kupayı alması Türkiye"nin özellikle de Avrupa"da farklı bir alanda sesinin duyulmasına imkan tanıdı. 1. Dünya Hava Oyunları"nın Türkiye"de yapılması bu spora gönül veren milyonlarca insanın gözünün Türkiye"ye çevrilmesini sağladı (TURSAB Ar-Ge, 2002). Gör÷ldüğü gibi sporun turizme olası katkıları iki farklı alandan geliyor: Sportif faaliyetler popüler özellikler taşıması nedeniyle bir yandan tanıtım konusunda mükemmel bir araç olabilirken, diğer yandan kitlesel seyahat hareketlerine yol açarak doğrudan turizmin bir

parçası olabiliyor. Dünyanın her yerinde kentler ve kasabalar daha cazip yaşam merkezleri olabilmek için ağır yatırımlara gireceklerdir. Alışveriş, kültürel faaliyetler, lokantalar, eğlence faaliyetleri tek merkezlerde toplanacak. İnsanlar böylece çok çeşitli aktiviteleri bir arada yapabileceği ve böylelikle zamandan tasarruf edebileceği alanları tercih edeceklerdir (TURSAB Ar-Ge, 2002).

Turizm ürünleri ise artık güneş, deniz, kum paketlerinin ötesine gitmiş bulunuyor. Ancak, geleceğin başarılı turizm ürünlerini yaratmak için iyi bir pazar araştırması ve pazarın segmentlerinin iyi tanınarak Müşterilerin isteklerine göre düzenlenebilen modüler ürünlere geçilmelidir. Görüldüğü gibi çok daha kompakt tatiller ve seyahatler önümüzdeki yılların modası olacak. Bu modanın içinde çevresine ve sağlığına daha duyarlı, kendini daha mükemmel biçimde yeniden üretmek isteyen ve bunun en dolaysız aracı olarak da sportif faaliyetleri gören bir büyük tüketici kesimi geliyor. O halde şimdi bizim sormamız gereken soru Türkiye ve Türk turizm endüstrisi olarak bu gelişmelere hazır olup olmadığımızdır (TURSAB Ar-Ge, 2002). Uluslararası spor organizasyonlarının sayısı ve bu organizasyonlara katılan sporcu sayısı her geçen gün artarken, diğer yandan da profesyonel sporcuların antrenman ve eğitim gibi faaliyetleri için yaptıkları seyahatler de büyük bir hızla gelişen, olağanüstü fırsatlarla dolu bir pazarı turizm ve seyahat ürünü sunucularının önüne getiriyor. Özellikle Antalya civarında, bu pazardaki gelişmelerin Türkiye"ye yansımalarını Şimdiden görebiliyoruz. Avrupa"nın birçok büyük futbol takımının Antalya"yı antrenman kampı olarak tercih etmeye başladığı görülüyor. Türkiye, büyük bir profesyonel sporcu kitlesini nüfusu içinde barındıran Avrupa ve BDT ülkelerine yakınlığı ve uygun konaklama imkanlarının varlığı ile bu turizm türünün en önemli iki bileşenine sahip. Geriye bu takımların çalışmalarını rahatlıkla ve dünya standartlarına uygun bir Şekilde yapabilecekleri spor tesislerinin bu olanaklara eklenmesi ve bu alanda gerekli özel tanıtım çalışmasının yapılması kalıyor (TURSAB Ar-Ge, 2002).

2.6. Turizm ve Yöresel El Sanatları

El sanatları kişinin elle veya basit aletlerle kendi beceri ve bilgisi dâhilinde toplumun kültür değerlerini taşıyan ve gelir getirmek amacıyla üretilen çeşitli eşya türleridir. Çok zengin bir el sanatları potansiyeline sahip olan Türk ulusunun kültür tarihi incelendiğinde asırlar öncesinden bile yaratıcı gücünü kullanarak madenlerden, taşlardan, bitkilerden ve hayvanlardan elde edilen hammaddeleri değerlendirerek çeşitli ihtiyaç maddeleri yaptıkları görülmektedir. Orta Asya'dan Anadolu'ya kadar uzanan göç yolunda karşılaştıkları kültürlerden de etkileneren günümüze kadar uzanan zengin el sanatlarımızı oluşturmuşlardır (Altuntaş, 1992).

El sanatları kavramı turizmin etkisi ile daha çok değer kazanmıştır. El sanatı kavramı kapsamında el emeği ve işlemeciliğine dayalı dokumacılık, tekstil, toprak, metal, ahşap ürünleri ve buna benzer birçok ürünün dâhil olduğu etkinlikler vardır (Silah, 2001). Bu alanda yapılan araştırmaya göre el sanatlarında yapılacak önemli çalışmalar Türkiye ekonomisine büyük katkı sağlayacağı görüşü hâkimdir. Örnek olarak küçük bir ülke olan İsviçre’de dünya’nın en ünlü ve pahalı saatlerini ev tipi atölyelerde yapılmaktadır. Bu saatleri oluşturan parçaların her biri bu sözü edilen atölyelerde üretilmektedir (Özdemir ve Yetim, 1997).

2.7. Turizm ve Şehirleşme İlişkisi

Turizm ile şehirleşme doğru orantıda birbirlerini etkilemektedirler. Aynı bir deyimle; Şehirlerin, ekonomik büyüme ve kalkınmaya paralel olarak gelişmesi, nüfus düzeylerinin artması bu şehirlerde yaşamını sürdüren insanların başka gereksinimlerinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Şehirlerdeki kırsal ve rekreasyon alanlarının yetersizliği yani doğadan kopuk yaşama, belirli bir süre için de olsa şehir yaşantısından uzaklaşma arzusu meydana gelmektedir. Bunlardan dolayı şehrin trafik problemi, gürültüsü, hava kirliliği, kalabalık fonksiyonu ve buna benzer sorunlar yüzünden insanlar kısa veya uzun süreli yer değiştirerek dinlenme ihtiyacı duyar (Bayer, 2005).

Dünya genelinde turizm alanındaki hareketlerin yönü gelişmiş ülkelerden gelişmekte olan ülkelere, kent merkezlerinden kırsal alanlara doğru olmaktadır. Şehirleşme hızı artış oranı az gelişmiş yörelerde %3,5 gelişmiş yörelerde %5,8’dir. Dünya genelindeki artış ise %2,5’dir. Sonuç olarak şehir merkezlerinde yaşayanların kırsal alanlarda oturanlara göre seyahat eğilimleri ve ihtiyaçları daha fazladır. Bu nedenle, şehirleşme düzeyinin turizm talebini etkilemektedir (Bahar ve Kozak, 2005).

2.8. Turizm, Ulaşım ve Altyapı

Ulaştırma genel anlamda insan veya eşyanın yer değiştirmesini sağlayan bir hizmet birimi olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir tanım ise ulaştırma konut, iş, beslenme, kültür, eğlence ve kişiler arasında haberleşme gibi sosyal faaliyetleri gerçekleştirmek amacıyla insanlar, mallar ve bilgi için mesafe kavramının yöresel öneminin pekişmesine katkıda bulunan bir hizmet sektörü çeşididir (Gürdal, 1987).

İnsan veya insana ait bir şeyi bir yerden götürülmesi icap eden başka bir yere özelliğini bozmadan ve miktarını azaltmadan götürmeye ulaşım, bu fonksiyonun ifasında kullanılan araçlara da ulaştırma araçları denir (Yüksel, 1998). Turizm olayını etkileyen en önemli faktörlerden biride ulaşım faktörüdür. Ulaşım için ödenecek tutarın yüksek oluşu talepteki arzın düşmesine veya yükselmemesine neden olmaktadır. Bunu için gidilecek mesafenin kısaltılması turizm talebini olumlu yönde etkileyecektir. İyi düzenlenmiş bir ulaşım

sistemi, fiyatları istikrarlı kılacak ve turizm talebini arttıracaktır (Macintosh, 1980).

Turizm ve ulaştırma ayrılmaz bir bütündür. Turizmin değer kazanabilmesi için ulaşım araçlarına ihtiyaç duymaktadır. Turizmi ihtiyaç haline getiren, ona değer veren nedenlerin en başında ulaştırma gelmektedir. Ulaşım imkânı kısık olan yörelerin turistik açıdan gelişmesi zordur. Ulaşım alanındaki gelişmeler konaklama süresinin uzamasına neden olmuştur. Turizm genel olarak ulaştırma ile ilişkilidir. Çünkü ulaştırma yol ve araçları olamadan gerçekleşmesi zordur. Günümüz teknolojisinde ulaştırma araçlarının hız, güven, konfor, zamanında taşıma ve ekonomik olmaları sonucu seyahatler zevk için yapılan kitle hareketi haline gelmiştir. Turizmin gelişmesinde ulaştırmaya etki eder. Turizm geliştikçe artan seyahat talebini karşılayabilmek için ulaştırma yol ve araçların gelişmesi zaruri hale gelmektedir. Bu nedenle ulaştırmanın gelişmesi turizmin gelişmesine yol açmaktadır (Gürdal, 1987).

Turizm bölgelerini ele aldığımızda da turizm'in şehir ulaşımı ve altyapı'sına önemli katkıları olmalıdır. Turizm'de alt yapının kelime anlamı ise; Turizm, sanayi ve endüstri alanlarında yerleşim açısından gelişmiş sistemlerin fonksiyon amaçlı temel çerçeve sağlayan toprak altı ve toprak üstündeki bütün yapılar olarak akla gelir. Yeterli altyapı, turizmin başarılı bir şekilde gelişmesi için şarttır. İçme suyu şebekeleri, elektrik, santralleri, kanalizasyon, atık madde boşaltımı, çöp dönüşüm tesisleri, ısıtma kaynakları, drenaj ve telekomünikasyon gibi hizmetler ile birlikte en önemli unsurlardan biri olan ulaştırma ve ulaşım kolaylıkları turizmin gelişimi için gerekli olan altyapının unsurlarıdır. Bunların yanında su kirlenmesi, hava kirliliği altyapının korunması açısından dikkat edilmesi gereken konulardır (Herarty, 1989). Altyapı, ulaştırma ve diğer bir takım yerel hizmetler turistik talebi karşılamada hazır hale gelmek için önemli unsurlardır. Gelişmekte olan ülkelerde altyapının yeterli hale gelebilmesi ile turizm'in gelişmesi arasında dorusal bir orantı vardır (Sadler, 1975). Altyapı yatırımları devletin sosyal görevleri arasında ele alınmakta ve görünmeyen hizmetler olarak hem yöre halkın yararlanması açısından hem de yöre ekonomisinin gelişmesi için önemlidir Altyapı yeterliliği turizm yatırımlarının oluşması için önemli bir unsurdur (Şahin, 1984). Bir ülkenin turist kabul imkânları, turistlere sunulan mal ve hizmetlerin miktar, kalite ve fiyat bakımından ihtiyaca cevap verebilecek düzeyde olması (Çulpan, 2006), büyük ölçüde o ülkenin her türlü altyapısının yeterli olmasına bağlıdır. Yeterli altyapıya sahip olmayan ülke, bölge veya yörede turizmin gelişmesi mümkün değildir. Turizm sektöründeki yatırımları özetle altyapı yatırımları, üstyapı yatırımları ve destek yatırımları şeklinde sıralanır. Altyapıda taşıma genellikle hava, deniz, demir ve kara yolları ile gerçekleşmektedir. Bu tür taşıma çeşitleriyle uluslararası, ulusal veya bölgeler arası taşımacılık tercihleriyle bir bölge veya ülkeye giriş yapılabilir. Havayolu taşıma ve giriş kolaylıklarının değerlendirilerek

incelendiğinde;

- Hava alanlarının hacim, işlemlerde hızlılık, yolcu kullanım kapasitesi, terminal hizmetleri açısından yeterliliği,
- Pistlerin sayısı, pistlerin uzunluğu, doldurma ve boşaltma kapasitesi, bakımı,
- Mevcut tipi, ışıkların düzeni ve kapasitesi, kullanım kolaylığı,
- Yolcuların güvenliği, güvenlik kayıtları, uçuş kontrol güvenliği ve buna benzer etkenler önemlidir (Karadağ, 1997).

Başka bir altyapı unsurlarında olan su kaynağının varlığı çok önemlidir. Su kaynağının genişlik ve kalite bakımından ele alındığında suyun kaynakları turizm gelişme alanları için daha özel olarak bölgesel seviyede ve genelde ulusal seviyede göz önüne alınmalıdır. Mevcut kaynaklar genelde yeraltı suları, göllerden gelen yer üstü suları ve akarsular kapsar (WTO, 1989).

Turizmin gelişmesi olgusu içerisinde enerji önemli bir diğer unsurdur. Bir bölgenin potansiyel turizm gelişme alanları ve mevcut turizm alanları için özel analiz yapılmalıdır. Enerjiyi korumayı kolaylaştıran fizibilite ölçümler araştırılmalıdır. Örneğin güneş enerjisi ile su ısıtmayı verebiliriz. Günümüzde su ısıtma ve enerjinin bir bölümünü bu yolla sağlayan örnekler mevcuttur. Turizm alanı için en temel ihtiyaçlardan biri de kanalizasyon sistemidir. Turizm alanları dâhil yüzey suları ve yeraltı sularını kirletmekten ve çevreye zarar vermemek için gereklidir. Hizmet verilen alanlar, merkezi kanalizasyon kolektörü ve işletim sistemleri gelecekteki turizm gelişimini etkilemektedir. Uygun kanalizasyon tekniklerin belirlenmesi gelişmenin çevresel durumu ve dengesiyle alakalı olmalıdır. Altyapı ve çevre ile bağlantılı başka bir unsurda katı atık problemidir. Bu çağımızın en büyük problemlerinden biridir. Çevre problemini ortaya çıkarmak için turizm işletmeleri faaliyetlerin planlamasında katı atık boşaltım konusunu dikkate almalıdır. Yörede katı atık sistemlerinin varlığı veya planlanmasının olup olmadığına özen göstermelidir. Bu tür eksiklikler turizmin gelişmesi aşamasında önem arz etmektedir. İletişim konusu ise hem konaklama işlemlerinde hem de diğer turistik faaliyetler için özellikle iş seyahatleri için oldukça önemlidir. Günümüzde iletişim konusu en gelişmiş bir hizmet sektörü olmakla beraber en basit ve uzak tatil köyleri bile güvenlik ve işletim amaçları için telekomünikasyona ihtiyaç duymaktadır (Inskip, 1983).

2.9. Turizmin Ekonomik Etkileri

Kış sporları turizminin dünyada önemszenmesinin en önemli nedenlerinden biri de turizm ekonomisinin etkisi fazla oluşudur. Genel bir değerlendirme yapıldığında, uluslararası

turizm dünya dış ticaretinin en geniş hacmini oluşturduğu görülmektedir. Birçok ülke için en önemli ihracat kaynağı ve en fazla döviz sağlayan sektörünün yanında kalkınmanın itekleyici gücü durumundadır (Lim, 1997). Turizmin ekonomik boyutu 20.yüzyılın ortalarında anlaşılmasına karşın 1950'lere kadar kalkınma, büyüme ve zenginlik amacıyla yapılan dünya genelindeki araştırmalarda turizm sektörünün önemi kavranamamıştır (Crouch ve Ritchie, 1999). II. Dünya savaşından hemen sonra turizm hareketleri özellikle batı toplumlarında gelişmeye başlamıştır. Ekonomik öneminin anlaşılmasıyla birlikte 21.Yüzyıl küresel ekonomisinde telekomünikasyon ve bilgi teknolojileri ile birlikte en hızlı gelişen sektör olmuştur. Bugün hemen tüm dünyada turizm ekonomik büyümenin ve gelişmenin en önemli kaynaklarını oluşturmaktadır (Diamond, 1977).

Turizmin Türkiye ekonomisi içindeki etkili yükselişinde 1982 yılında çıkarılan 2634 sayılı "Turizm Teşvik Kanunu" ile sektöre sağlanan yatırım teşviklerinin ve mali desteğin çok önemli bir yeri vardır (Seckelmann, 2002). Günümüzde turizm, Türkiye'de imalat sanayinden sonra gelen en önemli döviz kaynağı konumundadır (Tosun ve ark., 2003). Gelişmekte olan birçok ülke açısından turizmin çekici yönlerinden en önemlisi, ekonomik faydanın çok kısa sürede etkisini göstermesidir. Herhangi bir turizm yatırımının kazanç sağlamadan önceki hazırlık dönemi, diğer sektörlerdeki yapılan yatırımlara nazaran çok daha kısadır. Gelir ve istihdam imkânı yaratabilen bir sektördür. Ayrıca turizm harcamaları ve turizm amaçlı yatırımlar da çoğaltan katsayısıyla orantılı olarak ekonomiye bir canlılık kazandırmaktadır (Tutar, 1990). Turizm kullandığı kaynaklar ve gelişen ülkelerin arz potansiyeli açısından bağımlılığı en az olan endüstri olarak değerlendirilmiştir. Bu görüşe sahip ülkeler turizm endüstrilerini geliştirmek üzere yatırım yapmaktadırlar (Yarcan, 1998). Turizm bölgesine gelen ziyaretçi sayısındaki artış yeni konaklama, yiyecek-içecek ve serbest zaman tesislerinin, alışveriş alanlarının yanı sıra diğer alt yapı alanındaki yatırımlarına ihtiyaç duyulacaktır. Turizmin diğer sektörlerle etkileşim içerisinde olmasından dolayı yatırım, istihdam ve gelir çarpanları etkili olmaktadır. Turizm sektöründe yapılan yatırımlar diğer sektörler için de bir ekonomik faaliyeti beraberinde getirmekte ve yeni iş alanlarının yaratılmasına imkân sağlamakta ve yaratılan bir birimlik gelir ise hem turizm hem de diğer sektörlerdeki yatırımlara olumlu etki yapmaktadır. Örneğin; turizm sektöründeki bir yatırım, inşaat sektörüne de etkileyebilmekte. Bölgeye yönelik artan turist hareketlerinden dolayı ulaşım amaçlı hava, deniz, kara, demir yolları canlandırmaktadır (Bahar ve Kozak, 2006). Olalı ve Timur bu konuyla ilgili değerlendirmeleri şu şekilde yapmışlardır. Turizm, sosyal-kültürel bir olgu olmanın yanı sıra ekonomik yönüyle de ele alınan toplumsal bir faaliyettir (Olalı ve ark., 1983). Bununla birlikte Ekonomik bir olgu haline gelen turizmin özellikle gelişmekte olan

ülkelerin ekonomileri üzerindeki etkilerinden dolayı turizmin ekonomik yönü daha ön planda tutulmaktadır (Çımat ve Bahar, 2003).

2.10. Turizmin Diğer Olumlu ve Olumsuz Etkileri

Turizmin diğer sektörlerle olan ilişkilerinden dolayı ortaya çıkabilecek olumlu ve olumsuz gelişmeler olmaktadır. Özellikle etki gösterdiği alan ekonomik çevredir. Turizmin ülke ve bölgesel ekonomik düzeyde olumlu ve olumsuz yönde etkileri vardır.

Olumlu Etkileri:

- Ülke düzeyindeki etkilerini özetle birkaç başlık altında özetleyebiliriz.
- Görünmeyen ve ek ihracat olarak sağladığı döviz gelirleriyle ödemeler dengesine katkıda bulunur,
- İş gücüne dayanan bir sektör olarak yarattığı istihdam alanıyla işsizlik sorununa büyük ölçüde çözüm sağlamasıdır,
- Gelir yaratıcı ve gelir transferi sağlayıcı etkinliğiyle ekonominin itici ve uyarıcısı durumundaki bir sektördür.
- Yöresel düzeydeki etkileri ise;
- Tarımsal ve endüstriyel faaliyetlerin gelişmediği yöreler için doğal ve sosyal kaynakların değerlendirilmesine neden olur,
- Yörenin üçüncü üretim sektörünü piyasa fonksiyonu hiyerarşisi içinde bir ekonomik faaliyettir şeklinde sıralanabilir,
- Turizmin olumlu ekonomik etkilerini özetle ana başlıklar altında şu şekilde sıralanır,
- Ödemeler dengesi üzerine etkisi,
- Gelir yaratıcı etkisi,
- Altyapı ve üstyapının geliştirilmesine etkisi,
- Diğer ekonomik sektörlerle etkisi,
- İstihdam yaratıcı etkisi,
- Bölgelerarası ekonomik dengesizliğin ortadan kaldırılması etkisidir (Kozak ve ark., 2001).

Olumsuz Etkileri; turizm belirli yörelerde toplumun ekonomik yapısı ile birlikte yaşam şeklini etkiler. Şöyle ki; turizm mevsimlik özelliğinden dolayı ekonomik mal ve hizmetlere olan talebi artırır. İstihdam alanını geliştirerek ekonomik dinamizm yaratsa da, mevsim sonu birçok iş yerinin kapanması, istihdam olanaklarının daralması ekonomik istikrarsızlığın

nedeni olmaktadır, Mevsim süresinde yöreye götürülen bazı kamu hizmetlerinin mevsim sonunda durdurulması, yerel halkın tepkisine neden olmaktadır, Başlangıçta turizmin çekiciliğine kapılan birçok girişimci gerçek ihtiyaçların üstünde yatırım yaparak, bir yandan arazi vurgunculuğuna, diğer taraftan kıt kaynakların verimli olmayan bir şekilde kullanılmasına neden olmaktadır (Olalı ve ark., 1983). Turizmde özellikle mevsimlik gelir gider dengelerinin ortadan kaldırılması için alternatif turizm potansiyelinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Turizmin olumsuz ekonomik etkileri de ana başlıklar altında aşağıdaki maddeler halinde sıralanır.

- Fırsat maliyeti,
- Dış ülkelere bağımlılık,
- Bölgesel enflasyon etkisi,
- Mevsimlik dalgalanma,
- Dış alım eğiliminde artış (Yabancı sermaye ve teknoloji transferinin etkisi)(Kozak ve ark., 2001).

Bu bağlamda turizmin olumlu etkileri aşağıdaki gibi özetlenebilir. 20. yüzyılın ikinci yarısında yoğunlaşan çevre sorunları karşısında gündeme gelen sürdürülebilirlik, turizmde bölgesel kültürel ve doğal değerlerin korunup geliştirilerek çekiciliğinin devamının sağlanması ile mümkündür. Sürdürülebilir turizmde temel yaklaşım, insanın doğal çevre üzerindeki etkisini en aza indirmek değil, doğal çevrenin insan üzerindeki etkisini en üst noktaya çıkarabilmektir (Çakılcıoğlu, 1996). Turizmin olumlu çevresel ve sosyal etkisi olsa da iyi organize edilmediği takdirde çevre sorunlarına yol açabilmektedir.

Ekonomik, sosyal, kültürel pek çok yararı olan turizm sektörü, aşırı doğal kaynak kullanımı ve yanlış yer seçimleri nedeniyle doğal alanların, tarihsel değerlerin ve kıyı alanlarının tahrip edilmesine yol açabilmektedir. Turizm potansiyelinin temelini oluşturan doğal, kültürel ve tarihi değerlerin, uzun vadede korunabilmesi için turizm yörelerinde yapılacak planlama çalışmalarının her aşamasına yerel halkın katılımının sağlanması önem taşımaktadır. Turizmde doğal ve kültürel özelliklerin kullanılmaya başlanması ile turistlerin çevre dostu aktiviteleri tercih etmesi, çevrenin korunmasına ve yerel halkın ekonomik olarak kalkınmasına katkıda bulunmaktadır. Böylece turizm geliştirmekte olan ülkelerin ekonomik gelirlerini artırmada önemli bir sektör haline gelmeye başlamıştır (Mansuroğlu, 2006). Buna karşın olumsuz etkileri de aşağıdaki gibi sıralanabilir.

Doğal ve yapısal kaynakların korunması, yeniden yapılandırılması ve yeniden güçlendirilmesi fiziki açıdan yardımcı olur. Yerel insanların elde edebilecekleri kaliteli fiziksel çevre düzenlemeleri teşvik eder. Geçmiş yıllarda kullanılıp kalan ve değerini yitiren örneğin demiryolları, ardiye, liman, barınakların kullanımı için ekonomik mantık yaratır ki bu varlıklar çağdaş toplumca pek fark edilmemektedir (Özbey, 2002).

Bu konu maddeler halinde özetle şu şekilde sıralanır.

- Mevcut tarihi yöre, anıt ve yapıların restorasyonu ya da iyileştirilmesi için iyileştirici güç olması,
- Eski yapıtların yeni kimlikleriyle bugünde yaşamalarını sağlayacak düzenlemelere gidilmesini özendirmesidir,
- Çevre korumasına hız verilmesidir,
- Çevre korumasına ilişkin önlemler planlama ve yönetsel bir boyut eklemesidir (www.maxsımumbılgi.com).

Sosyo-ekonomik açıdan yerel insanların başka durumda ekonomik yönden doğrudan katkısı olmayacak yapıtlar için piyasa, ekonomik değer oluşturur. Gelecek nesiller için koruma amaçlı gelir oluşturur. Küçük firmalar için fırsatlar yaratır. Sadece turizm faaliyetleri için değil, diğer destekleyici unsurlar içinde teşvik ve imkân doğurur. Yörede yaşayan insanların yaşam standartlarını başka şekilde elde edilmesi güç olan vergi ve döviz geliriyle yükseltme fırsatı bulur. Restoran, spor tesisleri, yerel taşıma faaliyetlerini, yerel insanların kullanımına sunarak yaşam kalitesinin yükseltilmesine neden olur (Özbey, 2002).

Sanat, folklor, festival, tiyatro gibi Kültürel ve Eğitsel gibi faaliyetlerin kalitesini yükseltir. Faaliyetleri destekler ve bunların sürdürülmesi için kaynak yaratır. Yerel sanat ve elişleri için piyasa oluşturur. Belirli bölgelerin yerel kimliklerin gelişine neden olur.

Çevresel değerlendirmeyi hem ziyaretçilerin hem de yörede yaşayan halkın anlaması için ortam yaratır (Middleton ve Rebecca, 1988).

Toplumsal yönden olumlu yönleri de özetle;

- Farklı toplumlardan gelen bireylerin birbirleriyle bilgi alışverişinde bulunmaları ve kültürel yapılarını daha yakından tanımaları, oluşan dostluk ve arkadaşlık sonucunda dünya barışının korunmasında katkı sağlaması,
- Turist kabul eden ülke halkının turistlerle daha yoğun bir iletişime girmek için okum ve araştırma zorunluluğu hissetmeleri sonucunda eğitim ve kültür düzeyinin yükselmesi,

- Farklı kültürleri tanımak, yeni arkadaşlıklar oluşturmak ve bölgeye gelen turistlere yardımcı olabilmek amacıyla bölge halkının yabancı dil öğrenme arzusunun artması,
- Turizm olgusunu oluşturmak amacıyla kültürel değerlere sahip çıkılması ve bu değerlere gereken önemin verilmesi,
- Turizmin kırsal bölgelerde kentleşmeyi hızlandırılması,
- Aile yapısı ve kadın hakları konusunda bir takım yenilikleri beraberinde getirmesi,

Ulusal bilincin artıp yerli halkın sahip olduğu değerlere sahip çıkılmasını ve yeni meslek gruplarının ortaya çıkmasını sağlar şeklinde sıralanır (Türsab Araştırma- Geliştirme Departmanlığı, <http://www.tursab.org.tr/content/turkish/istatistikler>). Bu konuyla ilgili olumsuzluklar maddeler halinde şu şekilde sıralanır. Havaalanı, marinalar ve diğer tatil merkezlerinin kurulması toprakları aşındırmaktadır. Aşırı ziyaretçi akımı doğal çevre yapısını tahrip eder ve hayvan türlerini dışlayarak ekosistemi bozmaktadır. Çöp ve gürültü fazlalığına neden olmaktadır. Su ve toprak kaynakları turizmin gelişimine göre yönlendirilmektedir. Yerel kültürel değerlerin ve sanat yapılarının kazanç yoluyla suni bir şekilde değişimine neden olur. Kültürün ticari bir turist atraksiyona dönüşmesi, doğal konukseverliğin kötüye kullanılması toplumun yerel değer ve kimliğini tahrip eder. Sanayileşme, nüfus artışı ve teknoloji ekseninde sorunlar meydana gelmektedir. Kaynakların tüketimi, doğanın etkilenmesi, altyapı sorunlarının ortaya çıkması, artan turizm faaliyetleri sonucu ortaya çıkan kirlilik ve atıklar ile bunların arıtımı ve yok edilmesi için fiziksel altyapı ve kapasite yetersizlikleri, tatlı su kaynaklarının aşırı kullanımı, biyolojik çeşitliliğin zarar görmesi turizm sektörünün yarattığı başlıca olumsuz etkenler olarak sıralanır (Özbey, 2002).

- Turistik yerleşim doğal çevreyi tahrip etmekte ve fiziksel dengeyi bozmaktadır,
- Doğal manzaranın bayağılaşmasına neden olmaktadır,
- Tarihi SİT alanlarının maddesel olarak kirlenmesine neden olmaktadır,
- Turistik mal ve hizmet üretim ile tüketiminden arta kalan zararlı atıklar çoğu zaman doğayı kirlettiği kişilerin sağlığı içinde tehlike oluşturmasıdır,
- Gürültü kirliliğine yol açmaktadır,
- Turizmin yoğunlaştığı bölgelerde düzensiz yapılaşmaya neden olmaktadır (www.maximumbilgi.com).
- Sosyo-ekonomik açıdan turizm çevreyi ticari bir araç haline getirir. Yabancı turistlerin tüketim eğilimleri yapısına uygun yabancı mal ithali, bölge kaynaklarının yurt dışına aktarılmasına neden olmaktadır. Sağlıksız bir piyasa oluşturarak suç ve uyuşturucu

kullanımını artırabilir. Gelişmiş ülke ahlak standartlarını yerel toplumlara taşıyarak, kent yaşamının ögesi olan şiddetin, suçun ve hırsın artmasına, geleneksel değerlerin yozlaşmasına neden olur (Middleton ve Rebecca, 1988).

Bu bölümdeki konuyla ilgili turizmin olumsuz etkileri ise özetle şu şekilde sıralanır.

- Turist kabul eden halkının sahip olduğu değer ve inanç yapısının değişmesi, giyim ve yaşam biçiminde meydana gelen değişiklikler,
- Turist kabul eden bölgenin dil yapısına giren yabancı sözcükler sonucu dilde yabancılaşmanın ortaya çıkması,
- Sanat değeri taşıyan eserlerin yok olarak yerini yeni yapay çalışmaların alması,
- İnsanlar arası ilişkilerdeki dostluk ve arkadaşlık, konukseverlik gibi değerlerin yozlaşmasıyla yerini ekonomik çıkar gruplarının alması,
- Turist kabul eden yörede yaşayan halkın rekreasyon faaliyetlerini içinde bar, sinema, gece kulübü vb. eğlence yerlerini tercih etmesi,
- Yöre halkının turistlerden etkilenerek onları taklit etme isteğinin doğması,
- Kültürel çatışmaların etkinliği,
- Turistlerle halk arasında ırksal farklılıklardan dolayı kargaşa ortamının oluşması,
- Maddi olmayan kültür, turistik talep uğruna ait olduğu ortamdan sökülerek ticari mal haline getirilmesidir (www.maximumbilgi.com).

2.11. Turizmin İstihdama Etkisi

Turizm dünyadaki gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için ekonominin lokomotif görevini yapmaktadır. Turizm endüstrisi dünya çapında GSMH'nın %11'ini 200 milyon kişiye iş imkânı ve toplam istihdamın %8'ini sağlamaktadır (Rita, 2000). Türkiye için turizmin, istihdam oluşturduğu bilinen bir gerçektir. Ama etkisi tam olarak rakamlara dökülememektedir. Çünkü turizm, yatırım aşamasından tüm hizmetin verildiği en son aşamaya kadar dolaysız ve dolaylı çok çeşitli iş olanakları oluşturmaktadır. Dolayısıyla da turist hizmet veren yerlerde, istihdam edilen kişilerin çoğu turizmle ilgisi olmayan fakat aynı veya benzer işlerde çalışan kişilerden ayırt edebildiğinden güvenilir bir istatistiği ortaya koymak zordur (Akat, 1997).

Turizm başarılı bir tanıtım kampanyasından sonra en kısa zaman içerisinde gelir ve istihdam yaratan bir sektördür (Tutar, 1990). İstihdam, ekonomideki bütün üretim faktörlerinin kullanılmasıyla ilgili olduğundan ve bir ekonomide sahip olunan üretim

faktörlerinin tamamı kullanıldığında, o ekonomi maksimum üretim düzeyine ulaşması kaçınılmaz olur. Buda tam istihdam milli gelir düzeyini oluşturur. Buna karşılık üretim faktörlerinden bir ya da bir kaçının tamamı kullanılmadığı zaman da eksik istihdam milli gelir düzeyi söz konusu olur (Erdoğan, 1996).

Başka bir deyişle istihdam, daha geniş anlamda bütün üretim faktörlerinin dar anlamda yalnızca emek faktörünün üretime katılmasıdır. Turizm, gelişimine ve talebin yoğunluğuna bağlı olarak ekonomide istihdam etkileri yaratan bir özelliğe sahiptir. Bu etkiler doğrudan, dolaylı ve istidam olmak üzere üç şekilde gerçekleşir. Doğrudan İstihdam; Turizm sektöründe doğrudan yaratılan istihdamdır. Sektörün emek-yoğun üretim tarzı ile çalışması, makineleşme ve otomasyona gitmenin sınırlı oluşu doğrudan istihdam etkisini artırır. Turistik talebin yoğunlaştığı dönemlerde işgücü talebi de artarak istihdam yoğunluğuna neden olur ve turizmin meydana getireceği dolaylı istihdamın seviyesi yerel ekonomi ile yapacağı bütünleşmeye bağlıdır (Mill ve Morrison, 1992).

Turizm gün geçtikçe yoğun bir sektör olmasından dolayı istihdam konusu da oldukça önemli bir hal almaktadır. Turizmdeki yatağın niteliğine göre, yatak başına düşen personel ihtiyacının 0,30 ile 1,0 arasında değişeceği çeşitli araştırmalar sonucu belirtilmektedir. Yatak kapasitesini sürekli artırmak isteyen herhangi bir ülke olarak tahmin edilen her yatağın hazırlayacağı bir doğrultuda istihdam imkânı bile bu konuda fikir verir. Turizm sektöründe istihdamı tam olarak tahmin etmek yanlıştır. Ancak 1000 yataklı bir konaklama tesisinin 300 kişilik bir istihdam imkânı yaratacağı da hesaplanmaktadır (Saruhan, 1983).

Bir ülke ekonomisinde ve turizm sektöründe, turizm faaliyeti sayesinde arttırılan üç tip istihdam vardır. Bunlar;

- Turizm sektöründe yer alan işletmelerdeki (konaklama ve yeme-içme vb.) turistik harcamalar yolu ile bu işletmelerde meydana gelen doğrudan istihdam artışı,
- Turistik harcamalar sonucu doğrudan gerçekleşmeyen; fakat turizm sektörü ile ilgili olduğundan turizm arzı içinde yer alan, sektöre girdi veren diğer sektörlerde oluşan dolaylı istihdam artışı,
- Yerleşik halkın turizmden elde ettiği gelirleri yeniden harcaması sonucu meydana gelen ek istihdam artışı. Buna turizm çoğaltanının etkileri sonucu ortaya çıkan uyarılmış istihdam da denir.

Turistin yaptığı tüketim harcamaları öncelikle ve özellikle otel, motel ve benzeri konaklama tesislerinin işletmeleri, yiyecek, içecek ve diğer tüketim malları satıcıları, seyahat işletmecileri ve tur düzenleyicilerinin gelirlerini oluşturur ve sonuç olarak da istihdamın

doğrudan, dolaylı ve uyarılmış gelir etkisi olarak etkisini göstermektedir (Karadağ, 1997). Turizm endüstrisinden elde edilen her milyon dolar 20.000 yeni iş imkânı sağlamaktadır (Donald ve ark., 1995).

2.12. Dünya Basketbol Şampiyonası

İlki 1950 yılında düzenlenen organizasyonun tarihi incelendiğinde birçok ilginç detay ve istatistiklere rastlanıyor. Basketbol Federasyonu'ndan alınan bilgiye göre; Brezilya basketbolunun en önemli oyuncularında yer alan Oscar Schmidt, Dünya Basketbol Şampiyonası'nın tarihindeki en skorer ismi olarak dikkati çekiyor. Ülkesinin 1978, 1982, 1986 ve 1990 yıllarında katıldığı şampiyonalarda forma giyme başarısı gösteren Oscar Schmidt, oynadığı 35 karşılaşmada toplam 916 sayı atarak, kırılması zor bir rekora imza attı. Avustralya'nın efsanevi oyuncularından olan Andrew Gaze ise söz konusu değerlendirmede ikinci sırada yer alıyor. Gaze, 1986, 1990, 1994 ve 1998 yıllarında düzenlenen şampiyonalarında mücadele ederken, sahaya çıktığı 29 karşılaşmada rakip potalara tam 599 sayı bıraktı. Ülkesi Yugoslavya adına çıktığı 35 karşılaşmada 568 sayı üreten Drazen Dalipagic ise kendisine üçüncü sırada yer buldu (http://www.sporbugun.com/h_447866_dunya-basketbol-sampiyonasi-tarihi.html).

2.12.1. 2010 Dünya Basketbol Şampiyonası Ekonomik Etkileri

Dünya Basketbol Şampiyonası'na yönelik yapılan değerlendirmeye göre, 24 ülkenin katılacağı şampiyona; konaklama, ulaşım, bilet satışları, turist harcamaları, tesis yatırımları, aktiviteler, sponsorluklar, reklamlar ve operasyon kalemlerinde yapılacak harcamalarla 159 milyon 500 bin avroluk bir ekonomi yaratacak.

Dünya Basketbol Şampiyonası'nın ana sponsoru Turkcell'in hazırladığı değerlendirmeye göre, 24 ülkenin katılacağı Dünya Basketbol Şampiyonası, konaklama, ulaşım, bilet satışları, turist harcamaları, tesis yatırımları, aktiviteler, sponsorluklar, reklamlar ve operasyon kalemlerinde yapılacak harcamalarla 159 milyon 500 bin avroluk bir ekonomi yaratacak.

Turnuva nedeniyle 100 bin turist beklenen, 28 Ağustos-12 Eylül tarihleri arasında Türkiye'de gerçekleştirilecek Dünya Basketbol Şampiyonası, 160 milyon avroluk bir harcama yaratacağı belirtiliyor.

Maçların oynanacağı İstanbul, İzmir, Kayseri ve Ankara'daki otellerin büyük bölümü şimdiden dolduğu belirtilirken, yer bulamayanların komşu illere yönlendirildiği bildirildi.

Sadece İstanbul'da şampiyona nedeniyle 30 bin kişinin rezervasyon yaptırdığı kaydedilirken, şampiyona maçlarının yapılacağı 4 şehre toplam 100 bin spor turistinin gelmesinin beklendiği belirtildi.

160 milyon avroluk ekonomik hacmin 44 milyon avrosu şampiyonaya katılacak takımlar, oyuncular, sponsor şirketler, basın ve sporseverlerin konaklamasından kaynaklanacak. Sadece ABD takımının konaklama harcamasının bile 1 milyon avro olacağı hesaplandı.

Sporseverlerin, seyahat şirketlerinin bu dört il için maç bileti, konaklama ve ulaşım içeren paketlerine büyük ilgi gösterdiği kaydedilirken, turist ve kabilelerin 15 milyon avroluk sosyal harcama yapacağı tahmin edildi. 200 bin kişinin izleyeceği öngörülen Dünya Basketbol Şampiyonası maçlarının biletlerinin yüzde 80'i satıldı. Toplam bilet satışından 8 milyon avro bekleniyor.

Şampiyonanın ana sponsoru Turkcell'in Kurumsal İletişim ve İlişkilerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Koray Öztürkler, milli takımın da ana sponsor olduklarını hatırlatarak "Şampiyonanın sponsoru olmak dışında, maç izleme aktiviteleri, milli takım haber paketleri ve SMS yarışmalarıyla da etkinliğe destek veriyoruz. Ana sponsor olduğumuz bu şampiyona, sporumuz adına olduğu kadar Türk ekonomisi için de önemli getiriler sağlayacak. Dünyanın gözü ülkemizde oynanacak maçlarda olacak. Bu, Türkiye adına önemli bir sınavdır ve elbirliğiyle bu sınavı en güzel şekilde vereceğiz" dedi.

Basketbol seyircisi daha çok harcıyor Spor turistlerinin harcadıkları para, izledikleri spora göre değişiyor. Futbol seyircisi tur harici ortalama 200 avro şahsi harcama yaparken, basketbol seyircisi 400, tenis seyircisi 800, Formula 1 seyircisi ise 2 bin avroya yakın para harcıyor.

Türkiye, 2010 Dünya Basketbol Şampiyonası'na ev sahipliği yaparken, diğer yandan FIBA'nın genel kurulu da İstanbul'da gerçekleşecek. Şampiyonası sırasında ayrıca 'Children of The World' organizasyonunun yapılması planlanıyor. FIBA üyesi ülkelerden 14 yaşında birer kız ve erkek çocuk ve bu 300 çocuğun yanında Türkiye'den de 300 çocuk Darüşşafaka'da ağırlanarak basketbol öğrenecek.

Dünya Basketbol Şampiyonası'nın ana sponsoru Turkcell'in hazırladığı değerlendirmeye göre, 24 ülkenin katılacağı Dünya Basketbol Şampiyonası, konaklama, ulaşım, bilet satışları, turist harcamaları, tesis yatırımları, aktiviteler, sponsorluklar, reklamlar ve operasyon kalemlerinde yapılacak harcamalarla 159 milyon 500 bin avroluk bir ekonomi yaratacak.

Turnuva nedeniyle 100 bin turist beklenen, 28 Ağustos-12 Eylül tarihleri arasında Türkiye'de gerçekleştirilecek Dünya Basketbol Şampiyonası, 160 milyon avroluk bir harcama yaratacağı belirtiliyor.

Maçların oynanacağı İstanbul, İzmir, Kayseri ve Ankara'daki otellerin büyük bölümü şimdiden dolduğu belirtilirken, yer bulamayanların komşu illere yönlendirildiği bildirildi.

Sadece İstanbul'da şampiyona nedeniyle 30 bin kişinin rezervasyon yaptırdığı kaydedilirken, şampiyona maçlarının yapılacağı 4 şehre toplam 100 bin spor turistinin gelmesinin beklendiği belirtildi.

160 milyon avroluk ekonomik hacmin 44 milyon avrosu şampiyonaya katılacak takımlar, oyuncular, sponsor şirketler, basın ve sporseverlerin konaklamasından kaynaklanacak. Sadece ABD takımının konaklama harcamasının bile 1 milyon avro olacağı hesaplandı.

Sporseverlerin, seyahat şirketlerinin bu dört il için maç bileti, konaklama ve ulaşım içeren paketlerine büyük ilgi gösterdiği kaydedilirken, turist ve kabilelerin 15 milyon avroluk sosyal harcama yapacağı tahmin edildi. 200 bin kişinin izleyeceği öngörülen Dünya Basketbol Şampiyonası maçlarının biletlerinin yüzde 80'i satıldı. Toplam bilet satışından 8 milyon avro bekleniyor.

Şampiyonanın ana sponsoru Turkcell'in Kurumsal İletişim ve İlişkilerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Koray Öztürkler, milli takımın da ana sponsoru olduklarını hatırlatarak "Şampiyonanın sponsoru olmak dışında, maç izleme aktiviteleri, milli takım haber paketleri ve SMS yarışmalarıyla da etkinliğe destek veriyoruz. Ana sponsoru olduğumuz bu şampiyona, sporumuz adına olduğu kadar Türk ekonomisi için de önemli getiriler sağlayacak. Dünyanın gözü ülkemizde oynanacak maçlarda olacak. Bu, Türkiye adına önemli bir sınavdır ve elbirliğiyle bu sınavı en güzel şekilde vereceğiz" dedi.

Basketbol seyircisi daha çok harcıyor Spor turistlerinin harcadıkları para, izledikleri spora göre değişiyor. Futbol seyircisi tur harici ortalama 200 avro şahsi harcama yaparken, basketbol seyircisi 400, tenis seyircisi 800, Formula 1 seyircisi ise 2 bin avroya yakın para harcıyor.

Türkiye, 2010 Dünya Basketbol Şampiyonası'na ev sahipliği yaparken, diğer yandan FIBA'nın genel kurulu da İstanbul'da gerçekleşecek. Şampiyonası sırasında ayrıca 'Children of The World' organizasyonunun yapılması planlanıyor. FIBA üyesi ülkelerden 14 yaşında birer kız ve erkek çocuk ve bu 300 çocuğun yanında Türkiye'den de 300 çocuk Darüşşafaka'da ağırlanarak basketbol öğrenecek. (www.turizm gazetesi.com/news/news.aspx?id=56170).

Tablo.1. 2010 Dünya Basketbol Şampiyonasının Ekonomik Etkisi (Milyon Avro)

Harcama Kalemleri	€	Harcama Kalemleri	€
-------------------	---	-------------------	---

Konaklama	44	Tesisler	70
Takım harcaması	2.7	Misafir ve turistlerin sosyal harcamaları	15
ABD'nin harcaması	1	Bilet satışı	8
Basın	2.2	Sponsorluk olanakları ve uygulamaları	5
Sponsor ve kurumsal misafir	8	Reklam tanıtım ve promosyon	3
Taraftar	30	Operasyon ve hazırlık giderleri	1.5
Aktiviteler ve projeler	7.5	Ulaşım	1.2
Açılış ve kapanış törenleri	3	FIBA genel kurulu	0.7
Saha içi etkinlikler	2.5	Basın toplantıları	0.2
Fanzone ve aktivite standları	1	Dünya Çocuk Fonu	0.7
Kura çekimi	0.5	Diğer	3
		Genel toplam	159.5

(www.turizm gazetesi.com/news/news.aspx?id=56170 , 24/08/2010 08:26:45)

2.13. Spor Turizminde Güncel Yaklaşımlar

Ülkemiz uluslar arası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapmada son yıllarda geçmiş yıllara göre çok daha başarılı ve isteklidir. Bunun sonuçlarını ise çeşitli organizasyonların ev sahipliğini alarak ve başarılı bir şekilde uygulayarak görmektedir.

Kış sporları, Üniversiade, Akdeniz Oyunları gibi spor organizasyonlarına ev sahipliği yapan illerde yeni projeler gündeme geliyor, yatırımlar hızlanıyor. Bu gelişmeler de turizmde atak yapmaya vesile oluyor. Erzurum'un ev sahipliğinde, 27 Ocak - 6 Şubat 2011 tarihleri arasında düzenlenen 25. Dünya Üniversitelerarası Kış Oyunları için yapılan tesisler ve çalışmalar, kentin çehresini değiştirdi.

Erzurum Gençlik ve Spor İl Müdürü Fatih Çintimar, Erzurum-2011 için yapılan tesislere 450 milyon lira harcadığını söyledi.

Bu arada, oyunlar nedeniyle Karayolları 12. Bölge Müdürlüğü, toplam 26 milyon 600 bin liralık harcama yaptı. Curling salonu yolu için 1 milyon 400 bin, Palandöken yolu için 3 milyon 850 bin, Konaklı yolu 12 milyon 800 bin, havalimanı yolu için 3 milyon 500 bin, üniversite ulaşım yolları için 1 milyon 900 bin, Kandilli Kayak Merkezi yolu ve biatlon tesisleri yolu için 1 milyon 750 bin, güney çevre yolu için ise 1 milyon 400 bin lira harcadı.

İzmir, 1971'deki Akdeniz Oyunları ve 2005'teki Dünya Üniversitelerarası Yaz Oyunları'yla (Universiade) geliştirdiği tesis altyapısıyla uluslararası organizasyonlara ev sahipliği yapmayı sürdürüyor. 1971'de 14 ülkeden toplam bin 362 sporcuyla o yıla kadar en

fazla katılımın olduğu 6. Akdeniz Oyunları'na ev sahipliği yapan İzmir, daha sonra en büyük spor organizasyonlarından birini düzenlemeyi başardı.

İzmir, 11-21 Ağustos 2005'te 23. Dünya Üniversitelerarası Yaz Oyunları'na ev sahipliği yaptı.

Oyunlar sırasında İzmir'in yanı sıra Manisa ve Kuşadası'nda 10'u yeni olmak üzere, toplam 59 tesis kullanıldı. İzmir'in Limontepe mevkinde 350 metrekare alan üzerinde kurulan 64 blok, 974 dairede 9 bin 952 yatak kapasitesine sahip Oyunlar Köyü'nde tüm katılımcılar ağırlanırken, köy, oyunların ardından İzmirliilerin kullanımına açıldı.

Özellikle 23. Dünya Üniversitelerarası Yaz Oyunları'ndan sonra birçok ulusal ve uluslararası organizasyona sahne olan İzmir'de oyunlar için yapılan Halkapınar Spor Salonu'nda 2006'da Avrupa Eskrim Şampiyonası, 2007'de Avrupa Ümitler ve Gençler Karate Şampiyonası, 2008'de Dünya Gençler Tekvando Şampiyonası, 2009'da Avrupa Erkekler Voleybol Şampiyonası, 2010'da Dünya Basketbol Dünya Şampiyonası gibi organizasyonlar gerçekleştirildi.

İzmir'de bu yıl içinde Halkapınar Spor Salonu'nda Dünya Wushu Şampiyonası, Örnekköy'deki kortlarda Dünya İşitme Engelliler Tenis Şampiyonası, Atatürk Spor Salonu'nda ise Yıldızlar Voleybol Dünya Şampiyonası düzenlenecek.

Ayrıca 2014'te Avrupa Veteranlar Atletizm Şampiyonası da İzmir'de yapılacak.

2013 Akdeniz Oyunları'nın ev sahipliğinin Mersin'e verilmesinin ardından kentte yatırım heyecanı yaşanıyor.

Bu etkinliklerin Mersin'in turizmde başlattığı atağa önemli katkı yapacağı belirtiliyor.

Mersin'de, oyunlar sayesinde turizm yatırımları da hız kazanacak. Bu kapsamda Tarsus-Kazanlı'daki 8 bin yatak kapasiteli turizm yatırımlarının yanısıra Ağustos ayında tamamlanması öngörülen ve "Oyunlar Köyü" adı verilen konaklama tesisinin bin kişilik bölümü için de MEÜ Çiftlikköy Yerleşkesi içerisindeki çalışmalar sürüyor.

Akdeniz oyunları Tarsus-Kazanlı projesini hızlandıracak. Bu arada Tarsus Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Mehmet Karagözlü, yatırımcı firmalarla görüştiklerini, şantiyelerin bu ay içerisinde kurulacağını belirterek, "Bu projenin tamamlanması ile Mersin turizmde hak ettiği önemli yeri almaya başlayacak" dedi.

Yapılacak tesislerin içerisinde 200 yataklı sağlıklı yaşam merkezinin yanı sıra bir hastane ile yaklaşık 8 bin yatak kapasiteli 4 ve 5 yıldızlı tatil köyleri ile otellerin bulunacağını anlatan Karagözlü, ayrıca kongre ve sergi merkezleri ile golf sahalarının yer alacağını kaydetti.

Karagözlü, Tarsus kent merkezinden projenin gerçekleştirileceği sahile giden 12

kilometrelik yolun ihalesinin Şubat'ta yapıldığını belirterek, yüklenici firmanın çalışmalarını sürdürdüğünü söyledi. Projenin gerçekleştirileceği sahile giden 12 kilometrelik yolun ihalesi Şubat'ta yapıldı.

1. Karadeniz Oyunları'na ev sahipliği yapan Trabzon, 23-30 Temmuz 2011 tarihleri arasında düzenlenecek Avrupa Gençlik Olimpik Oyunları nedeniyle tesis zengini olacak. 14-17 yaş grubunda 49 ülkeden 4 bine yakın sporcunun katılacağı oyunlar, 9 branşta gerçekleştirilecek. Oyunlarda kullanılacak 7 tesis, Oyunlar Köyü ile mevcut tesislerin modernizasyonu için toplam 220 milyon lira harcandı.

2011 Avrupa Gençlik Olimpik Oyunları Genel Koordinatörü Nihat Doker, "Trabzon, 2007'deki Karadeniz Oyunları ile başlattığı tesisleşme hareketini oyunlar nedeniyle zirveye taşıyacak. Bu kent, sadece Türkiye'de değil, dünyada bir spor kenti olarak anılmaya başlanacak" dedi.

Doker, "Bu da Trabzon'a spor turizmiyle büyük bir hareketlilik getirecek. Türkiye'nin son 5 yıldaki turizm hareketinde spor organizasyonlarının katkısı yüzde 20 oranındadır. Bu tür organizasyonlarla Trabzon'a sosyal ve ekonomik anlamda büyük bir hareketlilik getirecek. Oteller, her mevsim dolu olacak. Dağ ve yayla turizmi gelişecek" dedi (<http://www.turizm gazetes i .com/news/news.aspx?id=59563> , Haber Girişi: 03/03/2011 08:34:30).

2010 Dünya Basketbol Şampiyonası'nı değerlendiren Gençlik ve Spor Genel Müdürü Yunus Akgül, "500 milyon dolarlık bir tanıtımı, turnuvayla gerçekleştirdik" dedi. Akgül, gelecek yıl Türkiye Basketbol Federasyonu'nun bütçesini 9 milyondan 18 milyona çıkaracaklarını söyledi.

Türkiye'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilen 2010 Dünya Basketbol Şampiyonası'nda gümüş madalyanın sahibi olan Milli Takım, Türkiye Basketbol Federasyonu'nun (TBF) bütçesini de yükseltti. Türkiye'nin önemli bir tanıtım fırsatı yakaladığını belirten Gençlik ve Spor Genel Müdürü Yunus Akgül, "Turnuvayla 500 milyon dolara yapılabilecek bir tanıtımı gerçekleştirdik. TBF'ye bu yıl 9 milyon lira bütçe ayırdık. Bu rakam gelecek yıl 18 milyon lirayı bulacak" dedi.

Dünya basketbol şampiyonasında elde edilen geliri ve yatırımları da değerlendiren Yunus Akgül, şöyle konuştu: "Ekonomik açıdan yabancılar Türkiye'ye önemli bir döviz bıraktı. Günlük ihtiyaçlarının yanı sıra konaklama ve hediyelik eşya satışları çok iyiydi. Takımlar özellikle konaklamadan çok memnun kaldıklarını açıkladı. FIBA ise böylesine önemli bir organizasyona Türkiye'nin çok iyi sahiplendiğini ve her şeyin dört dörtlük olduğunu belirtti. Bu gelişmeler olimpiyatlar için Türkiye'ye umut verdi."

Dünya Basketbol Şampiyonası'nın Türkiye için önemli bir tanıtım fırsatı olduğunu belirten Akgül, şu hesabı ortaya koydu: "Biz bu turnuva ile 500 milyon dolarlık bir tanıtımı gerçekleştirmiş olduk. Önceki gün oynanan Amerika-Türkiye finali sadece ABD'de 9 farklı televizyon kanalında canlı yayınlandı. Tüm dünyada ise 120'den fazla ülkede bu final maçı izlendi. Türkiye için çok büyük bir tanıtım fırsatıydı." (<http://www.turizm gazetes i.com/news/news.aspx?id=56522> , Haber Giriş i: 14/09/2010 10:40:37).

Türkiye'de 4 ilde gerçekleştirilen Dünya Basketbol Şampiyonası'nın, Ankara'ya izleyici açısından çok fazla etkisi olmadığını dile getiren Anadolu Turizm İşletmecileri Derneği (ATİD) Başkanı Seçim Aydın, "Ne toplu bir rezervasyon var, ne de çok ciddiye alınır münferit bir izleyici rezervasyonu var. Birkaç otelde tek tük rezervasyonlar var" dedi.

Federasyonun açıkladığı yurtdışından gelen izleyici rakamlarına ulaşmanın bir hayal olduğunun altını çizen Aydın, "55 milyondan bahsediyorlar. 4 ilde böyle bir sayıya ulaşmak hayal" dedi. Otelleri yakından takip ettiğini dile getiren Aydın, Ankara'da sadece 3 otelde sporcu ve gazetecilerin konakladığını ifade ederek "Ne toplu bir rezervasyon var, ne de çok ciddiye alınır münferit bir izleyici rezervasyonu var. Birkaç otelde tek tük rezervasyonlar var. Onun için Dünya Kupası'nın Ankara'ya müşteri bakımından yansması olumsuz. Beklediğimizi bulamadık" dedi.

İstanbul'da da hareketlilik olmasına karşın beklenen seviyede bir rezervasyonu bulamadıklarını kaydeden Aydın, "Kayseri'ye de seyirci bazında giden yok. Ama takımların kalması bakımından güzel bir hareketlilik var. Kayseri için iyi. Ama Ankara, İzmir, İstanbul için çıkartılan tahmini rakamlara ulaşmak çok zor" şeklinde konuştu. Ankara'nın turizmine olumlu bir katkısının olduğunu belirten Aydın, bu organizasyonun Türkiye'nin yanı sıra, Ankara, Kayseri ve İzmir'in tanıtımı açısından çok olumlu olduğunu dile getirerek "Maçlar naklen tüm dünyaya yayınlanıyor. Bu yayınlanma esnasında Türkiye en azından tanıtılmış oluyor. Ankara daha ön plana çıkmış oluyor. Bunun yanı sıra, Ankara güzel bir tesis kazandı. Ankara'nın karı bu oldu." dedi.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü'nün, tanıtımlarda Dünya kupasının Türkiye'de yapılacağını ön plana çıkartabileceğini, ancak bunun yapılamadığını belirten Aydın, "Örneğin biz, Karadeniz'i tanıtıyoruz, Antalya'yı tanıtıyoruz, İstanbul'u tanıtıyoruz. Tanıtırken, oradaki bir takım öğeleri ön plana çıkartıyoruz. Şimdi burada da Türkiye'yi tanıtırken, Dünya Basketbol Turnuvasının 2010'da Türkiye'de yapılacağını vurgulayacak tanıtımlara girmesi gerekirdi. Bunu hiçbir şeyinde kullanmadı Turizm Bakanlığı. Bunlar önemli tanıtım için" dedi.

Bundan sonraki dönemde, başkent Ankara'yı mümkün olduğunca ön plana çıkartacak organizasyonlarda bulunmak gerektiğini dile getiren Aydın, bunun hem hükümet hem de federasyonlar bazında yapılması gerektiğini kaydederek "Bu tür turnuvaları Ankara'ya almamız gerekiyor. Bunlar yapılır ise eğer, önümüzde Expo var. Expo'nun Ankara'ya alınması da çok daha rahat, çok daha güzel olur" dedi (<http://www.turizmgazetesi.com/news/news.aspx?id=56405> , Haber Girişi: 06/09/2010 10:50:22).

TUROB'un 2 Eylül 2010 tarihinde, BW The President Hotel'de düzenlediği iftar yemeğinde araştırmayı açıklayan TUROB Başkanı Timur Bayındır, şunları söyledi: "2010 FIBA Dünya Basketbol Şampiyonası'nın yarattığı değer para ile ölçülemez". 2010 FIBA Dünya Basketbol Şampiyonası için İstanbul, İzmir, Kayseri ve Ankara'ya 23 ülkeden takım geldiğini belirten Bayındır, "Bu tür spor organizasyonlarının, ülke tanıtımına ve ülke imajına katacağı değer, parayla satın alınamayacak ölçüde büyüktür. Şampiyona, 150'ye yakın ülkenin televizyonlarında yayınlanıyor" diye konuştu (<http://www.turizmgazetesi.com/news/news.aspx?id=56379> , Haber Girişi: 03/09/2010 12:28:33).

Dünya Basketbol Şampiyonası'na yönelik yapılan değerlendirmeye göre, 24 ülkenin katılacağı şampiyona; konaklama, ulaşım, bilet satışları, turist harcamaları, tesis yatırımları, aktiviteler, sponsorluklar, reklamlar ve operasyon kalemlerinde yapılacak harcamalarla 159 milyon 500 bin avroluk bir ekonomi yaratacak.

Dünya Basketbol Şampiyonası'nın ana sponsoru Turkcell'in hazırladığı değerlendirmeye göre, 24 ülkenin katılacağı Dünya Basketbol Şampiyonası, konaklama, ulaşım, bilet satışları, turist harcamaları, tesis yatırımları, aktiviteler, sponsorluklar, reklamlar ve operasyon kalemlerinde yapılacak harcamalarla 159 milyon 500 bin avroluk bir ekonomi yaratacak.

Turnuva nedeniyle 100 bin turist beklenen, 28 Ağustos-12 Eylül tarihleri arasında Türkiye'de gerçekleştirilecek Dünya Basketbol Şampiyonası, 160 milyon avroluk bir harcama yaratacağı belirtiliyor.

Maçların oynanacağı İstanbul, İzmir, Kayseri ve Ankara'daki otellerin büyük bölümü şimdiden dolduğu belirtilirken, yer bulamayanların komşu illere yönlendirildiği bildirildi.

Sadece İstanbul'da şampiyona nedeniyle 30 bin kişinin rezervasyon yaptırdığı kaydedilirken, şampiyona maçlarının yapılacağı 4 şehre toplam 100 bin spor turistinin gelmesinin beklendiği belirtildi.

160 milyon avroluk ekonomik hacmin 44 milyon avrosu şampiyonaya katılacak

takımlar, oyuncular, sponsor şirketler, basın ve sporseverlerin konaklamasından kaynaklanacak. Sadece ABD takımının konaklama harcamasının bile 1 milyon avro olacağı hesaplandı.

Sporseverlerin, seyahat şirketlerinin bu dört il için maç bileti, konaklama ve ulaşım içeren paketlerine büyük ilgi gösterdiği kaydedilirken, turist ve kabilelerin 15 milyon avroluk sosyal harcama yapacağı tahmin edildi. 200 bin kişinin izleyeceği öngörülen Dünya Basketbol Şampiyonası maçlarının biletlerinin yüzde 80'i satıldı. Toplam bilet satışından 8 milyon avro bekleniyor.

Şampiyonanın ana sponsoru Turkcell'in Kurumsal İletişim ve İlişkilerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Koray Öztürkler, milli takımın da ana sponsoru olduklarını hatırlatarak "Şampiyonanın sponsoru olmak dışında, maç izleme aktiviteleri, milli takım haber paketleri ve SMS yarışmalarıyla da etkinliğe destek veriyoruz. Ana sponsoru olduğumuz bu şampiyona, sporumuz adına olduğu kadar Türk ekonomisi için de önemli getiriler sağlayacak. Dünyanın gözü ülkemizde oynanacak maçlarda olacak. Bu, Türkiye adına önemli bir sınavdır ve elbirliğiyle bu sınavı en güzel şekilde vereceğiz" dedi.

Basketbol seyircisi daha çok harcıyor Spor turistlerinin harcadıkları para, izledikleri spora göre değişiyor. Futbol seyircisi tur harici ortalama 200 avro şahsi harcama yaparken, basketbol seyircisi 400, tenis seyircisi 800, Formula 1 seyircisi ise 2 bin avroya yakın para harcıyor.

Türkiye, 2010 Dünya Basketbol Şampiyonası'na ev sahipliği yaparken, diğer yandan FIBA'nın genel kurulu da İstanbul'da gerçekleşecek. Şampiyonası sırasında ayrıca 'Children of The World' organizasyonunun yapılması planlanıyor. FIBA üyesi ülkelerden 14 yaşında birer kız ve erkek çocuk ve bu 300 çocuğun yanında Türkiye'den de 300 çocuk Darüşşafaka'da ağırlanarak basketbol öğrenecek (<http://www.turizm gazetes i .com/news/news.aspx?id=56170> , Haber Girişi: 24/08/2010 08:26:45).

Dünya Basketbol Şampiyonası, turizmcilerin yüzünü güldürecek. 28 Ağustos-12 Eylül 2010 arasındaki şampiyonaya ev sahipliği yapacak İstanbul, Ankara, İzmir ve Kayseri'deki otellerin büyük bölümü şimdiden doldu.

Turizmciler, Dünya Basketbol Şampiyonası kapsamında yaklaşık 100 bin turist bekliyor. İstanbul'a 30 bin kişi rezervasyon yaptırdı. Kayseri'deki otellerde ağustos başından itibaren yer bulunmuyor. Tur şirketleri, Kayseri'ye maç seyretmeye gelen taraftarları Kapadokya'da ağırlıyor. Şampiyonayla İzmir Enternasyonal Fuarı aynı döneme denk geldiği için İzmir'de de yer yok. Küçük oteller bile dolmuş durumda. Organizasyon şirketleri,

müşterilerini Çeşme ve Kuşadası'ndaki otellere yönlendiriyor.

Maskotu 'Van kedisi' seçilen FIBA 2010 Dünya Erkekler Basketbol Şampiyonası'nı, yaklaşık 200 bin kişinin seyredeceği tahmin ediliyor. Bunların yarısının yabancı olması bekleniyor. Baracuda Tur Yönetim Kurulu Başkanı Cem Polatoğlu, şampiyona kapsamında yaklaşık 100 bin turist beklendiğini ifade etti. İstanbul için 30 bin kişinin rezervasyon yaptırdığını vurgulayan Polatoğlu, "Son dakika rezervasyonlarıyla sayının 35 binin üzerine çıkmasını bekliyoruz. Şimdiden 700 gazeteci, 2 bin civarında yönetici ve sporcu rezervasyon yaptırdı" dedi.

Şampiyonanın ilk tur eleme maçları dört ilde yapılacak. Sonraki maçlar ise İstanbul'da oynanacak. Turizmcilerin verdiği bilgiye göre 'basketbol turisti' futbola göre daha fazla harcama yapıyor. Cem Polatoğlu, futbol seyircisinin tur harici ortalama 200 avro şahsi harcama yaparken, basketbol seyircisinin 400, tenis seyircisinin 800, Formula 1 seyircisininse 2 bin Euro'ya yakın para harcadığını kaydediyor.

Turnuva kapsamında 100'den fazla maç yapılacak. Statların kapasitesine göre basılan biletlerin yüzde 80'e yakını satıldı. Otel fiyatları bu dönemde erken rezervasyonlara rağmen yüzde 20 daha pahalı. Şampiyonanın resmî seyahat acentesi Detur, taraftarlar için maçın oynanacağı şehirlere ve maçlara yönelik paketler hazırladı. Buna göre konaklama ve bilet dahil fiyatlar 707 ile 2 bin 837 avro arasında değişiyor. Şirket, maç olmayan zamanlarda basketbolseverlere yönelik günlük kültür ve mavi turlar da hazırladı. Bu kapsamda İzmir'den Pamukkale'ye, Ankara ve Kayseri'den Kapadokya'ya ve İstanbul içinde günlük turlar düzenlenerek paket fiyatına dahil edilecek. Paket programlarda en ucuz fiyat Kayseri için veriliyor. Burada 707 avro olan konaklama, bilet ve transferlerden teşkil paketin fiyatı İzmir için 775, Ankara için 758, İstanbul için 723 avro. Detur Operasyon Müdürü Anıl Sırt, şehir olarak en fazla ilginin İstanbul'a olduğunu belirtiyor. Ekonomik pakette en pahalı şehrin İzmir olmasının, otellerin verdiği fiyattan kaynaklandığını ifade ediyor. Sırt, seyircilerin turnuvaya ilgisinin her geçen gün arttığını kaydediyor. 2006 yılında Japonya'da yapılan müsabakaları 3 binden fazla gazetecinin seyrettiğine işaret eden Sırt, "Japonya, çok uzak olması sebebiyle fazla ilgi görmedi. Türkiye, öyle bir yerde ki merkez gibi. Komşu ülkelerden ciddi talep var." dedi.

Şampiyonaya katılan takımlardan ABD'den fazla seyirci talebi olmadığını ifade eden Anıl Sırt, "Çevre ülkelerden ABD takımına ilgi var. Yunanlar, kendi takımları Ankara'da oynamasına rağmen İstanbul'da oynayacak Amerika'yı izlemeye geliyor. Bulgaristan, Romanya ve Ukrayna'dan da Amerikan takımı için gelenler var" bilgisini verdi.

Sırt, Japonya uzak olduğu için 2006 yılında yapılan turnuvanın fazla ilgi görmediğini,

FIBA yetkililerinin Türkiye'deki turnuvadan umutlu olduğunu vurguluyor. Şampiyonaya katılan Lübnan ve Ürdün gibi ülkelerden ciddi talepler olduğuna dikkat çeken Sırt, "Turnuvada takımı olmayan ülkelerden bile talep var. Sebebi, Türkiye'nin yakın olması. İran'dan ve krizde olan Yunanistan'dan bile çok sayıda izleyici şimdiden rezervasyon yaptırdı" dedi (<http://www.turizm gazetesi.com/news/news.aspx?id=53955> , Haber Girişi: 26/04/2010 08:36:03).

2010 Dünya Basketbol Şampiyonası'nı 200 bin kişinin izleyeceği tahmin edilirken, bunun yarısı kadar yabancı basketbolseverin maçları izlemek için Türkiye'ye gelmesi bekleniyor.

FIBA ve Türkiye Basketbol Federasyonu'nca (TBF) belirlenen şampiyonanın resmi seyahat acentesi Detur yetkilileri satışların iyi gittiğini, özellikle turnuvanın ramazan ayına denk gelmesinden dolayı Lübnan, Ürdün ve İran gibi ülkelerin yoğun ilgisiyle karşılaştıklarını belirttiler.

Firmanın satış sorumlusu Orkun Aybay, bunu turistlerin ramazan ayında kendilerini Türkiye'de daha rahat hissedecekleri düşüncesine bağlarken, Amerika, Arjantin, Slovakya, Hırvatistan gibi basketbolun popüler olduğu ülkelere basketbolseverlerin turnuva için rezervasyon yaptırdıklarını söyledi.

Detur tarafından takımlara, maçın oynanacağı şehre ve maçlara yönelik paketler hazırlandı. Buna göre konaklama ve bilet dahil fiyatlar 707 avro ile 2837 avro arasında değişiyor. Şirket maç olmayan zamanlarda turnuvayı izleyecek basketbolseverlere yönelik günlük kültür turu ve mavi turlar da hazırladı. Bu kapsamda İzmir'den Pamukkale'ye, Ankara ve Kayseri'den de Kapadokya'ya ve İstanbul içinde günlük turlar düzenlenerek bunlar paket fiyatına dahil edilecek.

Türkiye Basketbol Federasyonu'ndan alınan bilgilere göre satışa çıkan grup maçları paketleri ve final turları opsiyonlarının ardından 15 Mart 2010 tarihinde de final turları paketleri satışa sunuldu. Kısa bir süre içerisinde tükenen paket biletlerin ardından 11 Haziran'da günlük biletler de satışa sunulacak. 2006 yılında Japonya'da düzenlenen FIBA Dünya Şampiyonası'nı toplam 185 bin kişi yerinde takip etmişti. Basketbol Federasyonu bu rakamın üzerine çıkarak 200 bin seyirciye ulaşmayı hedefliyor (<http://www.turizm gazetesi.com/news/news.aspx?id=53377> , Haber Girişi: 22/03/2010 11:14:59).

Dünyanın çeşitli ülkelerinden 1500'ü aşkın futbol takımı kamp için Türkiye'yi tercih etti. Otel sahip ve yöneticileri, spor turizminin, Türkiye'de turizmde son dönemde üzerinde önemle durulan, sezonu uzatma ve yeni ürün geliştirme noktasında öne çıkan önemli alanların

başında geldiğini söylüyorlar.

Spor turizminin, Türkiye’de de turizmde son dönemde üzerinde önemle durulan, sezonu uzatma ve yeni ürün geliştirme noktasında öne çıkan önemli alanların başında geldiği belirtiliyor.

Dünyanın çeşitli ülkelerinden 1500’ü aşkın futbol takımının kamp için Türkiye’yi tercih ettiğini kaydeden sektör temsilcileri, bu takımlara her gün yenilerinin eklendiğini, sporun diğer branşları ile ilgili pazarın hızla geliştiğini söylüyorlar.

Antalya, Marmaris, Bodrum ve Kuşadası’ndaki konaklama tesisleri sahip ve yöneticileri, sezonu uzatmak için ve uluslararası pazara sunulacak yeni ürün olarak en hazır alanların başında bunun geldiğini belirtiyorlar. Türkiye’nin başta futbol olmak üzere diğer spor kulüplerinin kamp ve antrenman çalışmaları için pazarda giderek talep edilen bir ülke olduğu ifade ediliyor.

Akdeniz Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği (AKTOB) ile Ekin Grubu’nun birlikte yayınladığı RESORT Dergisi’nde yayınlanan “Spor Turizmi” dosyasında konuyla ilgili görüşlerini açıklayan sektör temsilcileri, Türkiye’nin spor turizmi alanında futbol kulüplerinin yanında diğer spor branşları için de önemli avantaja sahip olduğunu ve pazara bu bütünlük içinde bakılması gerektiğini dile getiriyorlar.

Türkiye’nin son yıllarda bu alanda önemli gelişme gösterdiğini anımsatan sektör temsilcileri, özellikle futbol takımlarının kamp için son dönemlerde Türkiye’yi tercih etmeye başladığına, İspanya’nın yıllardır bu pazardan önemli gelir elde ettiğine dikkat çekiyorlar.

Diğer alanlarda olduğu gibi bu alanda da Türkiye’nin rakibinin İspanya olduğunu belirten Akdeniz Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği (AKTOB) Başkanı Sururi Çorabatır, son dönemde Tunus’un da bu alanda atağa geçtiğini ifade ediyor.

Çorabatır, Avrupa’daki futbol takımlarının kamp çalışmaları için son dönemde Antalya’yı tercih etmesinin, pazardan pay almak isteyen Tunus’u da hareket geçirdiğine işaret ediyor.

Bu arada Türkiye’de futbol takımlarının antrenman yapabilmelerine olanak sağlayan antrenman sahasına sahip tesislerin sayısı da her geçen gün artıyor.

Son dönemde yılda 1000’in üzerinde takıma ev sahipliği yapan Antalya’daki tesisler, katıldıkları fuarlar ve hazırladıkları kataloglarda artık bu ürünü öne çıkarıyorlar.

Öte yandan özellikle kış aylarında, düşük sezonda futbol takımlarının antrenmanlarına hizmet veren tesislerin bu alanda gösterdiği gelişme, Antalya’dan sonra Marmaris, Bodrum ve Kuşadası gibi diğer kıyı bölgelerine de yayılmaya başladı.

Türkiye Otelciler Federasyonu (TÜROFED) Başkanı Ahmet Barut, sezonu uzatma ve

pazara yeni ürün sunma arayışında olan Türkiye için spor turizminin önemli bir alan olduğunu belirterek, tesislerin bir yandan sahalarını geliştirirken bir yandan da saha sayılarını artırarak bu pazardan pay almaya yöneldiğini ifade ediyor.

Barut, Antalya'nın kamp turizminde gösterdiği gelişmenin diğer bölgeleri de harekete geçirdiğini belirterek Marmaris, Fethiye, Mersin ve Kuşadası'ndaki otellerin de futbol sahaları kurma çalışmaları yürüttüğüne işaret etti.

TÜROFED Başkanı, Türkiye'deki bütün bölgelerinde sporun her branşından yılda 5 bin takımı ağırlamayı hedeflediklerini belirtiyor.

Spor turizmi için ne dediler?

Gökhan Özbatr / Titanic Hotel:

Açıldığımız tarih olan 2003 yılından beri bu alanda hizmet veriyoruz. Başta futbol olmak üzere, yüzme ve tenis branşlarında etkinlikler yapıyoruz. Tesisimizde futbol takımı olarak her yıl 80 civarında takımı ağırlıyoruz. Açıldığımız günden bugüne kadar yaklaşık 500 futbol takımı ağırladık. 2008-2009 sezonunda 61 takım geldi, 2009-2010 sezonunda ise 65 takım ağırlamayı hedefliyoruz.

Özgür Gedik / Adakule Oteli Spor sahaları sorumlusu:

Türkiye son 10 yılda futbol turizmi alanında bilhassa Akdeniz'de büyük bir gelişme gösterdi. Bugüne kadar futbol başta olmak üzere, basketbol, voleybol, çim hokeyi gibi çeşitli spor dallarında yaklaşık 800 takımı ağırladık. Ana branşımız olan futbolda Kuşadası Belediyesi ile birlikte mart ayında 2 bin kişilik Uluslararası Minikler Turnuvası düzenleyeceğiz.

Şeref Özcan / Belconti Resort Gn. Md. Yard.:

Her yıl yaklaşık 2-3 tane profesyonel tenis turnuvası yapıyoruz. Her yıl mayıs ayında uluslararası Kamelzon Tenis Turnuvası'nı biz düzenliyoruz. Almanya ve Avusturya'dan amatör futbol takımlarını ağırlıyoruz. Belconti'de şu an tenis turnuvaları ön planda. 2010 yılı için en az bir adet nizami ölçülerde futbol sahası yapmayı planlıyoruz.

Mürsel Meral / Spor Yapı:

Biz Spor Yapı İnşaat olarak yurtiçi ve yurtdışında spor tesisleri projelendirmek ve taahhüt işlerini üstlenmek üzere kurulmuş bir ihtisas firmasıyız. Dünyada spor, ülkelerin tanıtımında çok önemli olduğu gibi, turizm ve ekonomik açıdan da yükselen değer haline geldi. Spor tesisleri ve turizm açısından ülkemiz şanslı bir coğrafyada bulunuyor.

Sporun birçok dalında, özellikle futbolda kamp turizmine ev sahipliği yapan tesisler çok büyük önem arz ediyor. Antalya bölgesinde 10 yıl önce 50 civarında futbol kulübü kamp için Türkiye'yi tercih ederken, bugün bu rakam 1500'ü aşmış durumda.

Tablo.2. Kamp yapmak için Antalya'ya gelen futbol kulübü sayısı

Kamp yapmak için Antalya'ya gelen futbol kulübü sayısı	
Yıl	Sayı

2000	130
2001	97
2002	200
2003	320
2004	350
2005	450
2006	500
2007	700
2008	823
2009	901

(<http://www.turizm gazetesi.com/news/news.aspx?id=51921> , 31/12/2009 15:33:15)

Kayseri Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Hasan Ali Kilci, UEFA standartlarındaki 33 bin kişilik Kadir Has Stadı, Dünya Basketbol Şampiyonası maçlarının oynandığı 7 bin 200 kişilik Kadir Has Kongre ve Spor Merkezi, şehir spor kompleksi içinde yer alan diğer spor tesisleri ile, Kayserispor'un son yıllarda yükselen bir grafik çizmesinin kentin ekonomisine önemli ölçüde katkı sağladığını belirtti.

Futbolun cazibesinin Kayseri'nin imajını artırdığını, Kayserispor'un özellikle dört büyüklerle burada oynadığı maçlarda kentteki oteller, lokantaların dolduğunu kaydeden Kilci, " Erciyes kayak merkezi bile ziyaretçi akınına uğruyor. Alışveriş merkezlerine hareket ve canlılık geliyor. Esnafın cirosu üçe, dörde katlıyor. O gün, 14 ila 16 milyon liralık bir ekonomi oluşuyor" dedi

Kayserispor'un özellikle Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş ve Trabzonspor gibi takımlarla yaptığı maçların sadece Kayseri'de yaşayanların değil, bölgedeki il ve ilçelerde oturan futbolseverlerin de ilgisini çektiğini vurgulayan Kilci, "Başta Ankara ve İstanbul olmak üzere, yurdun dört bir yanından çok sayıda taraftar, maç izlemek için Kayseri'ye geliyor. Buna bir de Kadir Has Stadı imajının sağladığı avantaj eklenince, dışardan gelen seyirci sayısı daha da artıyor. Dolayısıyla şehrin ekonomisi canlanıyor. Halkın sosyal yaşantısına renk ve canlılık geliyor" açıklamasını yaptı.

Son dönemde şehirde 5 yıldızlı oteller, çağdaş çizgiler taşıyan alışveriş merkezleri açıldığını kaydeden Kilci, "Birkaç yılda hayata geçen bu projeler sayesinde, Kayseri bulunduğu bölgede kendine özgü bir cazibe merkezi oldu. Turizm potansiyeli arttıkça da, bölge ekonomisinde itici bir güç haline gelmeye başladı" dedi
(<http://www.turizm gazetesi.com/news/news.aspx?id=59152> , Haber Girişi: 11/02/2011 07:29:57).

Slovenya Turizm Kurulu, ülke tanıtımını artırmak amacıyla The Sofa Hotel'de seyahat acentelerine yönelik tam gün süren workshop düzenledi. Basın mensuplarıyla da biraraya gelen kurul üyeleri, Slovenya'nın turizm potansiyelini tanıttı.

Toplantıya FIBA 2010 Dünya Basketbol Şampiyonası nedeniyle Türkiye’de bulunan Slovenya Basketbol Federasyonu Başkanı Roman Volcic de katıldı.

Markamızı spor organizasyonlarıyla duyuracağız. Slovenya’nın sporla çok ilgili olduğunu ve tarihinde 3 kez dünya basketbol şampiyonu olduğunu belirten Slovenya Hükümet İletişim Dairesi’nden Darijan Kosir, yarattıkları ‘I Feel Slovenia’ markasını spor faaliyetleri aracılığıyla duyurmayı amaçladıklarını kaydetti.

Slovenya Turizm Kurulu Pazarlama Müdürü Bojan Meden ise “FIBA 2010 Dünya Basketbol Şampiyonası’nı fırsat bilerek, turizm hakkında tanıtım yapacağız. Bugün düzenlediğimiz workshopa Türkiye’den 50, Slovenya’dan da 15 tur operatörü katıldı. Slovenya Türk turistler için çok popüler. Türk turistlerin Slovenya’ya Avrupa turları kapsamında veya direkt olarak daha fazla gelmesini istiyoruz” diye konuştu.

Slovenya’nın geçen yıl 2 milyon 700 binin üzerinde turist aldığını ve bu turistlerin 8 milyon geceleme yaptığını açıkladı. 2009’da 1.8 milyar avro turizm geliri elde ettiklerini dile getiren Meden, geçen yıl Türkiye’den gelen turistlerde önemli bir artış olduğunu vurguladı. Meden, “Bu yılın verileri de çok olumlu. Ocak-Temmuz arasında gelen turist sayısında yüzde 40, geceleme oranında ise yüzde 25 artış var. Slovenya’da turizm spora dayalı. Turizm ve spor insanları bağlıyor. Sadece kayak merkezimizdeki gösterileri izlemeye yılda 50 bin kişi geliyor” dedi (<http://www.turizm gazetesi.com/news/news.aspx?id=56294> , Haber Girişi: 28/08/2010 13:23:43).

World Travel Monitor tarafından yapılan çalışmaya göre Avrupa’da spor turizmine yönelik tatiller son 5 yılda iki haneli büyüme yaşadı.

Bu amaçla Avrupa içinde en fazla tatil gerçekleştiren kitle Almanya’da yer alırken Avrupa’da 9 milyonu aşan sportif amaçlı tatillerden alınan pay da % 42 oldu. İkinciliği ise % 14 pay ile Hollandalılar aldı. Diğer ülkeler ise % 6 veya daha altında paylar aldı.

Sportif amaçlı seyahat edenlerin gözdesi % 24 ile Avusturya olurken onu % 11 dolayındaki payları ile İtalya ve Almanya izliyor.

Almanların en sık gittikleri ülke % 42 ile Avusturya olurken onu % 18 ile İtalya ve % 14 ile İsviçre izledi.

Avrupalılar arasında en popüler aktivite % 38 doğa yürüyüşleri oldu. Bu kategoriyi % 23 ile bisiklet turları, % 14 ile motor sporları izledi. Pazarda golfün aldığı pay da % 10 oldu.

Almanları % 34’ü doğa yürüyüşlerini, % 25’i de bisiklet turlarını tercih etti. Adı geçen sporlar arasında ise bu bölgede golfün tercih oranı da % 9 oldu (<http://www.turizm gazetesi.com/news/news.aspx?id=62511> , Haber Girişi: 25/08/2011 06:48:44).

Muğla'da turizmin 12 aya yayılması amacıyla spor turizminin yaygınlaştırılması için çalışma başlatıldı. Vali Fatih Şahin'in girişimleriyle Ortaca ilçesine bağlı Sarıgerme beldesinde, uluslararası standartta dört antrenman ve beş futbol sahasıyla tesisleri yapılacak.

Yaklaşık 2 milyon lira bütçe ayrılan sahalara için arazilerin imarı da değiştirildi. Milas ve Bodrum ilçelerinde özellikle otel sahiplerinin futbol turizmiyle ilgili yatırımlar için yer aradığı belirtildi.

Türkiye Futbol Federasyonu (TFF)'nin çabaları sonucu UEFA, 2012 U-19 Genç Kadınlar Avrupa Futbol Şampiyonası Türkiye'de düzenlenecek. Sekiz ülkenin katılacağı şampiyona, 2012 Haziran ayında yapılacak.

Bu kapsamda UEFA ve TFF yetkilileri Muğla, Turgutreis, Bodrum, Milas, Ula, Marmaris, Beldibi, İçmeler, Asparan, Köyceğiz, Ortaca, Dalyan, Dalaman, Göcek ve Fethiye futbol sahalalarını incelemişti. Şampiyonanın Muğla'da yapılması için Ula'daki stada tribün, Bodrum sahasına soyunma odaları, Yerkesik sahasının iyileştirilmesi ve sahalara bakımıyla ilgili makine ve malzemelerin tedarik işlemleri, İl Özel İdaresi tarafından yapılıyor. Beldibi ve İçmeler belediyeleri, kendi imkanlarıyla yeni sahalara yaparken çalışmalara Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü de destek veriyor (<http://www.turizm gazetes i .com/news/news.aspx?id=62339>, Haber Giriş i: 14/08/2011 17:04:08).

Sporla uluslararası büyük organizasyonların altından başarıyla kalkan ve tesisler bakımından oldukça zenginleşen Türkiye, yenilerine hazırlanıyor.

Uluslararası organizasyonlar, kentlerde yatırımları hızlandırıp spor altyapısını güçlendirirken, ülkenin tanıtımına da önemli katkı yapıyor.

Dünya Üniversiteler Kış Oyunları, Erzurum'a 450 milyon liralık modern tesisler kazandırırken, Akdeniz Oyunları Mersin'e 400, Avrupa Gençlik Olimpik Oyunları da Trabzon'a 220 milyon liralık yatırım sağlayacak. Trabzon, oyunlar sayesinde Türkiye'nin ilk kapanır yüzme havuzunun yanı sıra 7 bin 500 kişilik spor salonuna da sahip olacak.

1971'de Akdeniz Oyunları'na, 2005'te Dünya Üniversiteler Yaz Oyunları'na ev sahipliği yapan ve tesis altyapısı güçlenen İzmir'de, bu yıl 3 uluslararası organizasyon daha düzenlenecek.

Erzurum'un ev sahipliğinde, 27 Ocak-6 Şubat tarihleri arasında düzenlenen 25. Dünya Üniversiteler Kış Oyunları için yapılan tesisler ve çalışmalar, kentin çehresini değiştirdi.

Erzurum Gençlik ve Spor İl Müdürü Fatih Çintimar, Erzurum-2011 için yapılan tesislere 450 milyon lira harcadığını belirterek, "En fazla para harcanan tesisler, 100 milyon lira ile Konaklı Kayak Merkezi ve 94 milyon lira ile Türk Telekom Atlama Kuleleri oldu. Bu tesislerin geri dönüşümünü para olarak beklememiz tabii ki mümkün değil, ancak bunlar,

sağlıklı bir nesil olarak geri dönecek. Erzurum'un olimpiyata aday olacak yapıya gelmiş bir il olması en büyük geri dönüşümdür" dedi.

Tesislerin, oyunların ardından kullanılmaya başlandığını ifade eden Çintimar, tesisler için ciddi yoğunluk olduğunu, buralarda milli takım kampları yapılmaya başlandığını belirtti. Kendilerinin de uzun vadeli bir proje üzerinde çalıştıklarını söyleyen Çintimar, "Sahilde yaşayan her çocuk nasıl yüzmeyi öğreniyorsa, Erzurum'da yaşayan her çocuğun da kayak yapmayı öğrenmesini hedefliyoruz. Bu amaçla yaptığımız projeyi Sağlık Bakanımıza, Milli Eğitim Bakanımıza ve Spordan Sorumlu Devlet Bakanımıza sunduk. Projemizle, Erzurum'un en az yüzde 25'ini kaymayı bilen insanlardan oluşturup, olimpiyata giden yolda katkı sağlamayı amaçlıyoruz" diye konuştu.

Çintimar, Erzurum'un uluslararası kamp merkezi olması için çalışmaların sürdüğünü bildirerek, şunları kaydetti:

"Erzurum'da herkesin buz pateni salonlarımıza gelmesi için çabalyoruz. Erzurum bundan sonra kahvehaneleriyle değil, buzda kayan, buzda akrobasi gösterisi yapan, buzda şampiyon olan, karda şampiyon olan sporcularıyla ünlü bir kent olacak. Bu tesislerin Erzurum'a yetmeyeceğini zamanla göreceğiz. Palandöken'deki salonumuzun birini akşamları halkımıza açıyoruz. Atlama kulemizin oteli tam kapasite dolu. Buranın kafeteryasında ziyarete giden vatandaşlarımıza ücretsiz çay ikramı yapılıyor."

Kredi ve Yurtlar Kurumu Erzurum Bölge Müdürü Yahya Pasinlioğlu da Erzurum-2011 için toplam 78 milyon liralık yatırım yaptıklarını bildirdi.

Oyunlar köyü olarak kullanılan Kredi Yurtlar Kurumu kampüs alanındaki tüm yurtların tadilatının yapıldığını ifade eden Pasinlioğlu, şu bilgileri verdi:

"3 bin kişilik yeni yurt yaptık. Kazım Karabekir Yurt Müdürlüğü adı altında bin 500 kişilik yeni bir kampüs, eski kampüste de bin 500 kişilik yeni bloklar yaptırıldı. 8 eski bloğu tadilattan geçirdik. Yurtlarımızı modernize ettik. Erzurum-2011 sayesinde öğrencilerimiz daha modern ortamlara kavuştu."

Pasinlioğlu, Kredi Yurtlar Kurumu bünyesinde Erzurum'da bundan sonra 10 bin öğrencinin barınacağını ifade ederek, "Eski ranza sistemi olsaydı, bu sayı 15 bin olurdu. Ancak odaları 4'er kişiliğe dönüştürdük" ifadelerini kullandı.

Bu arada, oyunlar nedeniyle Karayolları 12. Bölge Müdürlüğü, toplam 26 milyon 600 bin liralık harcama yaptı. Curling salonu yolu için 1 milyon 400 bin, Palandöken yolu için 3 milyon 850 bin, Konaklı yolu 12 milyon 800 bin, havalimanı yolu için 3 milyon 500 bin, üniversite ulaşım yolları için 1 milyon 900 bin, Kandilli Kayak Merkezi yolu ve biatlon tesisleri yolu için 1 milyon 750 bin, güneş çevre yolu için ise 1 milyon 400 bin lira harcandı.

1. Karadeniz Oyunları'na ev sahipliği yapan Trabzon, 23-30 Temmuz 2011 tarihleri arasında düzenlenecek Avrupa Gençlik Olimpik Oyunları nedeniyle tesis zengini olacak. 14-17 yaş grubunda 49 ülkeden 4 bine yakın sporcunun katılacağı oyunlar, 9 branşta gerçekleştirilecek. Oyunlarda kullanılacak 7 tesis, Oyunlar Köyü ile mevcut tesislerin modernizasyonu için toplam 220 milyon lira harcandı.

Oyunlar için Trabzon'da Türkiye'nin ilk üzeri açılır kapanır, atlama kuleli olimpik yüzme havuzu yapılıyor. 10 kulvarlı ve bin 400 seyircili kapasiteli havuzun yanındaki Mehmet Akif Ersoy Kapalı Yüzme Havuzu da oyunlarda hizmet verecek.

Türkiye'nin yapı tekniği bakımından çok özellikli bir spor salonunun inşası da Pelitli beldesinde tamamlanmak üzere. 7 bin 500 seyirci kapasiteli Hayri Gür Spor Salonu'nda erkekler basketbol müsabakaları oynanacak. Türkiye'nin en büyük cimnastik merkezi de 2 bin 500 kapasiteli olarak Yomra ilçesinde inşa ediliyor.

Karadeniz Oyunları için yapılan atletizm sahasına, 7 bin 200 kişilik tribün yapılıyor. Oyunlardan sonra gerçekleştirilecek düzenlemelerin ardından burada futbol karşılaşmaları da oynanabilecek.

Beşirli semtinde ise tenis kortları kompleksi yapılıyor. Biri, 4 bin 500 seyirci kapasiteli olmak üzere 13 açık kort ile 3 kapalı korttan oluşan toplam 16 kortluk tenis kompleksi oyunlarda hizmet verecek.

Arsin ilçesinde inşa edilen spor salonu ise judo müsabakalarına ev sahipliği yapacak. Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Kamp Eğitim Merkezi ise medya merkezine dönüştürülecek. Karadeniz Oyunları için yapılan Vakfikebir ve Çarşıbaşı ilçe spor salonlarında hentbol, Araklı ve Of ilçe spor salonlarında ise voleybol maçları oynanacak.

Kredi ve Yurtlar Kurumu, Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde Oyunlar Köyü inşa ediyor. 2 bin 800 kişilik modern yurtlarda aynı anda 3 bin kişinin yemek yiyebileceği, restoran ve tüm sosyal bölümler yer alacak. Oyunlardan sonra üniversite öğrencilerine tahsis edilecek yurtlarla, Trabzon'un 35 yıldır devam eden yurt sorunu da çözülmüş olacak.

2011 Avrupa Gençlik Olimpik Oyunları Genel Koordinatörü Nihat Doker, Trabzon'un, Türkiye'de ilk olimpiyat organizasyonu yapılan kent olarak kayıtlara geçeceğini ifade ederek, "Trabzon, 2007'deki Karadeniz Oyunları ile başlattığı tesisleşme hareketini oyunlar nedeniyle zirveye taşıyacak. Bu kent, sadece Türkiye'de değil, dünyada bir spor kenti olarak anılmaya başlanacak" dedi.

Trabzon'un, sahip olduğu spor tesisleriyle oyunlardan sonra uluslararası düzeyde her türlü spor organizasyonunun yapılabileceği bir kent haline geleceğini vurgulayan Doker, "Bu da Trabzon'a spor turizmiyle büyük bir hareketlilik getirecek. Türkiye'nin son 5 yıldaki turizm

hareketinde spor organizasyonlarının katkısı yüzde 20 oranındadır. Oyunları, sadece spor organizasyonu olarak algılamıyoruz. Sporcuların yanı sıra onların ebeveynlerinden de 2-3 bin civarında yabancıların geleceğini tahmin ediyoruz" diye konuştu.

Trabzon'a bu oyunlar nedeniyle yaklaşık 290 milyon liralık bir harcama yapılacağına dikkati çeken Doker, "Bunun 70 milyon liralık kısmı KTÜ'de inşa edilen yurtlar. Kısacası, Trabzon bu oyunlarla Türkiye'de en fazla spor tesisine sahip il olacak. Bu da Trabzon'a bu tür organizasyonlarla sosyal ve ekonomik anlamda büyük bir hareketlilik getirecek. Oteller, her mevsim dolu olacak. Dağ ve yayla turizmi gelişecek" değerlendirmesini yaptı.

Trabzon'da 2007 yılında yapılan 1. Karadeniz Oyunları'nın, Trabzon'un sportif anlamda gerçekleştirdiği ilk büyük organizasyon olduğunu anımsatan Doker, "Bu organizasyon için Trabzon'daki mevcut tesisler revize edilmiş ve ilaveler yapılmıştır. Karadeniz Oyunları'nda elde edilen başarı, 11. Avrupa Gençlik Olimpik Oyunları'nın alınması için cesaret vermiş ve iyi bir referans olmuştur" diye konuştu.

İzmir, 1971'deki Akdeniz Oyunları ve 2005'teki Dünya Üniversiteler Yaz Oyunları'yla (Universiade) geliştirdiği tesis altyapısıyla uluslararası organizasyonlara ev sahipliği yapmayı sürdürüyor. 1971'de 14 ülkeden toplam bin 362 sporcuyla o yıla kadar en fazla katılımın olduğu 6. Akdeniz Oyunları'na ev sahipliği yapan İzmir, olimpiyatlardan sonra en büyük spor organizasyonlarından birini düzenlemeyi başardı. Akdeniz Oyunları için yapılan ve uzun süre Türkiye'nin en büyük seyirci kapasiteli stadı olan Atatürk Stadı, bir dönem üst üste (A) Milli Takım'ın futbol maçlarına sahne oldu.

İzmir, 11-21 Ağustos 2005'te 23. Dünya Üniversiteler Yaz Oyunları'na ev sahipliği yaptı. En yüksek katılımın gerçekleştiği oyunlarda, 131 ülkeden 5 bin 372 sporcu ve 2 bin 512 görevli yer aldı. Oyunlar sırasında İzmir'in yanı sıra Manisa ve Kuşadası'nda 10'u yeni olmak üzere, toplam 59 tesis kullanıldı. İzmir'in Limontepe mevkinde 350 metrekare alan üzerinde kurulan, 64 blok, 974 dairede 9 bin 952 yatak kapasitesine sahip Oyunlar Köyü'nde tüm katılımcılar ağırlanırken, köy, oyunların ardından İzmirliilerin kullanımına açıldı. İzmir'de oyunların yanı sıra katılımcılar ve İzmirliiler kültürel etkinliklere katılma imkanı da buldu. Oyunlar sırasında kentte 22, Oyunlar Köyü'nde 7 olmak üzere toplam 29 adet konser ve gösteri düzenlendi, şehir içinde 42, Oyunlar Köyü'nde 8 olmak üzere toplam 50 sergi açıldı.

Özellikle 23. Dünya Üniversiteler Yaz Oyunları'ndan sonra birçok ulusal ve uluslararası organizasyona sahne olan İzmir'de oyunlar için yapılan Halkapınar Spor Salonu'nda 2006'da Avrupa Eskrim Şampiyonası, 2007'de Avrupa Ümitler ve Gençler Karate Şampiyonası, 2008'de Dünya Gençler Tekvando Şampiyonası, 2009'da Avrupa Erkekler Voleybol Şampiyonası, 2010'da Dünya Basketbol Dünya Şampiyonası gibi organizasyonlar

gerçekleştirildi. Halkapınar Spor Salonu, ayrıca 2009'da basketbolda Teknosa Türkiye Kupası 8'li finallerinin yanı sıra yine basketbolda Beko All Star 2009'a ve voleybolda da 2008 All Star'a ev sahipliği yaptı.

Örnekköy'deki tenis kortlarında her yıl Uluslararası Türk Telekom İzmir Cup düzenlenirken, üniversite oyunları sırasında yapılan Karşıyaka Spor Salonu'nda, voleybolda 2009'da Arkas Spor'un mutlu sona ulaştığı GM Capital Avrupa Challenge Kupası'nın dördüncü finali gerçekleştirildi.

İzmir'de bu yıl içinde Halkapınar Spor Salonu'nda Dünya Wushu Şampiyonası, Örnekköy'deki kortlarda Dünya İşitme Engelliler Tenis Şampiyonası, Atatürk Spor Salonu'nda ise Yıldızlar Voleybol Dünya Şampiyonası düzenlenecek. Ayrıca 2014'te Avrupa Veteranlar Atletizm Şampiyonası da İzmir'de yapılacak.

2013 Akdeniz Oyunları'nın ev sahipliğinin Mersin'e verilmesinin ardından kentte yatırım heyecanı yaşanıyor.

Bank Asya 1. Lig'de mücadele eden Mersin İdmanyurdu'nun yanı sıra Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübü bünyesinde faaliyet gösteren kadın ve erkek takımlarıyla basketbolda da adından söz ettiren Mersin'de, oyunlar için gerekli standartlarda yeterli spor tesisi bulunmuyor.

Devlet Bakanı Faruk Nafiz Özak'ın Akdeniz Oyunları'yla ilgili, "Yatırımların organizasyon ve tesisle 200 milyon avroyu geçeceği" yönündeki açıklamasıyla kentteki spor tesislerinin niceliği ve niteliğinin artması öngörülüyor. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın konu üzerinde hassasiyetle durması da yatırımların hızlanacağını habercisi olarak görülüyor.

İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün raporuna göre, 1951 yılında hizmete açılan 9 bin seyirci kapasiteli Tevfik Sırrı Gür Stadı elden geçirilmeyi bekliyor. Mevcut stadın tribünlerinin yıkılarak yerine 30 bin seyirci kapasiteli yeni tribünlerin inşa edilmesi gerektiği vurgulanan raporda, ikinci bir seçenek olarak da yenisinin inşa edilmesine işaret ediliyor. Raporda, bunun için de Mersin Üniversitesi (MEÜ) Çiftlikköy Yerleşkesi yakınlarındaki arazinin değerlendirilebileceğine dikkat çekiliyor.

Stadın yanı sıra 7 bin, 3 bin ve 2 bin kişilik toplam 3 spor salonu, olimpik kapalı yüzme havuzu, atış poligonu ve 10 kortluk tenis tesisi gerekiyor. Kente yeni kazandırılacak tesislerin yanı sıra mevcutların da elden geçirilmesi planlanıyor. Bu kapsamda yapılacak işlemlerin tamamı için yaklaşık 310 milyon liralık kaynağa ihtiyaç duyuluyor.

Hazırlanan ilk taslağa göre, Tevfik Sırrı Gür Stadı'nda oyunların açılış ve kapanış seremonisi yapılacak. Ayrıca, futbol ve atletizm müsabakalarına da buranın ev sahipliği yapması beklenirken, genişletilecek tribünler ise seyircilerin sıkıntı yaşamaması engellenecek.

Futbol müsabakaları, ayrıca 6 bin kişilik Koray Aydın Stadı'nda, 8 bin kişilik Tarsus Şehir Stadı'nda, 5 bin kişilik Burhanettin Kocamaz Stadı'nda ve 3 bin kişilik MEÜ futbol sahasında yapılacak

Öte yandan, bin 200 seyirci kapasiteli Macit Özcan Spor Kompleksi'nde okçuluk müsabakaları, 500 seyirci kapasiteli sentetik zeminli Mezitli Spor Salonu'nda ise badminton müsabakaları gerçekleştirilecek. Yenişehir Fuar Merkezi boks, halter ve güreş müsabakaları yapılacak, buraya 6 bin kişilik portatif tribün kurulacak.

MEÜ Spor Salonu, 800 kişilik seyirci kapasitesi ve sentetik zeminiyle cimnastikçileri ağırlayacak. Erkeklerin hentbol müsabakaları 500 kişilik Yenişehir Spor Salonu'nda, kadınların hentbol maçları ise 500 kişilik Seyfi Alanya Spor Salonu'nda düzenlenecek. Edip Buran Spor Salonu da 2 bin kişilik kapasitesiyle judo ve karate meraklılarını ağırlayacak.

Tenişçilerin buluşma noktası ise Mersin Tenis Kulübü olacak. 5'i toprak zeminli toplam 6 tenis kortu bulunan bu tesise, bin 500 kişilik tribün yapılması gerekiyor. Masa tenisinin buluşma noktası ise parke zeminli 350 kişilik seyirci kapasitesiyle dikkati çeken TED Koleji olacak.

Yapılacak bin kişilik portatif tribünle yelkenlerin yarışacağı mekan Mersin Marinaı olurken, yüzücüler ise bin 900 kişilik seyirci kapasitesinin yanı sıra 1 olimpik yüzme havuzu ile 1 kule atlama havuzu bulunan Armada Yüzme Havuzu'nda madalya mücadelesi verecek. Sutopu sporcuların ise Macit Özcan Spor Kompleksi'ndeki olimpik yüzme havuzunda mücadele etmesi öngörülüyor. Ancak havuzun etrafında seyircilerin karşılaşmayı izleyebileceği mekanın olmaması nedeniyle buraya da bin 500 kişilik portatif tribün gerekiyor.

Eskrim sporcuları için Tarsus Amerikan Koleji, basketbol kadınlarda ise Tarsus Spor Salonu, voleybol erkeklerde Erdemli Lisesi Spor Salonu, kadınlarda ise Erdemli Spor Salonu'nun kullanılması bekleniyor.

Akdeniz sahil bandında yer almasına rağmen 8 bine yakın yatak kapasitesiyle turizmden henüz istenilen payı alamayan Mersin'de, oyunlar sayesinde turizm yatırımları da hız kazanacak. Bu kapsamda turizmcilere yeni yatırım çağrısında bulunulan Mersin'de, organizasyon için kente gelecek misafirlerin konaklama ihtiyacının çözümü yönünde harekete geçildi.

Ağustos ayında tamamlanması öngörülen ve "Oyunlar Köyü" adı verilen konaklama tesisinin bin kişilik bölümü için MEÜ Çiftlikköy Yerleşkesi içerisindeki çalışmalar sürüyor. Mevcut inşaatın yanı sıra 5 bin kişilik yeni binaların da yapılması için düğmeye basıldı. Burada en kısa sürede yeni inşaat seslerinin duyulması bekleniyor. Yapılacak bu tesisler

organizasyonun ardında da öğrenci yurdu olarak kurulacak.

Büyükşehir Belediye Başkanı Macit Özcan, kentin altyapı ihtiyaçlarının önemli ölçüde tamamlandığını söyledi. Bazı eksikliklerin de kısa zamanda tamamlanacağını ifade eden Özcan, "Bundan sonraki süreç, kentin makyajı olacak. Makyaj çalışmalarını da tamamladıktan sonra yepyeni bir Mersin inşa edilmiş olacak" dedi.

"Gerekirse bazı projelerimizi erteler, yine de bu oyunların eksiksiz ve sorunsuz olarak tamamlanmasını sağlarız" diyen Özcan, "Bir işe başlamak, o işi bitirmenin yarısıdır. Biz de başladığımız işi, tüm dünyaya örnek olacak şekilde tamamlayacağımıza inanıyorum. Bu konuda hükümetin Mersin'e vereceği destek için de teşekkür ederiz" ifadelerini kullandı.

İl Gençlik ve Spor Müdürü Emrullah Taşkın da kentteki heyecana değindi. Akdeniz Oyunları'nın bu defa 26 değil, 28 spor dalında yapılacağını söyleyen Taşkın, "3 bin 500'ü sporcu olmak üzere, oyunlar için 10 bine yakın konduğumuz gelecek. Mersin'de büyük bir hareketlilik olacak. Yapılacak tesisler, Mersin'e yeni bir soluk kazandıracak. Gelecekte başka uluslararası organizasyonlara da adaylık noktasında önemli bir avantaj yakalanacak" diye konuştu (<http://www.turizm gazetesi.com/news/news.aspx?id=59554> , Haber Girişi: 03/03/2011 00:32:54).

3. GEREÇ- YÖNTEM

Çalışmanın evrenini 2010 dünya basketbol şampiyonası için İzmir'e gelen yabancı turistler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise İzmir'e organizasyonu izlemeye gelen 400 adet turist oluşturmaktadır.

Türkiye'nin üçüncü büyük şehri olan İzmir (Yüzölçümü : 1.973 km², Nüfus : 3.370.866 (2000)), çağdaş, gelişmiş, aynı zamanda işlek bir ticaret merkezidir. Ege Denizi sahillerinde Türkiye'nin en kalabalık üçüncü şehri olan İzmir'de bulunmaktadır. İzmir Halkapınar Spor Salonu, Şampiyona'nın en batıdaki noktasıdır. Son Dünya Şampiyonu İspanya'nın da maçlarını oynayacağı Halkapınar Spor Salonu, modern mimarisi ve konforuyla dikkat çekiyor. Toplam 15 tane olan D grubu maçlarının oynandığı İzmir'e aşağıdaki takımlar gelmiştir;

Grup D: Kanada, İspanya, Fransa, Lübnan, Litvanya ve Yeni Zelanda.

Çalışma betimsel bir çalışmadır. Çalışma için literatür taraması yapılmıştır. Çalışma için araştırmacı tarafından hazırlanan ve geçerlik güvenirlik testi yapılmış (test tekrar test - 1 hafta ara - 25 kişi - SPSS - $\alpha = 0,79$) bir anket formunun turistler tarafından doldurulmaları istenmiştir. İzmir'e gelen turistlerden 400 kişi gönüllü olarak çalışmaya katılmıştır.

Anket, maçlarını İzmir'de yapacak olan ülkeler göz önüne alınarak, önce ilgili dillerin uzmanları tarafından İngilizce, Fransızca ve İspanyolca'ya çevrilmiş, daha sonra başka çevirmenler tarafından anlam bütünlüğünün sağlanabilmesi için tekrar Türkçe'ye çevrilerek farklı dillerden kaynaklanabilecek anlam karmaşasının önüne geçilmiştir.

Aşağıdaki tabloda araştırmanın örnekleme ilişkin bilgiler sunulmuştur;

Tablo 3. Araştırmanın örnekleme ilişkin bilgiler.

Anketler	Gönderilen Anket	Dönen Anket	Dönüş Yüzdesi (%)	Değerlendirilen Anket	Değerlendirme Yüzdesi (%)
Spor turisti bilgi formu	650	421	64,8	400	61,5

Çalışmanın istatistiksel değerlendirmesi SPSS 17.00 paket programında analizlenmiştir. Elde edilen verilerin yüzde, frekans dağılımları yapılmış, çapraz tabloları oluşturulmuş ve ki-kare değerlerine bakılarak istatistiksel anlamda farklılık ($P < .05$) gösteren tablolar çalışmaya eklenmiş ve yorumlanmıştır.

4. BULGULAR

Tablo 4. Çalışmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde (%)
Kadın	140	32,4
Erkek	260	67,6
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverlerin 140'ı (% 32,4) Kadın, 260'ı (% 67,6) Erkektir.

Tablo 5. Çalışmaya katılanların yaş değişkenine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde (%)
18 ve altı	70	17,5
19 - 24	50	12,5
25 - 34	170	42,5
35 ve üstü	110	27,5
Toplam	40	100

Araştırmaya katılan sporseverlerin 70'i (% 17,5) 18 ve altı, 50'si (% 12,5) 19 - 24, 170'i (% 42,5) 25 - 34, 110'u (% 27,5) 35 ve üstü yaş grubundadır.

Tablo 6. Çalışmaya katılanların medeni durum değişkenine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde (%)
Bekâr	290	73,7
Evli	110	26,3
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverlerin 290'u (% 73,7) Bekâr, 110'u (% 26,3) Evlidir.

Tablo 7. Çalışmaya katılanların aylık kazanç değişkenine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde (%)
500-1000 Euro	140	41,4
1001-1500 Euro	100	24,1
1501-2000 Euro	80	17,2
2001 ve üzeri Euro	80	17,2
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverlerin 140'ı (% 41,4) 500-1000 Euro, 100'ü (% 24,1) 1001-1500 Euro, 80'i (% 17,2) 1501-2000 Euro, 80'i (% 17,2) 2001 ve üzeri gelir düzeyindedir.

Tablo 8. Çalışmaya katılanların geldikleri ülke değişkenine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde (%)
Kanada	36	9,0
Lübnan	41	10,3
Fransa	102	25,5
Yeni Zelanda	57	14,25
Litvanya	56	14,0
İspanya	108	27,0
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverlerin 36'sı (% 9,0) Kanada, 41'i (% 10,3) Finlandiya, 102'si (% 25,5) Fransa, 57'si (% 14,25) Yunanistan, 56'sı (% 14,0) Litvanya, 108'i (% 27,0) İspanya'dan gelmiştir.

Tablo 9. Çalışmaya katılanların meslek değişkenine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde (%)
Asistan	40	5,9
İdareci (Memur)	20	2,9
Mühendis	20	2,9
İşçi	20	2,9
Yönetici	60	14,7
Çocuk bakıcısı	10	2,9
Müzisyen	20	5,9
Postacı	10	2,9
Öğrenci	130	38,2
Öğretmen	70	20,6
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverlerin 40'ı (% 5,9) Asistan, 20'si (% 2,9) İdareci (Memur), 20'si (% 2,9) Mühendis, 20'si (% 2,9) İşçi, 60'ı (% 14,7) Yönetici, 10'u (% 2,9) Çocuk bakıcısı, 20'si (% 5,9) Müzisyen, 10'u (% 2,9) Postacı, 130'u (% 38,2) Öğrenci, 70'i (% 20,6) Öğretmen olduğunu söylemiştir.

Tablo 10. Türkiye'ye ilk kez mi geliyorsunuz?

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	290	72,5
Hayır	110	27,5
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverler "Türkiye'ye ilk kez mi geliyorsunuz?" sorusuna; 290'u (% 72,5) Evet, 110'u (% 27,5) Hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 11. Türkiye'ye sadece Dünya Basketbol Şampiyonası için mi geldiniz?

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	250	62,5
Hayır	150	37,5
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverler “Türkiye'ye sadece Dünya Basketbol Şampiyonası için mi geldiniz?” sorusuna; 250'si (% 62,5) Evet, 150'si (% 37,5) Hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 12. Daha önce hiç uluslar arası bir spor organizasyonu için seyahat ettiniz mi?

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	120	30
Hayır	280	70
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverler “Daha önce hiç uluslar arası bir spor organizasyonu için seyahat ettiniz mi?” sorusuna; 120'si (% 30,0) Evet, 280'i (% 70,0) Hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 13. Türkiye'ye kimlerle geldiniz?

	Frekans	Yüzde (%)
Arkadaşımlla	320	80
Eşimle	80	20
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverler “Türkiye'ye kimlerle geldiniz?” sorusuna; 320'si (% 80) Arkadaşımlla, 80'i (% 20) Eşimle yanıtını vermiştir.

Tablo 14. Türkiye'ye kaç günlüğüne geldiniz?

	Frekans	Yüzde (%)
1-3 gün	50	10,3
4-6 gün	110	28,2
7-9 gün	120	30,8
10 gün ve üzeri	120	30,8
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverler “Türkiye'ye kaç günlüğüne geldiniz?” sorusuna; 50'si (% 10,3) 1-3 gün, 110'u (% 28,2) 4-6 gün, 120'si (% 30,8) 7-9 gün, 120'si (% 30,8) 10 gün ve

üzeriyantını vermiştir.

Tablo 15.Türkiye'ye tekrar gelmeyi düşünüyor musunuz?

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	380	95
Hayır	20	5
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverler “Türkiye'ye tekrar gelmeyi düşünüyor musunuz?” sorusuna; 380'i (% 95) Evet, 20'si (% 5) Hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 16. Türkiye'de nerede konaklıyorsunuz?

	Frekans	Yüzde (%)
3-5 yıldızlı Otel	220	55
1-3 yıldızlı Otel	80	20
Yakınımın yanında	30	7,5
Pansiyon	70	17,5
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverler “Türkiye'de nerede konaklıyorsunuz?” sorusuna; 220'si (% 55) 3-5 yıldızlı Otel, 80'i (% 20) 1-3 yıldızlı Otel, 30'u (% 7,5) Yakınımın yanında, 70'i (% 17,5) Pansiyon yanıtını vermiştir

Tablo 17. Türk insanının misafirperverliğinden memnun musunuz?

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	280	70
Hayır	20	5
Kısmen	100	25
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverler “Türk insanının misafirperverliğinden memnun musunuz?” sorusuna; 280'i (% 70) Evet, 20'si (% 5) Hayır, 100'u (% 25) Kısmenyanıtını vermiştir.

Tablo 18. Türkiye'de geçirdiğiniz vakit Türk insanı ve Türkiye hakkında olumlu fikirlere sahip olmanızı sağladı mı?

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	320	80
Hayır	20	5

Kısmen	60	15
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverler “Türkiye’de geçirdiğiniz vakit Türk insanı ve Türkiye hakkında olumlu fikirlere sahip olmanızı sağladı mı?” sorusuna; 320’si (% 80) Evet, 20’si (% 5) Hayır, 60’ı (% 15) Kısmenyanıtını vermiştir.

Tablo 19. Eğer tekrar Türkiye ye gelirsiniz bunda dünya basketbol şampiyonasındaki memnuniyetinizin etkisi olur mu?

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	330	82,5
Hayır	30	7,5
Kısmen	40	10
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverler “Eğer tekrar Türkiye ye gelirsiniz bunda dünya basketbol şampiyonasındaki memnuniyetinizin etkisi olur mu?” sorusuna; 330’u (% 82,5) Evet, 30’u (% 7,5) Hayır, 40’ı (% 10) Kısmen yanıtını vermiştir.

Tablo 20. Türkiye’deki olumlu düşüncelerinizi ülkenizdeki arkadaşlarınıza anlatır mısınız?

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	370	92,5
Hayır	10	2,5
Kısmen	20	5
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverler “Türkiye’deki olumlu düşüncelerinizi ülkenizdeki arkadaşlarınıza anlatır mısınız?” sorusuna; 370’i (% 92,5) Evet, 10’u (% 2,5) Hayır, 20’si (% 5) Kısmenyanıtını vermiştir.

Tablo 21. Türkiye’de basketbol maçı izleme dışında bar ve diskoya gider misiniz?

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	130	30,8
Hayır	100	25,6
Kısmen	170	43,6
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverler “Türkiye’de basketbol maçı izleme dışında bar ve diskoya gider misiniz?” sorusuna; 130’si (% 30,8) Evet, 100’u (% 25,6) Hayır, 170’si (%

43,6) Kısmenyanıtını vermiştir.

Tablo 22. Türkiye'de basketbol maçı izleme dışında ildeki veya diğer illerdeki turistik yerlere gider misiniz?

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	220	55
Hayır	50	12,5
Kısmen	130	32,5
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverler “Türkiye'de basketbol maçı izleme dışında ildeki veya diğer illerdeki turistik yerlere gider misiniz?” sorusuna; 220'si (% 55) Evet, 50'i (% 12,5) Hayır, 130'ü (% 32,5) Kısmenyanıtını vermiştir.

Tablo 23. Türkiye'de basketbol maçı izleme dışında ildeki veya diğer illerdeki tarihi yerlere gider misiniz?

	Frekans	Yüzde (%)
Evet	220	55
Hayır	40	10
Kısmen	140	35
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan sporseverler “Türkiye'de basketbol maçı izleme dışında ildeki veya diğer illerdeki tarihi yerlere gider misiniz?” sorusuna; 220'si (% 55) Evet, 40'ü (% 10) Hayır, 140'ü (% 35) Kısmen yanıtını vermiştir.

Tablo 24. Spor turistlerinin cinsiyet – medeni durum ki-kare tablosu.

		Medeni durum			
		Bekar		Evli	
Cinsiyet	Kadın	n	(%)	n	(%)
	Erkek	54	18,6	86	78,2
Toplam	236	82,4	24	21,8	
		290	100	110	100

$\chi^2 = 13,355$ $df = 4$ $p (.006) <,05$

Spor turistlerinin cinsiyetlerine göre medeni durumlarına bakıldığı zaman; bekar kadınlar 54 (%18,6) kişi, bekar erkekler 236 (%82,4) kişi; evli erkekler 24 (%21,8) kişi, evli kadınlar 86 (%78) kişi olarak bulunmuş; ki-kare değeri 13,355, bağımsızlık derecesi 4 olarak tespit edilmiştir. Bu durum istatistiksel olarak $p <,01$ düzeyinde anlamlı farklılık ifade etmektedir.

Tablo 25. Spor turistlerinin cinsiyet - seyahat nedenleri ki-kare tablosu.

		Sadece şampiyona için mi geldiniz?			
		Evet		Hayır	
		n	(%)	n	(%)
Cinsiyet	Kadın	21	8,4	119	79,3
	Erkek	229	91,6	31	20,7
	Toplam	250	100	150	100

$\chi^2 = 14,057$ $df = 7$ $p (,023) <,05$

Spor turistlerinin cinsiyetlerine göre seyahat nedenlerine bakıldığı zaman; “Hayır” diyen kadınlar 119 (%79,3) kişi, “Hayır” diyen erkekler 236 (%82,4) kişi; “Evet” diyen erkekler 229 (%91,6) kişi, “Evet” diyen kadınlar 21 (%8,4) kişi olarak bulunmuş; ki-kare değeri 14,057, bağımsızlık derecesi 7 olarak tespit edilmiştir. Bu durum istatistiksel olarak $p <,05$ düzeyinde anlamlı farklılık ifade etmektedir.

Tablo 26. Spor turistlerinin cinsiyet - konaklama yerleri ki-kare tablosu.

		Nerede konaklıyorsunuz?							
		3-5 yıldızlı otel		1-3 yıldızlı otel		Yakınımın yanında		Pansiyon	
		n	(%)	n	(%)	n	(%)	n	(%)
Cinsiyet	Kadın	98	44,6	22	27,5	11	36,7	9	12,9
	Erkek	122	55,4	58	72,5	19	63,3	61	87,1
	Toplam	220	100	80	100	30	100	70	100

$\chi^2 = 5,897$ $df = 2$ $p (,044) <,05$

Spor turistlerinin cinsiyetlerine göre konaklama yerlerine bakıldığı zaman; “3-5 yıldızlı otel” diyen kadınlar 98 (%44,6) kişi, “3-5 yıldızlı otel” diyen erkekler 122 (%55,4) kişi; “1-3 yıldızlı otel” diyen erkekler 58 (%72,5) kişi, “1-3 yıldızlı otel” diyen kadınlar 22 (%27,5) kişi; “Yakınımın yanında” diyen erkekler 19 (%63,3) kişi, “Yakınımın yanında” diyen kadınlar 11 (%36,7) kişi, “Pansiyon” diyen erkekler “61” (%87,1) kişi, “Pansiyon” diyen kadınlar 9 (%12,9) kişi olarak bulunmuş; ki-kare değeri 5,897, bağımsızlık derecesi 2 olarak tespit edilmiştir. Bu durum istatistiksel olarak $p <,05$ düzeyinde anlamlı farklılık ifade etmektedir.

Tablo 27. Spor turistlerinin cinsiyet - gönüllülük ki-kare tablosu.

		Gönüllü kültür elçisi olur musunuz?					
		Evet		Kısmen		Hayır	
		n	(%)	n	(%)	n	(%)
Cinsiyet	Kadın	112	30,3	18	90,0	10	100,0
	Erkek	258	69,7	2	10,0	0	,0
Toplam		370	100	20	100	10	100
$\chi^2 = 26,010$		df = 8		$p (,000) <,05$			

Spor turistlerinin cinsiyetlerine göre Türkiye'nin gönüllü turizm elçisi olma eğilimlerine bakıldığı zaman; "Evet" diyen kadınlar 112 (%30,3) kişi, "Evet" diyen erkekler 258 (%69,7) kişi; "Kısmen" diyen erkekler 2 (%10,0) kişi, "Kısmen" diyen kadınlar 18 (%90,0) kişi; "Hayır" diyen kadınlar 10 (%100,0) kişi, "Hayır" diyen erkekler 0 (%0) kişi; olarak bulunmuş; ki-kare değeri 26,010, bağımsızlık derecesi 8 olarak tespit edilmiştir. Bu durum istatistiksel olarak $p <,05$ düzeyinde anlamlı farklılık ifade etmektedir.

Tablo 28. Spor turistlerinin cinsiyet –kültür turizmi ki-kare tablosu.

		Tarihi yerlere de gider misiniz?					
		Evet		Kısmen		Hayır	
		n	(%)	n	(%)	n	(%)
Cinsiyet	Kadın	118	53,6	14	10,0	8	20,0
	Erkek	102	46,4	126	90,0	32	80,0
Toplam		220	100	140	100	40	100
$\chi^2 = 16,791$		df = 6		$p (,009) <,05$			

Spor turistlerinin cinsiyetlerine göre kültür turizmine katılma eğilimlerine bakıldığı zaman; "Evet" diyen kadınlar 118 (%53,6) kişi, "Evet" diyen erkekler 102 (%46,4) kişi; "Kısmen" diyen erkekler 126 (%90,0) kişi, "Kısmen" diyen kadınlar 14 (%10,0) kişi; "Hayır" diyen kadınlar 8 (%20,0) kişi, "Hayır" diyen erkekler 32 (%80,0) kişi; olarak bulunmuş; ki-kare değeri 16,791, bağımsızlık derecesi 6 olarak tespit edilmiştir. Bu durum istatistiksel olarak $p <,05$ düzeyinde anlamlı farklılık ifade etmektedir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Spor turizminin önemli bir parçası olan FIBA Dünya Şampiyonası öncesi ve sonrasındaki ekonomik durumun incelenmesi sonucunda ev sahibi ülke ve kente beklendiği düzeyde ekonomik katkılarının araştırıldığı bu çalışmadan çıkan sonuçlar maddeler halinde sunulmuştur;

1. Şampiyonanın D grubuna ev sahipliği yapan İzmir şehrine gelen spor turisti profili, çoğunlukla erkek, 25 – 34 yaş arası, bekar, 500 – 1000 Avro aylık geliri olan, öğrenci şeklinde oluşmuştur.
2. Spor turistlerinden erkek olanların çoğunlukla bekar, kadınların ise evli oldukları, bu durumun ise kadınların evlendikten sonra spora merak duydukları ve eşleri ile spor turizmine katıldıkları sonucu çıkarılmıştır.
3. Şampiyonaya spor turisti olarak katılan bireylerin Türkiye'ye geliş nedenleri arasında sadece şampiyonanın olmadığı, özellikle bayan turistlerin asıl geliş amaçlarının kültür turizmi olduğu, şampiyonanın ise kültür turizmine aracılık ettiği görülmüştür. Bu durumu turizmin farklı alanlarının birbirini olumlu yönde etkilemesiyle açıklamak mümkündür.
4. Spor turistlerinin cinsiyetlerine göre konaklama yeri tercihlerinde de farklılıklar olduğu çalışmanın sonuçlarından bir tanesidir. Erkek turistlerin konaklama yerini pek ayırt etmedikleri fakat kadın turistlerin güven ve huzur ortamını bulabilecekleri barınma ortamlarını tercih ettikleri görülmüştür. Bu durumu, yurtdışında Türkiye'nin maruz kaldığı güvenlik zaafiyeti ile ilgili karalama kampanyalarından kaynaklanmasıyla açıklamak mümkündür.
5. Katılımcılara yöneltilen “Ülkenize döndüğünüz zaman Türkiye'den olumlu söz eder misiniz?” sorusuna yüksek çoğunlukla erkeklerin “Evet” cevabını verdikleri fakat bayan turistlerin erkekler kadar olumlu görüşler bildirmedikleri görülmüştür.
6. Şampiyonaya spor turisti olarak katılan kadın bireylerin çoğunlukla spor turizmini araç olarak kullandığı ve ülkemizdeki tarihi yerlere kültür turizmine katkı yapacak şekilde ziyaretlerde buldukları araştırmadan çıkan önemli sonuçlar arasındadır. Bu durumu yine turizmin farklı kollarının birbirini olumlu etkilemesi ile açıklayabiliriz.

7. Ekonomik açıdan bu şampiyonanın Türkiye ekonomisine kayda değer bir katkı sağladığı söylenememekte olup şampiyona için yapılan tesisler ve tesis çevrelerindeki iyileştirmeler sayesinde dolaylı olarak ekonomiye uzun vadede olumlu sonuçlar doğuracağı ön görülmüştür.

İlgili literatür tarandığında çalışmaya benzerlik gösteren çalışmalar bulunmuştur.

Ataçocuğu, 2008 yılında yaptığı çalışmasında, Sidney ve Atina Olimpiyat Oyunlarında ev sahibi ülkelerin gayrisafi yurtiçi hâsıllarının artmasına katkıda bulunurken, Atlanta Olimpiyatları için aynı durum söz konusu olmadığı sonucunu bulmuştur. Her ülke ve kent için aynı oranlarda olmasa da, oyunlar işsizlik oranlarının azalmasında rol oynamıştır. Bununla birlikte, istihdam oranlarındaki bu artışların genel anlamda hizmet ve inşaat sektörlerinde görülmüştür. Barselona ve Sidney Olimpiyatları'nda harcamalar bütçeyi aşmazken, Atina Olimpiyatları bütçe açığı bırakmıştır. Oyunların öncesi ve sonrasındaki, hatta olimpiyat yılındaki tüketimdeki artış ve azalmalarının gelir seviyeleriyle, yatırım ve harcamalarla doğrudan ilgili olduğu bulunmuştur.

Darendelioğlu ise 2009'da yapmış olduğu çalışmasında, Boş zamanlarını spor karşılaşmalarını izleyerek rekreatif bir etkinlik geçiren bireylerin o spor karşılaşmasında sunulan hizmetin algılanmasını sağlamak için , spor kulüplerinin , seyircilerin beklediği ve arzuladığı hizmeti sunmak gibi sorumlulukları vurgulamıştır. Ülkemizde basketbola artan ilgi; beyaz gölge dizisinin ülkemizde yayınlanması ve daha sonra balkan şampiyonasında alınan şampiyonluk ile başlamış ve daha ileriki yıllarda Efes pilsen spor kulübünün Avrupa da Koraç kupası finali oynaması, daha sonra 1996 yılında Koraç kupasını ülkemize getirmesi 2000 yılında oynamış oldukları Final Four ve 2002 Avrupa şampiyonasının ülkemizde düzenlenmesi bu turnuvada aldığımız Avrupa ikinciliği ile beraber basketbolcularımızın dünyanın en önemli organizasyonlarından NBA de ve Avrupa da oynuyor olması ve en son olarak 2010 Dünya basketbol şampiyonasının yine ülkemizde düzenlenecek olması basketbolun popülaritesini arttırmıştır. Basketbol ülkemizde futboldan sonra en çok seyirciye sahip branş olarak karşımıza çıkmaktadır. Federasyonların, kulüplerin ve sponsorların basketbola artan bu izleyici kitlesinin ilgisinin kaybolmaması için basketbol müsabakalarına izleyici kitlesini kaybetmemek ve bu sayıyı fazlalaştırmak için öneriler sunulmuştur.

Öztürk ve arkadaşlarının 2008'de yaptıkları çalışmalarına katılan turistlerden % 39,31

lik kısmının turnuva vasıtasıyla ilk defa Almanya ya geldiklerini belirtmiştir. Ortaya çıkan oranların çok ciddi ve yüksek olduklarını söylemek olasıdır. İlk defa gelenler yeni bir potansiyel turist kitlesini oluşturmuştur. Kaldı ki ilk defa gelenlerin iyi ağırlanması ile turistlerin birer turizm elçisi olarak ülkelerinde, yakınlarına ve arkadaşlarına Almanya'nın tanıtımını yapma imkânını vermesi olasıdır. Bu da organizasyon yapan ülkenin turizmine ve tanıtımına büyük bir katkı yapmaktadır.

Alman Turizm Merkezi'nin yaptığı kamuoyu araştırmasında, ülkeyi ziyaret eden turistlerin yüzde 90'ı, bir başkasına tavsiye edecek kadar memnun kaldığı belirtildi (www.turob.org.tr/Newsdetail.aspx?newsId=4515)

Sonuç olarak bakıldığında organizasyon amacıyla organizasyon için bölgeye gelen sporseverlerin memnun kaldığında hem tekrar o ülkeyi ziyaret etme olasılıkları artıyor, hem de memnun olan turistlerin ülkelerine gittikleri zaman ülkenin tanıtımını yapmaları olasıdır. Bu da ülkenin hem turizm açısından gelirini arttırmasına, hem de dolayısıyla ülkenin ekonomisine kaydadeğer katkılar yapması düşünülmektedir.

6. KAYNAKÇA

Akat Ö. (1997).*Turizm İşletmeciliği*, Ekin Kitapevi, s.55, Bursa.

Akşar, T. (2006) “2006 Dünya Kupası'nın Ekonomik Analizi”

Altuntaş Y. (18-20 Kasım 1992).*El Sanatlarının Turizm Açısından Önemi ve Kalite Sorunu, Kamu ve Özel Kuruluşlarla Orta Öğretimde, Üniversitelerde El Sanatlarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri*, s.1, İzmir.

Atabeyoğlu C. (1991). *Dağcılık ve Kayak Tarihi, Türk Spor Vakfı Yayınları*, Başkent Yayınevi, s.5, Ankara.

Ataçocuğu, M.,Ş., (2008),*Olimpiyat oyunlarının ev sahibi ülke ve kente ekonomik etkilerinin araştırılması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Muğla.

Bahar O, Kozak M. (2005).*Uluslar arası Turizm ve Rekabet Edebilirlik*, Detay Yayıncılık,

s.39- 41, Ankara.

Bahar O, Kozak M. (2006).*Turizm Ekonomisi*, Detay Yayıncılık, s.60, Ankara

Barutçugil, İ., (1989),*Turizm işletmeciliği*. Beta Yayınları, İstanbul.

Bastem S. (1997).*Termal Turizm ve Erzurum'un Termal Turizm Potansiyeli*, Y.L.T., s.8, Erzurum.

Bayer ZM. (2005).*Turizme Giriş*, İstanbul Üniversitesi İşletme fakültesi Yayını no: 253, s.210, İstanbul 1992. nakleden, Bahar O., Kozak M. Uluslar arası Turizm ve Rekabet Edebilirlik, Detay Yayıncılık, s.39-41, Ankara.

Crouch GI, Ritchie JRB. (1999).*Tourism, Competitiveness and Societal Prosperity*, Journal of Business Research, s.138.

Çakılcıoğlu M. (1996).*Sürdürülebilir Turizme Yönelik Bir Yöntem Önerisi, Doğu Karadeniz/Trabzon İli Özelinde Bir İrdeleme*, Doktora Tezi, MSÜ, s.27, İstanbul.

Çeribaşı, S. (1994).*Antalya İlindeki I. Sınıf Tatil Köyleri ve 4-5 Yıldızlı Otellerde Animasyon Hizmetleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm ve Otelcilik Anabilim Dalı.

Çımat A, Bahar O. (2003).*Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri ve Önemi Üzerine Bir Değerlendirme*, Akdeniz Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, say.6, s.1-18. Antalya.

Çulpan R. (2006).*International Tourism Model of Developing Economics*, *Annals Tourism Research*, Vol.13, no,4, Pergamon Pres, New York,1987. nakleden, Zengin B.Turizm Coğrafyası,Türkiye Genel ve Bölgeler Turizm Coğrafyası, Değişim Yayınları, 2.Baskı, s.39, İstanbul.

Darendelioglu, R., (2009), “Bir rekreasyon faaliyeti olarak basketbol maçlarına katılımı etkileyen faktörler (BEKO basketbol ligi Antalya örneği)”Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi,Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Antalya.

Devecioğlu, S. (Temmuz, 2004).*Sporun Ekonomik Boyutu*. Standart Ekonomi ve Teknik Dergi TSE., Yıl 43, Sayı, 511.

Diamond J. (1977).*Tourism's Role in Economic Development; the Case Reexamined*, *Economic Development and Culturel Change*, 25(3), s.539,553.

Doğu, G. (Nisan, 2006). *Rekreasyonun Sosyal ve Ekonomik Faydaları*. www.erdalzorba.com . 24.12.2009.

Donald EL, Mink H, Stavenga M. (1995).*Tourism Economics*, John Wiley and Sons

.Pearce, D. s.3.

Erdoğan H. (1996),*Ekonomik, Sosyal, Kültürel, Çevresel Yönleriyle Uluslararası Turizm*, s.227, Bursa.

Erkal, M. (1992),*Sosyolojik Açıdan Spor*. istanbul: Kutsun Matbaa ve Reklamcılık.

Evlıyaoğlu S., (1987),*Genel turizm bilgisi*. Gazi Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1989. Gürdal M. Ulaştırma ekonomisi turizm ulaştırmasına genel bir yaklaşım. Coşkun Matbaası, Aydın.

Fişek, K. (1980),*Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi*. Ankara: A.Ü. Yayını.

Gündoğdu N., (2004),*Olimpizm ve Olimpiyat Organizasyonları, Ders Notları*, Nakleden: Miçooğulları O.B. Türkiye Turizm Stratejisinin Belirlenmesi ve Geliştirilmesi,İstanbul.

Gürdal M. (1987),*Ulaştırma Ekonomisi*, Turizm Ulaştırmasına Genel Yaklaşım, Coşkun Matbaası, s.8-12, Aydın.

Hacıoğlu N, Dinç Y, Gökdeniz A.,(2003),*Boş zaman & rekreasyon yönetimi*. Detay Yayınevi, 1.baskı, Ankara, sayfa 3–123.

Hazar, A. (2003),*Rekreasyon ve Animasyon*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Hazar, A., (2007),*Spor ve Turizm*, Detay Yayıncılık, s.80-81, Ankara.

Herarty JM. (1989),*Tourism, Transport-Implication for Developing Countreis*, Tourism Management; s.46.

Hinch, T., Higham, J. (2004),*Sport Tourism Development Aspects of Tourism*. OH: Channel View Publications.

Inskeep E. (1993),*Background For Tourism Planning*, s.129, New York.

İçöz, O. (2008),*Spor Turizmi Pazarlaması ve Futbol Takımlarının Hazırlık Dönemi Kamp Yeri Tercihlerini Belirleyen Etkenler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilimdalı

İçöz,O., Kozak, M.,(2002) .*Turizm Ekonomisi*.Ankara: Turhan Kitabevi.

İncekara A., (1996),*Sağlık Turizminde Jeo-Termal Kaynaklar*, İTO yayınları, No:46, s.25, İstanbul.

Karadağ R. (1997),*Turizmin Bölge Kalkınmasına Katkısı ve Erzurum Örneği*, Basılmış Y.L.T. s.31-42, Erzurum.

Karaküçük S., (1999),*Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme*, Gazi Kitapevi, s.194-196, Ankara.

- Karaküçük, S. (2008).***Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme*. Altıncı Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kayhan A., (1993),***Erzurum-Palandöken Kış Sporları ve Turizm Çalışmaları Raporu*, s.2, Erzurum.
- Koludar, S. (1988).***Futbolda Antrenörlük ve Eğitim- Öğretim İlkeleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Koşan A., (1994),***Turizm Faktörünün Bölgelerarası Dengesizliği Gidermede Etkisi ve Erzurum Palandöken-Kış Sporları Turizm Merkezi Projesi*, Adlı Doktora Tezi, s.110-141, İstanbul.
- Kozak N, Kozak AM, Kozak M., (2001),***Genel Turizm İlkeler – Kavramlar*, Detay Yayıncılık, s.21-24-77, Ankara.
- Krauss, R. G. (1977).***Recreation Today: Program, Planning and Leadership*. 2nd Edition. California: Goodyear Publishing.
- KTB, (1989).***Bir yörenin turizm imkânlarının değerlendirilmesi için rehber*. sayfa-15. Ankara.
- Kurtzman, J. ve Zauhar, J. (2001).***Virtual Sport Tourism*. In Hudson, S. (Ed.), Sport and Advanture Tourism. Haworth Press, Binghamton, NY.
- Leberman, S., Mason, P. (2002).***Planning for recreation and tourism at local level: applied research in the manawatu region for New Zealand*. Tourism Geographics. Vol.4., Issue 1.
- Lim C. (1997).***Review of International Tourism Demand Models*, Annals of Tourism Research, 24(4), s.835-849.
- Macintosh WR, Gupta S. (1980).***Tourism: Principles, Practies, Philosophies*, Gird Inc., 3rd.,ed.,USA.
- Macintosh WR. (1997).***Cultural Tourism, Tourism Principles, Practises, Philosophies*, Grid Inc, Sec; Ed; s.21, Ohio.
- Mansuroğlu S. (2006).***Turizm Gelişmelerine Yerel Halkın Yaklaşımlarının Belirlenmesi*, Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,19(1), s.36. Antalya
- Masterman, G. (2004).***Strategic Sport Events Management: An International Approach-Hospitality*, Leisure and Tourism. Oxford: Elsevier Publishing.
- Mengütay, S. (2009).***Uluslararası Turizm Sektöründe Sporun Önemi*. www.erdalzorba.com/files/kongreler. 25 Şubat 2010.
- Miçooğulları, B.O. (2004).***Türkiye İçin Spor Turizmi Stratejisinin Belirlenmesi ve Geliştirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Üniversitesi, Sosyal

Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.

- Miçooğulları, O.B. (2004).***Türkiye Turizm Stratejisinin Belirlenmesi ve Geliştirilmesi*, Y.L.T.Tez. Dan: Zorba E., s.11, Muğla.
- Middleton VTC, Rebecca H. (1988).***Sustainable Tourism, A Marketing Perspective*, Butter Worth-Heinemann Linance House, Jordan Hill, s.76, Oxford.
- Mill R, Morrison MA. (1992).***The Tourism System*, 2nd ed., New Jersey
- Murphy, E.P. (1985).***Tourism a Community Approach*. New York: Methnen and Co Ltd.
- Olalı H, Nazilli SS, Kırıcıoğlu NE, Sümer M. (1983).** *Dış Tanıtım Ve Turizm*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, s.170-171, Ankara.
- Orel, F., Yavuz, C. (2003).***Rekreasyonel Turizmde Müşteri Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Pilot Çalışma*. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:11, Sayı:11. Adana
- Özbey R. F. , (2002).** *Sustainable Tourism Development In Globalization Progress, Globalization and Sustainable Development*, International Scientific Conference, Book:4, p.135- 150, Varna.
- Özdemir M, Yetim G. (1997).***Günümüz Ekonomisinde Geleneksel El Sanatlarının Yeri ve Önemi, Türkiye’de El Sanatları Geleneği ve Çağdaş Sanatlar İçindeki Yeri*, Sempozyum Bildirisi, Kültür Bakanlığı Yayınları:1861, s.192, Ankara.
- Öztürk H., Adiloğulları İ, Geri S., Şahin H.M., Bahadır T. (2008),** *2006 Dünya Kupasının Ülke Tanıtımları Açısından İncelenmesi*, 10. Uluslar arası Spor bilimleri Kongresi, 23 – 25 Ekim, Bolu, Türkiye.
- Özgüç N. (1984),***Turizm coğrafyası*. İ. Ü.Yayımları, İstanbul.
- Richards G. (1994).***Cultural Tourism in Europa, Progress in Tourism Recreation and Hospitality Management*, J.Wiley&Sons, Volume 5, s.99, West Sussex.
- Rita P. (2000).***Tourism in the European Unien, International Journal of Contemporary Hospitality Management*, Vol.12,issue 7,435.
- Sadler GP. (1975).***The Economic Impact of Tourism in Developing Countries*, cilt:3, s.24, Wisconsin.
- Sağcan, M. (1986).***Rekreasyon ve Turizm*. İzmir: Cumhuriyet Basımevi.
- Saruhan Ş. (1983).***Türk Turizminin Sorunları ve Yönetmelik Önlemler*, Yeni İş Dünyası, sayı:30, s.465.
- Seckelmann A. (2002).***Domestic Tourism-a Chance for Regional Development in Turkey?*, Tourism Management, s.85-92.
- Silah S. (2001).***Turizm Yönelik Geleneksel El Sanatları İşletmeciliği ve Kültürel*

Değerleri, Y.L.T., s.18, Sivas.

- Standeven, J. and Knop P. (1999).** *Sport Tourism*. Champaign. IL. Human Kinetics. USA.
- Stephen, D. R. (2001)** *.Developing Sports Tourism*. National Laboratory for Tourism and eCommerce. Austria.
- Stephen, D. R. (2001)** *.Developing Sports Tourism*. National Laboratory for Tourism and eCommerce. Austria.
- Şahin A. (1984).** *Yatırım Projelerini Değerlendirme Kriterlerinin Turizm Yatırım Projelerine Uygulanması ve Türkiye'deki Durum* Y.L.T. İ.Ü.S.B.E. s.27, İstanbul.
- Şebin K., (2009),** *Erzurum Kış Spor Oyunları İle ilgili Yöre Halkının Tutum ve Beklentileri*. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul.
- Tezel, M.D. (1990),** *Tatil köylerinde rekreasyon ve animasyon aktiviteleri*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir,.
- Tosun C, Timothy DJ, Öztürk Y. (2003).** *Tourism Growth, National Development and Regional Inequality in Turkey*, Journal of Sustainable Tourism, s.139.
- Turco, D.M., Riley, R.S., Swart, K. (2002).** *Sport Tourism*. USA: Fitness Information Technology Inc
- Turizm Bakanlığı, (1993),** *Turizm Bakanlığı 30 Yaşında (1963–1993)*. T.B. Yayını, Ankara.
- TURSAB Ar-Ge, 2002**
- Tutar E. (1990).** *Türkiye'de Turizm Sektörünün Gelişimi*, Anadolu Üniversitesi, İ.İ.B.F. Yıllığı s.126, Afyon.
- Tutar E. (1990).** *Türkiye'de Turizm Sektörünün Gelişimi*, Anadolu Üniversitesi, İ.İ.B.F. Yıllığı s.126, Afyon.
- Türsab, (2006),** *Kongre Turizmi, İmkânlar ve Sorunlar*, Turizm Dergisi, Sayı:102, İstanbul, nakleden, Zengin B. Turizm Coğrafyası, Baskı, Değişim Yayınları, s.318.
- Uğurlu A., (2005),** *Rekreasyonel Amaçlı Doğa Sporlarının Turizm'de Kullanılması Antalya Köprülü Kanyon Rafting Uygulaması*, Yüksek Lisans Tezi, Danışman, Küçüktopuzlu F. s.42, Antalya.
- Uğurlu, A. (2005).** *Rekreasyonel Amaçlı Doğa Sporlarının Turizm'de Kullanılması Antalya Köprülü Kanyon Rafting Uygulaması*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı.
- United Nations Development and World Tourism Organization, (1989)** *Tourism Plan*, Madrid.
- Weed, M. (2008).** *Sports Tourism Experiences*. Journal of Sport and Tourism. Vol.13, No.1,

1-4.

Weed, M., Bull, C. (2004).*Sport Tourism: Participants, Policiy and Providers.* Oxford: Elsevier Publishing.

Yarcan Ş. (1998).*Turizm Endüstrisinin Yapısı,* Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, s.7, İstanbul

Yenal O., Umsan N., (1976),*Türkiye Maden Suları,* s.141, İstanbul.

Yüksel NA. (1998).*Turizm'de Hava Ulaşımının Önemi,* Sosyal ve Ekonomik Gelişmemizde Ulaştırma Sempozyumu, İTÜ, s.3, İstanbul

Zengin B., (2006),*Turizm Coğrafyası,* Baskı, Değişim Yayınları, s.319, Ankara.

6.1. İnternet Kaynakları

<http://www.tursab.org.tr/content/turkish/istatistikler>

www.tuyed.org.tr

www.dunyagazetesi.com

www.turizm.gov.tr

http://www.sporbugun.com/h_447866_dunya-basketbol-sampiyonasi-tarihi.html

www.maxsimumbilgi.com.Araştırma, Turizm,Serisi No.17, s.17-18.

<http://www.tursab.org.tr/content/turkish/istatistikler>.

<http://www.tdf.org.tr>Türkiye Dağcılık Federasyonu..

www.members.lycos.co.uk Erişim Tar:20.03.2008

<http://www.turizm gazetesesi.com/news/news.aspx?id=59563> , Haber Girişi: 03/03/2011 08:34:30

<http://www.turizm gazetesesi.com/news/news.aspx?id=59554> , Haber Girişi: 03/03/2011 00:32:54

<http://www.turizm gazetesesi.com/news/news.aspx?id=62339>, Haber Girişi: 14/08/2011 17:04:08

<http://www.turizm gazetesesi.com/news/news.aspx?id=62511> , Haber Girişi: 25/08/2011 06:48:44

<http://www.turizm gazetesesi.com/news/news.aspx?id=59152> , Haber Girişi: 11/02/2011 07:29:57

<http://www.turizm gazetesesi.com/news/news.aspx?id=56294> , Haber Girişi: 28/08/2010 13:23:43

<http://www.turizm gazetesesi.com/news/news.aspx?id=51921> , 31/12/2009 15:33:15)

<http://www.turizm gazetesesi.com/news/news.aspx?id=53377> , Haber Girişi: 22/03/2010 11:14:59

<http://www.turizm gazetesesi.com/news/news.aspx?id=53955> , Haber Girişi: 26/04/2010 08:36:03

<http://www.turizm gazetesesi.com/news/news.aspx?id=56170> , Haber Girişi: 24/08/2010 08:26:45

<http://www.turizm gazetesi.com/news/news.aspx?id=56379> , Haber Giriş i: 03/09/2010
12:28:33

<http://www.turizm gazetesi.com/news/news.aspx?id=56405> , Haber Giriş i: 06/09/2010
10:50:22

<http://www.turizm gazetesi.com/news/news.aspx?id=56522> , Haber Giriş i: 14/09/2010
10:40:37

<http://www.turizm gazetesi.com/news/news.aspx?id=59563> , Haber Giriş i: 03/03/2011
08:34:30

<http://www.turizm gazetesi.com/news/news.aspx?id=56170>, Haber Giriş i: 24/08/2010
08:26:45

www.turob.org.tr/Newsdetail.aspx?newsId=4515

Mr. / Mrs. Supporter,

The purpose of this research, sports tourism is an important part of the FIBA World Championship participant sport tourists as a result of examination of the contributions of Turkey's economy and the host country to the city to investigate the presence of an expected level of economic contribution. Thank you for your helping us. Enjoy your holiday...

1. Section: Demographics

Sex	Male ( )		Female ( )	
Age	-18 ( )	19 – 24 ( )	25 – 34 ( )	35+ ( )
Marital Status	Single ( )		Married ( )	
Salary (€)	500-1000 ( )	1001-1500 ( )	1501-2000 ( )	2001+ ( )
Your country	Please write it clearly			
Profession	Please write it clearly			

2. Section: Your sentiments about Turkey and your holiday

- Is it your first visit to Turkey? Yes ( ) No ( )
- Just come to Turkey for the World Basketball Championship? Yes ( ) No ( )
- Have you ever travel to an international sports organization? Yes ( ) No ( )
- With whom have you come to Turkey? Please write it clearly .....
- How many days to come to Turkey? Please write it clearly .....
- Do you plan to come back to Turkey? Yes ( ) No ( )
- Where do you stay in Turkey? Please write it clearly .....
- Are you satisfied with the hospitality of Turkish people from?
Yes ( ) Partially ( ) No ( )
- Positive ideas about how to stay in Turkey, Turkish people and Turkey is allowed to have?
Yes ( ) Partially ( ) No ( )
- If you come to Turkey again in that old world basketball championship will be the effect to your satisfaction?
Yes ( ) Partially ( ) No ( )
- Would you tell your friends in your country, positive thoughts in Turkey?
Yes ( ) Partially ( ) No ( )
- Would you go to a bar and a disco in Turkey than watching basketball game?
Yes ( ) Partially ( ) No ( )
- Province or other provinces in Turkey than watching basketball game would go to tourist attractions?
Yes ( ) Partially ( ) No ( )
- Province or other provinces in Turkey than watching basketball game in history
Would you go places?
Yes ( ) Partially ( ) No ( )

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Bilal KARAKOÇ

Doğum Yeri : Manisa / Selendi

Doğum Yılı : 1981

Medeni Hali : Evli

EĞİTİM VE AKADEMİK BİLGİLER

Lise 1993-1997 : Muğla Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi

**Lisans 1998-2002 : Muğla Üniversitesi / Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü**

Yabancı Dil : İngilizce

MESLEKİ BİLGİLER

2003 - 2007 : Garden of Sun Hotel / Didim / Türkiye – Spa & Wellness Müdürü

2007 - 2010 : Palm Wings Hotel / Didim / Türkiye – Spa & Wellness Müdürü

2010 - 2011 : Club da Costa Apollonium Hotel / Didim – Spa & Wellness Müdürü